

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

UNIVERSITY OF PIRAEUS

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ**

**ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ Η.Π.Α
ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ «ΚΑΤΑΙΓΙΔΑ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ»**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΜΕΛΕΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Α.Μ: ΜΘ16012

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΛΙΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ, 2019

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: Ανάλυση της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α στην επιχείρηση Καταιγίδα της Ερήμου.

Ο Μελέτης Νικόλαος βεβαιώνω ότι το έργο που εκπονήθηκε και παρουσιάζεται στην υποβαλλόμενη διπλωματική εργασία είναι αποκλειστικά ατομικό δικό μου. Όποιες πληροφορίες και υλικό που περιέχονται έχουν αντληθεί από άλλες πηγές, έχουν καταλλήλως αναφερθεί στην παρούσα διπλωματική εργασία. Επιπλέον τελώ εν γνώσει ότι σε περίπτωση διαπίστωσης ότι δεν συντρέχουν όσα βεβαιώνονται από μέρους μου, μου αφαιρείται ανά πάσα στιγμή αμέσως ο τίτλος.

(υπογραφή)

Αφιερώνεται στην οικογενεια μου

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: Ανάλυση της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α στην επιχείρηση Καταιγίδα της Ερήμου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: Ανάλυση της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α στην επιχείρηση Καταιγίδα της Ερήμου.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω πρωτίστως τον επιβλέποντα καθηγητή μου, Επίκουρο καθηγητή του τμήματος των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς, Ανδρέα Λιαρόπουλο για την άψογη συνεργασία και άμεση επαφή που είχαμε κατά την διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας καθώς και το υπόλοιπο προσωπικό του πανεπιστημίου, από τους εξαιρετικούς καθηγητές του τμήματος έως και την Γραμματεία για την συνεργασία.

Περιεχόμενα

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: Ανάλυση της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α στην επιχείρηση Καταιγίδα της Ερήμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	12
2.1. Μεγάλες δυνάμεις και στρατηγική.....	12
2.2. Γεωπολιτικά δεδομένα του Περσικού Κόλπου.....	14
2.3. Οι άξονες των επιχειρημάτων της πολιτικής των Η.Π.Α.....	17
2.3. Γιατί η πολιτική ισορροπίας δύναμης δεν ήταν σημαντική;.....	18
2.4. Γιατί η εξισορρόπηση μειώνεται με την πάροδο του χρόνου;.....	19
2.5. Πότε εξισορρόπησε η Αμερική ενάντια στην επικρατούσα απειλή;.....	21
2.6. Γιατί η Αμερική δεν ακολουθεί τις μεγάλες στρατηγικές;.....	21
2.7. ΗΠΑ: Ένας «εξωραϊστικός» εξισορροπιστής;.....	22
2.8. Η.Π.Α: Ένας Εξωπεριφερειακός Ηγεμόνας;.....	25
2.9 "Αντιδραστική δέσμευση" ως Απουσία Μεγάλης Στρατηγικής.....	28
2.10 Χάραξη πολιτικής για τον εικοστό πρώτο αιώνα.....	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Διερεύνηση των Μεγάλων Δυνάμεων στις Περιφέρειες.....	31
3.1. Γενικά.....	31
3.2. Ενσωμάτωση της παγκόσμιας-περιφερειακής διάστασης.....	32
3.3. Εξερεύνηση εξισορρόπησης σε παγκόσμιο-περιφερειακό πλαίσιο.....	34
3.4. Λειτουργία εξισορρόπησης, απειλής και εξουσίας.....	37
3.4.1. Ενεργός εξισορρόπηση.....	37
3.4.2. Απειλή.....	38
3.4.3. Εξουσία.....	39
3.5. Δοκιμές για Συμπεριφορά Εξισορρόπησης.....	41
3.6. Σύνοψη κεφαλαίου.....	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Η Πολιτική των Η.Π.Α κατά την περίοδο 1988-1990 κατά τη διακυβέρνηση του George Bush του Πρεβύτερου.....	43
4.1. Γενικά.....	43
4.2. Κατασταλτική δέσμευση, 1988-1990.....	44

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: Ανάλυση της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α στην
επιχείρηση Καταιγίδα της Ερήμου.

4.3. Το Ιράκ κερδίζει το πάνω χέρι στην ισορροπία της εξουσίας.....	45
4.4. Η ισορροπία μετατόπισης της απειλής.....	46
4.5. Το Ιράν αποδυναμώνεται.....	53
4.6. Σύνοψη 4 ^{ου} κεφαλαίου.....	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Η εμπλοκή των Η.Π.Α στον Πόλεμο του Κόλπου το 1990.....	57
5.1. Γενικά.....	57
5.2. Το ιστορικό της εισβολής του Ιράκ στο Κουβέιτ.....	57
5.2. Η εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ και η εμπλοκή των Η.Π.Α.....	60
5.2.1. Εξισορρόπηση έναντι της απειλής.....	61
5.2.2. Εξισορρόπηση σε παγκόσμιο επίπεδο;.....	64
5.3. Συλλογική ασφάλεια έναντι ισορροπίας εξουσίας στην ιστορία.....	65
5.4. Συλλογική ασφάλεια έναντι ισορροπίας ισχύος στην πράξη.....	66
5.5. Η υπόθεση του Κόλπου: Συλλογική ασφάλεια σε δράση.....	68
5.6. Η στρατηγική για τον τερματισμό του πολέμου, 1991.....	70
5.7. Σύνοψη 5 ^{ου} Κεφαλαίου.....	73
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Συμπεράσματα.....	75
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	80

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 2 Αυγούστου 1990, το Ιράκ εισέβαλε στο Κουβέιτ. Στον εξωτερικό κόσμο, η είδηση ήρθε ως μια πλήρη έκπληξη. Δύο χρόνια νωρίτερα το Ιράκ και το Κουβέιτ είχαν συνασπιστεί ως σύμμαχοι ενάντια στην αυξανόμενη παλίρροια της Ισλαμικής Επανάστασης στο Ιράν, η οποία απειλούσε τόσο τις προαναφερθείσες χώρες όσο και την περιοχή στο σύνολό της. Κατά τη διάρκεια του οκταετούς πολέμου με το Ιράν, το Κουβέιτ - μαζί με αρκετούς άλλους αραβικούς γείτονες - υποστήριζε το Ιράκ όχι μόνο πολιτικά στα διεθνή συμβούλια αλλά και οικονομικά, όταν τα έσοδά του από την εξαγωγή πετρελαίου μειώθηκαν από τις επιδρομές του Ιράν, στα περισσότερα πεδία πετρελαίου. Δεν είναι περίεργο το γεγονός ότι η εισβολή στο Κουβέιτ

προκάλεσε ανησυχίες σε διεθνείς κύκλους σχετικά με τις προθέσεις του Ιράκ και τα δυτικά μέσα μαζικής ενημέρωσης, ήδη απογοητευμένα με την πολιτική του Ιράκ, ξεκίνησαν μια εξωφρενική εκστρατεία εναντίον της ηγεσίας.

Ωστόσο, οι διαφορές του Ιράκ με το Κουβέιτ δεν ήταν καινούργιες ούτε ήταν άγνωστες σε άλλες αραβικές χώρες. Αυτές οι διαφορές έχουν επαναληφθεί με αυξανόμενη πολυπλοκότητα από τότε που το Ιράκ και το Κουβέιτ διαχωρίστηκαν από την Οθωμανική Αυτοκρατορία μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι διαφορές άρχισαν για το ζήτημα των συνόρων όταν και οι δύο χώρες βρίσκονταν ακόμα υπό βρετανικό έλεγχο, αλλά μετά την ανεξαρτησία, οι διαφωνίες σχετικά με την εδαφική κυριαρχία, την ασφάλεια και τις τιμές του πετρελαίου καθιστούσαν όλο και πιο δύσκολη την επίλυση αυτών των διαφορών, οδηγώντας μάλιστα όχι μόνο στην εισβολή του Κουβέιτ αλλά και στον πόλεμο στον οποίο συμμετείχαν άμεσα ή έμμεσα περισσότερες από τριάντα χώρες. Καθώς ο πόλεμος έχει πλέον τελειώσει και το Ιράκ έχει αναγνωρίσει τελικά την κυριαρχία του Κουβέιτ και τα οριοθετημένα σύνορα, το Ιράκ και το Κουβέιτ θα θέσουν κατά μέρος τις μακροχρόνιες διαφορές τους και θα διεξάγουν τις σχέσεις τους ως καλούς γείτονες; Προτού επιχειρηθεί απάντηση σε μια τέτοια ερώτηση, είναι απαραίτητη μια διερεύνηση της προέλευσης και της εξέλιξης αυτών των διαφορών και θα εξεταστεί στις σελίδες που θα ακολουθήσουν. Μπορούν να εντοπιστούν τρία σύνολα υποκείμενων δυνάμεων που επηρέασαν σημαντικά την πορεία και το βάθος των διαφορών μεταξύ των δύο γειτόνων.

Πρώτον, η ιστορική απαίτηση της κυριαρχίας και της επικράτειας έχει σχεδόν πάντοτε εγερθεί άμεσα ή έμμεσα από το Ιράκ κάθε φορά που οι άνδρες με επίσημες ή ανεπίσημες αρμοδιότητες συναντήθηκαν για να συζητήσουν πολιτικά, οικονομικά ή κοινωνικά προβλήματα. Ο ισχυρισμός αυτός βασίζεται στο γεγονός ότι το Κουβέιτ ήταν μόνο μέρος της Βασκής (νότια επαρχία του Ιράκ) υπό οθωμανική κυριαρχία και ότι μόνο μετά όπου το Ιράκ βρισκόταν υπό βρετανικό έλεγχο η περιοχή χωρίστηκε σε δύο χώρες. Αλλά στη σχέση μεταξύ των κρατών, η ιστορία ποτέ δεν θεωρήθηκε βάσει του νόμου των εθνών ως έγκυρη απόδειξη για τα νόμιμα δικαιώματα. Όσον αφορά την απαίτηση του Ιράκ στην κυριαρχία του Κουβέιτ, η απάντηση στο ζήτημα των διαφορών θα

εξαρτιόταν από το πού η κυριαρχία του Κουβέιτ αναπαύθηκε μετά την αποσυναρμολόγηση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας με την οποία θα ασχοληθούμε αργότερα.

Δεύτερον, σε οποιαδήποτε εδαφική συμφωνία μεταξύ του Ιράκ και του Κουβέιτ, είτε για την επίτευξη ενότητας είτε για την εδαφική προσαρμογή, οι επιθυμίες του λαού σε κάθε χώρα δεν ελήφθησαν υπόψη. Ο ισχυρισμός του Ιράκ για την κυριαρχία του Κουβέιτ, με το σκεπτικό ότι το Κουβέιτ ήταν κάποτε μια περιοχή στην επαρχία της Βασόρας υπό το οθωμανικό διοικητικό σύστημα, μπορεί να έχει δημιουργήσει μόνο ένα προηγούμενο για κάποια μορφή ενότητας μεταξύ των δύο χωρών. Όμως, κάθε σχέδιο ενότητας πρέπει να επικυρωθεί είτε από δημοψήφισμα είτε από συνέλευση που εκπροσωπεί τους ανθρώπους σε κάθε χώρα για να εκφράσουν τις επιθυμίες τους επί του θέματος. Μια τέτοια ρύθμιση θα ήταν σύμφωνη με την αρχή της αυτοδιάθεσης των λαών του 28^{ου} προέδρου των Η.Π.Α Woodrow Wilson, η οποία έγινε σήμερα αποδεκτός κανόνας στη σχέση μεταξύ των εθνών. Η επικρατούσα άποψη στο Ιράκ φαίνεται να ήταν υπέρ της ενότητας με το Κουβέιτ, αλλά οι επιθυμίες του λαού του Κουβέιτ δεν έχουν ακόμη εκφραστεί στην έκκληση για ενότητα εκτός από μία στα μέσα της δεκαετίας του '30.

Τρίτον, υπήρχαν κοινωνικές δυνάμεις που επηρέασαν βαθιά τη σχέση μεταξύ των δύο γειτόνων. Τόσο οι πληθυσμοί του Κουβέιτ και του νότιου Ιράκ, αποτελούμενοι από φυλές που έχουν μετακινηθεί προς το ζην, δεν θα μπορούσαν ενδεχομένως να έχουν καθιερώσει μόνιμα σύνορα, καθώς οι φυλές οφείλουν πίστη στους αρχηγούς τους και δεν αναγνωρίζουν γραμμές που έχουν τραβηχτεί στην έρημο. Καθώς το Κουβέιτ ήταν αραιοκατοικημένο, δεν υπήρχε η ανάγκη να σχεδιαστεί μια γραμμή που θα το χωρίζει από το Ιράκ. Συνεπώς, η μετανάστευση, οι γάμοι και άλλες μορφές κοινωνικοποίησης επηρέασαν βαθιά τη δημογραφική δομή και των δύο πλευρών. Είναι αλήθεια ότι αυτοί οι βασικοί παράγοντες μπορεί επίσης να βρεθούν σε πολλές άλλες αραβικές χώρες. Ωστόσο, στην περίπτωση του νότιου Ιράκ και του Κουβέιτ υπήρξε και εξακολουθεί να υπάρχει μεγαλύτερος βαθμός κοινωνικής κινητικότητας σε σχέση με άλλες αραβικές επαρχίες, για να μην αναφέρουμε την κοινή πολιτιστική κληρονομιά και την ιστορική μνήμη που μοιράζονται οι Άραβες της

περιοχής αυτής. Ακόμη και μετά τη διεξαγωγή της απομάκρυνσης του Κουβέιτ από τη Βασόρα μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, συνεχίστηκε η κοινωνικοποίηση μεταξύ των δύο γειτόνων και πολλοί πολίτες του Κουβέιτ συχνά περνούσαν τα Σαββατοκύριακα στην πόλη της Βασόρας, καθώς θεωρούνταν πιο ανοικτή κοινωνία από την πρωτεύουσα του Κουβέιτ. (Abdallah, Abdel Mahdi, 2003, 134).

Οι κοινωνικές δυνάμεις μπορούν πάντα να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην εδραίωση της σχέσης μεταξύ μιας κοινωνίας και μιας άλλης. Πριν από την ανακάλυψη του πετρελαίου στο Κουβέιτ υπήρξε ένα ισχυρό ρεύμα γνώμης υπέρ της ενότητας με το Ιράκ, ειδικά στα μέσα της δεκαετίας του '30, μετά την ανεξαρτησία του Ιράκ και τη σχετική ευημερία που είχε αυτό επιτύχει από τα έσοδά του από το πετρέλαιο. Αυτή η κατάσταση, ωστόσο, άρχισε να αλλάζει όταν το πετρέλαιο έγινε η πηγή ακόμα μεγαλύτερης ευημερίας στο Κουβέιτ. Οι διαφορές μεταξύ των δύο χωρών επισημάνθηκαν και έγιναν εξαιρετικά δυσκολότερες για την επίλυση.

Σε μια έρευνα σχετικά με τις αιτίες οποιασδήποτε σημαντικής ερώτησης, οι μουσουλμάνοι σπουδαστές κάνουν διάκριση μεταξύ της κατηγορίας που ονομάζεται "sabab" (λόγος) και άλλης ονομασίας "ilia." Συγκεκριμένα, η λέξη asbāb και η λέξη 'illaο γενικός όρος για την αιτία στην περιπατητική έννοια: οι δύο εκφράσεις χρησιμοποιούνται σε μεγάλο βαθμό συνώνυμα, όπως η αρχή και η αιτία ή η αιτία κατά τον Αριστοτέλη. Ο Ibn Rushd (Mā ba'd al-Ṭabī'a, Κάιρο, σελ. 15) λέει ότι το 'sabab' και το 'ilia είναι συνώνυμα. Πριν από αυτόν, ο Abū Ṣalt (1134) τα χρησιμοποίησε στη λογική του (Μαδρίτη, σελ. 50 του αραβικού κειμένου) με το ίδιο νόημα. Πολλά παραδείγματα για τη συνώνυμη χρήση θα μπορούσαν επίσης να αναφερθούν από τα παλαιότερα γραπτά του ανατολικού Ισλάμ. Αν και για παράδειγμα ο Θεός συνήθως καλείται από τους φιλοσόφους η πρώτη "ilia", ή ονομάζεται συχνά και πνεύμα. Ο τελευταίος ορίζεται ως ο άμεσος παράγοντας που προκαλεί μια ενέργεια. Ο πρώτος είναι ο απομακρυσμένος παράγοντας που δημιουργεί ή ξεκινά μια πράξη πριν γίνει ένα τεράστιο και πιο περίπλοκο ζήτημα. Οι δυτικοί συγγραφείς έχουν συχνά χρησιμοποιήσει τις ισοδύναμες εκτυπώσεις των αρχικών ή βαθύτερων αιτιών που υποδηλώνουν το "sabab", και τις άμεσες αιτίες που υποδηλώνουν το "ilia." (Coll, 2001, 28)

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: Ανάλυση της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α στην επιχείρηση Καταιγίδα της Ερήμου.

Η παρούσα πτυχιακή εργασία θα εξετάσει τη στρατηγική των Αμερικάνων κατά τη διάρκεια του πόλεμου του Περσικού Κόλπου το 1991 (Επιχείρηση Καταιγίδα της Ερήμου) και θα εστιάσει στις αιτίες που οδήγησαν εν τέλει στην εμπλοκή της σε αυτόν. Θα αναλυθούν τα εξωγενή αίτια (τέλος του ψυχρού Πολέμου, αλλαγή συσχετισμών Δυνάμεων, λάθος εκτιμήσεις στην εξωτερική πολιτική και άλλα) αλλά και οι εσωτερικοί παράγοντες μέσα στις Η.Π.Α που οδήγησαν στη λήψη της απόφασης της εμπλοκής τους στην Επιχείρηση Καταιγίδα της Ερήμου, η οποία μάλιστα πήρε και αυτήν τη μορφή και είχε αυτήν την κατάληξη. Η γενικότερη πεποίθηση του εκπονητή της παρούσας εργασίας είναι ότι εν γένει δεν υπήρχε κάποια οργανωμένη μακρόπνοη στρατηγική από την πλευρά των Η.Π.Α, ούτε και ότι η εμπλοκή ήταν μέρος ενός μεγαλύτερου σχεδίου το οποίο εξελίσσεται με συνέπεια στην εξωτερική της πολιτική επί σειρά ετών. Κατά κύριο λόγο ήταν μια αλληλουχία από εσωτερικά και εξωτερικά γεγονότα και συγκυρίες, που ώθησαν, μάλλον βεβιασμένα και εν μέρει άκομψα, τις Ηνωμένες Πολιτείες στο να λάβουν αυτή την απόφαση.

Η διάρθρωση της παρούσας εργασίας αναλύεται ως ακολούθως: στο 2^ο κεφάλαιο εξετάζεται το ιστορικό και ευρύτερο γεωγραφικό πλαίσιο των χωρών στην περιοχή του Κόλπου (εξετάζονται δηλαδή οι ειδικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή από γεωγραφικής και κοινωνικοπολιτικής άποψης), στο 3^ο κεφάλαιο αναλύεται η γενικότερη πολιτική που ασκούν οι εκάστοτε Μεγάλες Δυνάμεις κατά την εμπλοκή τους (Στρατιωτική ή μη) σε μια περιοχή που δεν τους ανήκει αλλά έχουν την επιθυμία να ασκήσουν επιρροή σε αυτήν. Οι μεθοδολογίες πολιτικής που αναφέρονται στο 3^ο κεφάλαιο θα αποτελέσουν τη βάση για την ερμηνεία της πολιτικής που ακολουθήθηκε από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής στον Πόλεμο του Κόλπου. Στο 4^ο κεφάλαιο, εξετάζεται η πολιτική των Η.Π.Α τα αμέσως προηγούμενα χρόνια από την επέμβαση στον Κόλπο (1988-1990), όταν δηλαδή έγιναν οι πολιτικές ζυμώσεις που οδήγησαν εν τέλει στον πόλεμο. Στο 5^ο Κεφάλαιο, αναλύεται το ίδιο το χρονικό της επέμβασης στον Περσικό Κόλπο κατά την περίοδο διακυβέρνησης του Προέδρου George H.W Bush του Πρεσβύτερου. Το σκεπτικό της διάρθρωσης της πτυχιακής για να εξεταστούν οι αιτίες της επέμβασης των Η.Π.Α, όπως φαίνεται από τον τρόπο που έχουν δομηθεί τα κεφάλαια, είναι να εξεταστούν

καταρχήν οι γεωγραφικοί, κοινωνικοί, πολιτικοί και θρησκευτικοί λόγοι (2^ο κεφάλαιο), οι αιτίες λόγω μιας πάγιας πολιτικής που ασκούν διαχρονικά οι Μεγάλες Δυνάμεις (3^ο κεφάλαιο), οι αιτίες λόγω των οικονομικών σχέσεων μεταξύ Η.Π.Α και Ιράκ αλλά και των λανθασμένων χειρισμών κατά τα έτη πριν την επέμβαση (4^ο κεφάλαιο) και εν τέλει τα μεμονωμένα γεγονότα και ενέργειες και από τις δύο πλευρές που «άναψαν» τη σπίθα της στρατιωτικής επέμβασης στο Κουβέιτ (5^ο κεφάλαιο). Στο 6^ο κεφάλαιο τελικά, δίδονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την παραπάνω ανάλυση και ο εκπονητής της παρούσας εργασίας επιχειρεί να διατυπώσει και την προσωπική του εκτίμηση περί των γεγονότων που πραγματεύεται η πτυχιακή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1. Μεγάλες δυνάμεις και στρατηγική

Όλες οι μεγάλες δυνάμεις, από τους Ρωμαίους μέχρι τους Μογγόλους, από τους Ισπανούς μέχρι τους σύγχρονους Αμερικανούς, έχουν αποσταλεί μακριά, μερικές φορές να λεηλατούν και άλλες φορές για να υπερασπιστούν την ασφάλειά τους ενάντια σε πραγματικές και φανταστικές απειλές. Επιδιώκοντας τους ποικίλους στόχους τους, έχουν καταφύγει σε πολλαπλές προσεγγίσεις, μερικές αποτελεσματικές και άλλες καταστροφικές, που κυμαίνονται από τα υψηλά πονταρίσματα της αχαλίνωτης δύναμης και της ηγεμονίας που επιδιώκουν να μειώσουν τα εσωτερικά σαμποτάζ. Και στη διαδικασία έχουν διαμορφωθεί από τις ξένες περιπέτειές τους και τις κακές προσδοκίες τους. Οι ιστορίες τους αποτελούν το ιστορικό υλικό, ζωγραφισμένο σε έναν ευρύ καμβά, γεμάτο με τα πολιτικά σφάγια των εχθρών τους - και μερικές φορές το δικό τους.

Ο πρωταρχικός στόχος αυτής της πτυχιακής είναι να ζωγραφίσει ένα πορτραίτο για το πώς μια μεγάλη δύναμη συμπεριφέρθηκε σε μια μακρινή γη, μια μεγάλη δύναμη που δεν είναι λιγότερο σημαντική στην ιστορία από πολλές από τις καθοριστικές δυνάμεις των εποχών που έχουν περάσει πολύ καιρό παλαιότερα. Η μελέτη των μεγάλων δυνάμεων σε διάφορες περιοχές του

κόσμου είναι μια αρχαία πρακτική, αλλά είναι επίσης εξέχουσα στη σύγχρονη παγκόσμια πολιτική. Οι μεγάλες δυνάμεις δεν μπορούν να αποφύγουν τη συμμετοχή σε περιοχές για πολλούς λόγους, όπως η παγκοσμιοποίηση, η οικονομική ανάπτυξη, οι εμφύλιοι πόλεμοι, οι εθνοτικές συγκρούσεις, η ενεργειακή ασφάλεια, ο πολλαπλασιασμός των όπλων μαζικής καταστροφής και η τρομοκρατία.

Η παρούσα πτυχιακή έχει δύο γενικούς στόχους. Το πρώτο είναι να προσφέρει μια εξερεύνηση μιας από τις πιο κεντρικές έννοιες στον τομέα των διεθνών σχέσεων - εξισορρόπηση εξουσίας - μια έννοια που βρίσκεται στον πυρήνα της ρεαλιστικής θεωρίας και των πολλών παραφυάδων της.

Ο δεύτερος γενικός στόχος είναι να σκιαγραφήσει την εξέλιξη της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α προς τον Περσικό Κόλπο από το 1991 έως το 2005. Ο Περσικός Κόλπος αναδύθηκε στα τέλη του εικοστού και πρώιμου εικοστού πρώτου αιώνα, παρόλο που ανέκαθεν κατέχει ιδιαίτερη θέση στην ιστορία. Είναι μια περιοχή στην οποία ο πόλεμος Ιράν-Ιράκ προκάλεσε πάνω από ένα εκατομμύριο θύματα. Μια περιοχή στην οποία οι Ηνωμένες Πολιτείες και οι σύμμαχοί τους πολέμησαν δύο μεγάλους πολέμους σε δώδεκα χρόνια. Και από την οποία το σημαντικό πετρέλαιο ρέει στην υπερβολικά εξαρτώμενη παγκόσμια οικονομία. Είναι μια περιοχή στην οποία πολλές προσεγγίσεις προτάθηκαν για την προστασία και την προώθηση των συμφερόντων της.

Οι δύο στόχοι αυτού είναι στενά συνδεδεμένοι. Ας εξεταστεί αρχικά ένα βασικό ερώτημα: Σε ποιο βαθμό η πολιτική του ισοζυγίου ενέργειας ενθουσίασε την σκέψη και την πρακτική της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής στην περιοχή του Περσικού Κόλπου, σε σύγκριση με άλλες προσεγγίσεις; Μέσω αυτής της ερώτησης, μπορούμε να διερευνήσουμε μεγαλύτερα ερωτήματα σχετικά με την εξωτερική πολιτική, την εξισορρόπηση της θεωρίας και τον ρόλο των Η.Π.Α στη Μέση Ανατολή και ιδιαίτερα το διαρκές ερώτημα σχετικά με το βαθμό στον οποίο οι μεγάλες δυνάμεις επιδιώκουν πραγματικά μεγάλες στρατηγικές.

Τελικά, στην πτυχιακή αυτή, σε έντονη αντίθεση με πολλές απόψεις για το θέμα, διαπιστώνεται ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν επιδιώκουν ούτε ισορροπία δυνάμεων ούτε ηγεμονικές στρατηγικές - πράγματι, οι Ηνωμένες Πολιτείες της

Αμερικής δεν ακολουθούσαν καθόλου μια μεγάλη στρατηγική από το 1972 έως 2005. Αντίθετα, η συμπεριφορά τους θα μπορούσε καλύτερα να συλληφθεί από μια έννοια που αναφέρεται συχνά ως αντιδραστική δέσμευση. Οι Ηνωμένες Πολιτείες αντέδρασαν σε γεγονότα που συχνά δεν περίμεναν και τα οποία τους ανάγκαζαν να αλλάξουν τις πολιτικές τους, μερικές φορές περίτεχνα, μερικές φορές αδέξια. Δεν υπήρχε μεγάλος σχεδιασμός εδώ, δεν υπήρχαν μεγάλες στρατηγικές, δεν υπήρχε συνεπής σειρά αρχών. Η πραγματική ιστορία της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής είναι για το πώς οι Ηνωμένες Πολιτείες σιγά-σιγά μεταφέρθηκαν στην περιοχή από ένα φάρσαγγο των γεγονότων σε εγχώριο, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο, με αποκορύφωμα τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου του 2001, οι οποίες όντως καθιέρωσαν την εισβολή στο Ιράκ το 2003.

Όλα αυτά δεν είναι για να πούμε ότι η μελέτη της μεγάλης στρατηγικής δεν είναι χρήσιμη. Είναι κρίσιμο για διάφορους λόγους. Ωστόσο, οι μεμονωμένες μεγάλες στρατηγικές σίγουρα δεν φαίνεται να προσφέρουν καλούς ξεχωριστούς οδηγούς για την κατανόηση των κινήσεων των Ηνωμένων Πολιτειών στον Περσικό Κόλπο με την πάροδο του χρόνου.

Όσον αφορά τη μελέτη της ισορροπίας εξουσίας, οι περισσότερες έρευνες εξετάζουν κατά πόσο τα κράτη εξισορροπούνται έναντι άλλων κρατών στις περιοχές τους ή αν οι μεγάλες δυνάμεις ισορροπούν το ένα εναντίον του άλλου σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτή η πτυχιακή θα επιχειρήσει να κάνει κάτι διαφορετικό. Εξετάζει την εξωτερική πολιτική των Η.Π.Α σε μια περιοχή του κόσμου - και τις Ηνωμένες Πολιτείες ως πιθανό εξισορροπιστή εκτός αυτής της περιοχής - και το κάνει στο πλαίσιο της διερεύνησης των μεγάλων στρατηγικών των μεγάλων δυνάμεων.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η πτυχιακή θα προσφέρει επίσης μια πανοραμική άποψη της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α. Η αμερικανική εμπειρία στον Κόλπο δεν ξεκίνησε με την αμφισβητούμενη εισβολή στο Ιράκ το 2003 ή ακόμα και με την έξωση των δυνάμεων του Ιράκ από το Κουβέιτ το 1991. Πρέπει να διερευνήσουμε την εξέλιξη της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α προκειμένου να κατανοήσουμε γιατί οι Ηνωμένες Πολιτείες εμπλέχθηκαν

σε αυτήν την περιοχή και γιατί τελικά αποφάσισαν να εισβάλουν και να αναδημιουργήσουν το Ιράκ.

2.2. Γεωπολιτικά δεδομένα του Περσικού Κόλπου

Οι ρεαλιστές υποθέτουν ότι σε έναν κόσμο αναρχίας - έναν που δεν διαθέτει ιδιαίτερα ανεπτυγμένη και αποτελεσματική κυβέρνηση, αστυνομία, νόμους και κοινότητα πάνω από το κρατικό επίπεδο - τα κράτη πρέπει να βοηθήσουν τον εαυτό τους. Η αναρχία δημιουργεί ανασφάλεια μεταξύ των κρατών που τους ωθεί να αντισταθμίσουν τα στοιχήματά τους, αντισταθμίζοντας το ισχυρότερο κράτος παρά την ευθυγράμμιση με αυτό. (Nakash, 2003; 67). Η εξισορρόπηση είναι η ασφαλέστερη στρατηγική, διότι τα κράτη φοβούνται ότι μια ισχυρή πολιτεία ή πιθανός ηγεμόνας θα μπορούσε τελικά να τους απειλήσει και ότι κανείς δεν μπορεί να τους προστατεύσει σε αυτό το σενάριο. (Breslauer, Kreisler and Ward, 1992; 187). Υπάρχουν πολλές παραλλαγές ρεαλισμού, αλλά όπως εύστοχα το περιγράφει κάποιος μελετητής, όλοι μπορούν να θεωρηθούν ότι επικεντρώνονται τελικά στην ισορροπία δυνάμεων για να εξηγήσουν την εξωτερική πολιτική, πολέμου και άλλων φαινομένων. (Karabell, 1995; 52)

Διάφορες μορφές ρεαλισμού χρησιμοποιούνται συχνά για να εξηγήσουν τα διεθνή αποτελέσματα που προκύπτουν από την αλληλεπίδραση πολλών κρατών. Αλλά και τα συμπεράσματα οικοδομούνται, συνήθως από ρεαλισμό για το πώς θα πρέπει να ενεργούν οι μεγάλες δυνάμεις ή τα συγκεκριμένα κράτη, όπως σε σχέση με τη συμπεριφορά ισορροπίας εξουσίας. (Bodansky, 2004; 196). Έτσι, ο ρεαλισμός μεταμορφώνεται από μια θεωρία των διεθνών σχέσεων σε μία θεωρία της εξωτερικής πολιτικής και ακόμη και της μεγάλης στρατηγικής, την οποία ο Colin Dueck ορθώς περιγράφει ως «κλάδο της εξωτερικής πολιτικής», «που ασχολείται κυρίως με τις βάσεις και την αρχιτεκτονική της εξωτερικής πολιτικής, πρωτίστως σε τομείς που σχετίζονται με θέματα στρατιωτικής ασφάλειας». (Posen, 2003; 12). Η μεγάλη στρατηγική μπορεί να οριστεί με την έννοια αυτή, ως μια δέσμη βασικών προσεγγίσεων που χρησιμοποιούνται από τα μεγάλα κράτη για να προστατεύσουν και να προωθήσουν τα συμφέροντά τους ενάντια σε μια σειρά από προκλήσεις, (Woodward, 2004; 196) ή, ευρύτερα, ως «εννοιολογικός οδικός χάρτης, ο οποίος περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να συνδυαστούν οι προσδιορισμένοι πόροι με την προώθηση

προσδιορισμένων συμφερόντων και ένα σύνολο κανόνων πολιτικής» για την επίτευξη των εθνικών στόχων. (Johnston, 1998; 35)

Εικόνα1: Χάρτης των κρατών της περιοχής του Περσικού Κόλπου¹ (Timmerman, 2005; 5)

Ίσως καμία περιοχή να μην έχει καλύτερη καταγραφή της ρεαλιστικής θεωρίας από τον Περσικό Κόλπο. Θεωρείται ευρέως από τους μελετητές και τους μη-σοσιαλιστές ως ένα καζάνι ανασφάλειας, ως τόπος ατελείωτων συγκρούσεων όπου το Ιράν και το Ιράκ έχουν επιδιώξει ηγεμονία έναντι των ασθενέστερων αραβικών κρατών του Κουβέιτ, της Σαουδικής Αραβίας, του Ομάν, του Κατάρ, των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων και του Μπαχρέιν.

Η περιοχή αναφέρεται συνήθως ως ασταθής, μαρτυρική, ως η τελική τοπική θέση του παγκόσμιου *realpolitik*, όπου κυριαρχούν οι ανησυχίες για την ασφάλεια και η δυσπιστία. Παρά το καθεστώς των Ηνωμένων Πολιτειών ως εξωτερικής εξουσίας, τα βασικά συμφέροντα ασφαλείας τους απειλούνταν από παράγοντες και γεγονότα στην περιοχή από τα τέλη της δεκαετίας του 1970. Πράγματι, αν υπάρχει κάποια περιοχή στην οποία θα περίμενε κανείς ότι οι κανόνες του *realpolitik* κυριαρχούν και ότι η ρεαλιστική θεωρία θα μας

¹Timmerman, Kenneth R, 2005, 5

καθοδηγεί καλά στην κατανόηση της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής, ίσως να είναι και ο Περσικός Κόλπος.

Αν ο ρεαλισμός του ισοζυγίου ισχύος προσαρμόζεται για να εξηγήσει το ρόλο των εξωτερικών δυνάμεων στις διάφορες περιοχές, θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες θα συμπεριφέρονται είτε ως ενεργός εξισορροπιστής, είτε ως εξισορροπιστής.

Οι σπουδαστές των διεθνών σχέσεων περιγράφουν και εκτιμούν συνήθως τη συμπεριφορά των μεγάλων δυνάμεων ως προς το αν συμπεριφέρονται ως ενεργοί εξισορροπιστές. Οι ενεργοί εξισορροπιστές ανησυχούν και επιδιώκουν να διατηρήσουν την ισορροπία εξουσίας στις περιφέρειες ως γενικό και συνεχιζόμενο καθήκον και επιχειρούν να εξισορροπήσουν, χρησιμοποιώντας ποικίλα μέσα, εναντίον του ισχυρότερου παράγοντα ώστε να τον κρατήσει υπό έλεγχο. Οι σπουδαστές των διεθνών σχέσεων έχουν επικαλεστεί ισορροπία δυνάμεων για να αναφερθούν στη συμπεριφορά μεγάλης ισχύος σε διάφορες περιοχές, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου της Ρωσίας στην Κεντρική Ασία και στον Περσικό Κόλπο και της αμερικανικής παρέμβασης και δυνητικής εξισορρόπησης στην Κεντρική Αμερική, στην Ευρώπη και στις σχέσεις με την Ασία σε γενικές γραμμές. (Pollack, 2004; 64). Έτσι, ένας μελετητής ισχυρίστηκε ότι με «κριτήρια ισορροπίας δυνάμεων οι Ηνωμένες Πολιτείες θα έπρεπε να έχουν επιδιορθώσει σχέσεις με το Βιετνάμ εδώ και καιρό», στην προσπάθεια εξισορρόπησης της Κίνας. (Lake, Patrick, 1997; 15). Όσον αφορά τη Νότια Ασία, ένας άλλος στοχαστής υποστήριξε ότι κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου "η στρατιωτική ισορροπία μεταξύ Ινδίας και Πακιστάν - δύο κράτη άνισα σε μέγεθος, πληθυσμό και πόρους" - διατηρήθηκαν από τις δύο υπερδυνάμεις τόσο με σκληρή όσο και με μαλακή εξισορρόπηση". (Hastings, 2003; 74).

Όσον αφορά τον Περσικό Κόλπο, οι μελετητές και οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής δεν περιγράφουν σπάνια τη συμπεριφορά των Η.Π.Α σαν να ήταν ενεργός εξισορροπιστής. (Lauerman, 2003; 98) Για παράδειγμα, ένας πολιτικός επιστήμονας ισχυρίστηκε ότι η αμερικανική πολιτική εδώ και δεκαετίες αποσκοπούσε στην επίτευξη ενός "βαθμού ισορροπίας μεταξύ των δύο ισχυρότερων κρατών στην περιοχή, του Ιράν και του Ιράκ.». (Schroeder, 1994; 13). Άλλοι μελετητές ήταν τόσο πεπεισμένοι ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες

άσκησαν στο παρελθόν πολιτική εξισορρόπησης εξουσίας, που κάλεσαν την Ουάσινγκτον να ανανεώσει την προσέγγιση αυτή στο μέλλον, μετά τη στρατιωτική της απόσυρση από το Ιράκ. Το θεώρησαν ως προτιμότερο να πολεμήσουν έναν πόλεμο που χάνεται κατά των ιρακινών ανταρτών και να προσπαθήσουν να εκδημοκρατίσουν τη Μέση Ανατολή σύμφωνα με το δόγμα του εκδημοκρατισμού του προέδρου George W. Bush, ως αντίδοτο στην τρομοκρατία και την αστάθεια. (Ferguson, 2005; 7). Όπως έθεσε ένας αναλυτής, *«η πραγματικότητα της ασφάλειας του Περσικού Κόλπου - παρελθόν, παρόν και μέλλον - παραμένει η ισορροπία της πολιτικής εξουσίας»* Οι Ηνωμένες Πολιτείες, κατά την άποψή του, θα πρέπει να λειτουργήσουν ως εξισορροπιστική δύναμη για να διατηρήσουν κάποια χαλαρή μορφή σταθερότητας στον εικοστό πρώτο αιώνα. (Keith, 1995; 54)

2.3. Οι άξονες των επιχειρημάτων της πολιτικής των Η.Π.Α

Η παρούσα πτυχιακή παραθέτει τρία βασικά επιχειρήματα σχετικά με την αμερικανική συμπεριφορά στον Περσικό Κόλπο, που χρησιμεύουν ως βάση για την αντιμετώπιση ευρύτερων ερωτήσεων. Υποστηρίζονται από τα ευρήματα που παρουσιάζονται σε πίνακα σε επόμενο κεφάλαιο και συζητούνται λεπτομερώς σε όλη την πτυχιακή, ειδικά στο κεφάλαιο των συμπερασμάτων.

Πρώτον, σε αντίθεση με τις ρεαλιστικές προσδοκίες και την άποψη ορισμένων φοιτητών των διεθνών σχέσεων, η πολιτική ισορροπίας εξουσίας δεν ήταν εμφανής στην αμερικανική εξωτερική πολιτική προς τον Περσικό Κόλπο από το 1972 έως το 2005. Δεν ήταν εμφανής στις ενέργειές της στην περιοχή ή με τα κίνητρά της όπως αντανακλάται σε διάφορες πρωτογενείς και δευτερεύουσες πηγές. Στην πραγματικότητα, οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν προσπάθησαν συχνά να διατηρήσουν την εξισορρόπηση εξουσίας ως γενικό και διαρκές καθήκον, παίζοντας το Ιράν και το Ιράκ, αντισταθμίζοντας τον ισχυρότερο «παίκτη» για να τον κρατήσει υπό έλεγχο ή αποφεύγοντας πράξεις που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν ή να επιδεινώσουν μια ανισορροπία της εξουσίας. (Cordesman, 1993; 23). Μάλλον, μερικές φορές τοποθέτησε ή ενίσχυσε τον ισχυρότερο «παίκτη» στην περιοχή αντί να εξισορροπήσει εναντίον του. Έλαβε μέτρα που γνώριζε ότι θα μπορούσε να δημιουργήσει ή να επιδεινώσει μια ανισορροπία εξουσίας στην περιοχή. Ή ακολουθούσε άλλες προσεγγίσεις εκτός από την

πολιτική ισορροπίας ισχύος. Επιπλέον, στις εκτιμήσεις των προσεγγίσεών της, τα κίνητρα εκτός εκείνων που συνάδουν με την πολιτική ισορροπίας ισχύος συχνά αποδείχθηκαν σημαντικά. Με αυτή την έννοια, η πολιτική για την ισορροπία της εξουσίας δεν ήταν εξέχουσα στον τρόπο με τον οποίο οι αξιωματούχοι υπερέβησαν και σκέφτονταν τον ρόλο της Αμερικής σε αυτήν την κρίσιμη περιοχή.

Δεύτερον, σύμφωνα με κάποιες ρεαλιστικές προσδοκίες, οι Ηνωμένες Πολιτείες ήταν περισσότερο διατεθειμένες να εφαρμόσουν πολιτική ισορροπίας απειλής ή να εξισορροπήσουν την πιο απειλητική κατάσταση στην περιοχή και όχι την πιο ισχυρή. Ωστόσο, το ιστορικό δείχνει ότι μερικές φορές εξισορροπούσε με την επικρατούσα απειλή και μερικές φορές δεν το έκανε.

Τρίτον, αν και οι Ηνωμένες Πολιτείες ήταν πολύ πιο πιθανό να εξισορροπήσουν την επικρατούσα απειλή παρά την επικρατούσα εξουσία, μπορούμε να προσθέσουμε μια χρονική διάσταση σε αυτήν την ανάλυση. Με την πάροδο του χρόνου, ήταν πολύ λιγότερο πιθανό να ενθαρρυνθεί από την πολιτική ισορροπίας ισχύος και να την εφαρμόσει. Αυτό ισχύει και για την πολιτική ισορροπίας απειλής, αν και σε μικρότερο βαθμό.

Αυτά τα τρία επιχειρήματα αφορούν εμπειρικά στοιχεία, αλλά δημιουργούν μια σειρά από ερωτήματα όπως: Γιατί δεν υπήρχε εξέχουσα πολιτική ισορροπίας εξουσίας; Γιατί οι Ηνωμένες Πολιτείες εξισορροπούν λιγότερο με την πάροδο του χρόνου;

Αν οι Ηνωμένες Πολιτείες μερικές φορές αντισταθμίζουν την απειλή και μερικές φορές όχι, γιατί; Πώς γίνεται και οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν ακολουθούσαν τις δύο πιο κεντρικές μεγάλες στρατηγικές, την ισορροπία εξουσίας και την ηγεμονία; Τι είναι η αντιδραστική δέσμευση ως έννοια;

2.3. Γιατί η πολιτική ισορροπίας δύναμης δεν ήταν σημαντική;

Κάποιοι στοχαστές μπορεί να μαντέψουν ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν άσκησαν την πολιτική εξισορρόπησης ισχύος στην περιοχή, επειδή συγκρούστηκαν με την εξισορρόπηση εναντίον της Μόσχας σε παγκόσμιο επίπεδο. Μερικές φορές αυτό ήταν αλήθεια και μερικές φορές δεν ήταν. Για

παράδειγμα, η εισβολή στο Ιράκ από τις Η.Π.Α. το 2003 δεν ήταν σύμφωνη με τη συμπεριφορά εξισορρόπησης, αλλά δεν μπορούμε να το εξηγήσουμε αυτό λόγω των παγκόσμιων ανησυχιών, διότι ο Ψυχρός Πόλεμος είχε τελειώσει εδώ και καιρό.

Οι ανησυχίες σε παγκόσμιο επίπεδο ήταν μερικές φορές σημαντικές, αλλά η πολιτική για την ισορροπία της εξουσίας ήταν πολύ χαμηλή στην εξωτερική πολιτική της Αμερικής για πολλούς λόγους. Οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν πολλαπλούς στόχους, μερικοί σε εγχώριο ή και προσωπικό επίπεδο, οι οποίοι συχνά οδηγούσαν σε πολιτικές που αντίκεινται στην πολιτική εξισορρόπησης ισχύος. Περιελάμβαναν την απελευθέρωση αμερικανών ομήρων που είχαν απαχθεί στο Λίβανο από την σιιτική ομάδα Hezbollah. Την εξασφάλιση της ιρακινής επιχείρησης για τους Αμερικανούς αγρότες και την οικονομία. Τον εκδημοκρατισμό της Μέσης Ανατολής. Και ασχολήθηκαν πολιτικώς και στρατηγικά με τη διεθνή τρομοκρατία.

Η πολιτική για το ισοζύγιο δύναμης κατέλαβε επίσης χαμηλή θέση στην αμερικανική εξωτερική πολιτική, επειδή οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής δεν φαίνεται να την προνοούν στις προτεραιότητές της, ακόμη και όταν οι ισορροπίες μεταξύ Ιράν και Ιράκ δείχνουν ότι θα έπρεπε να το είχαν πράξει. Μερικές φορές, δεν ήταν ανοιχτοί σε αυτό ως προσέγγιση και φαίνεται να μην το θεώρησαν σημαντικό σε σχέση με άλλα κίνητρα. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι ήταν δύσκολο να στραφούν οι Η.Π.Α προς το Ιράν ή το Ιράκ, ακόμη και όταν η εξισορρόπηση θα το είχε απαιτήσει, λόγω κακών σχέσεων με τα δύο κράτη. Ωστόσο, άλλες φορές, η Ουάσινγκτον ανέλαβε ή ακόμα και εξασθένησε το περιφερειακό κράτος, το οποίο γνώριζε καλά, που ήταν το ισχυρότερο και το πιο απειλητικό. Σε αυτό το σημείο, η συγκεκριμένη περίπτωση είναι η πολιτική των Η.Π.Α. έναντι του Ιράκ κατά τα έτη πριν από την εισβολή του στο Κουβέιτ τον Αύγουστο του 1990. Οι Ηνωμένες Πολιτείες επιδίωκαν μια πολιτική «εποικοδομητικής δέσμευσης» με το ισχυρότερο και πιο απειλητικό κράτος, το Ιράκ.

2.4. Γιατί η εξισορρόπηση μειώνεται με την πάροδο του χρόνου;

Η πολιτική ισορροπίας της εξουσίας έγινε ακόμα λιγότερο εμφανής με την πάροδο του χρόνου, όπως και η πολιτική ισορροπίας απειλής, αν και λιγότερο. Πράγματι, τη δεκαετία του 1970, η εξισορρόπηση ήταν πολύ πιο σημαντική στην εξωτερική πολιτική των Η.Π.Α, τόσο στην πράξη όσο και ως ιδέα ενός πραγματικού πολιτικού υπό τη διοίκηση του προέδρου Richard Nixon, από ό,τι θα συνέβαινε στις επόμενες δεκαετίες. Γιατί; Ορισμένες εξηγήσεις είναι σημαντικές, αλλά τέσσερις εξελίξεις συνέβαλαν σημαντικά στη μείωση της αμερικανικής εξισορρόπησης με την πάροδο του χρόνου.

Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου καθιστούσε ευκολότερο και ασφαλέστερο για τις Ηνωμένες Πολιτείες να υιοθετήσουν στρατηγικές εξισορρόπησης που θα απειλούσαν τη Μόσχα κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, όπως η εισβολή του συμμάχου της, το Ιράκ. Η άνοδος της αμερικανικής παγκόσμιας εξουσίας, η οποία ήταν εν μέρει δεμένη με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου αλλά είχε και τη δική της σημαντική τροχιά, έδωσε στην Ουάσινγκτον την ικανότητα να ακολουθήσει πιο επιθετικές προσεγγίσεις εξωτερικής πολιτικής αντί των λιγότερο προκλητικών προσεγγίσεων εξισορρόπησης. Η άνοδος της υπερεθνικής τρομοκρατίας προκάλεσε προκλήσεις ασφάλειας σε εγχώριο και διακρατικό επίπεδο, έναντι των οποίων η πολιτική για το ισοζύγιο ενέργειας δεν ήταν αποτελεσματική ή σημαντική. Εν τω μεταξύ, οι νεοσυντηρητικοί αυξήσαν την επιρροή τους στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ειδικά κατά τη διάρκεια της διοίκησης του George W. Bush, η πολιτική ισορροπίας των δυνάμεων κατακλύστηκε από έννοιες που ήταν σε μεγάλο βαθμό ξένες στην ρεαλιστική σχολή σκέψης, όπως το ηθικό κήρυγμα, ο εκδημοκρατισμός και μια υγιής εκτίμηση για τη χρήση της αμερικανικής στρατιωτικής ικανότητας ώστε να επαναδημιουργήσουν τα κράτη στην αμερικανική εικόνα. (Eckholm, 2005; 125) Αυτό έγινε αρκετά εμφανές με τον πόλεμο του Ιράκ του 2003, που καθοδηγείται από κίνητρα και προσεγγίσεις που έρχονταν σε μεγάλο βαθμό σε αντίθεση με την πολιτική ισορροπίας ισχύος.

Είναι ενδιαφέρον ότι, παρόλο που πολλοί λόγοι έχουν συνηθίσει να εξηγούν την εισβολή στο Ιράκ, υπάρχουν ενδείξεις που έχουν λάβει λίγη προσοχή: οι

Ηνωμένες Πολιτείες πήγαν στον πόλεμο εν μέρει ως αποτέλεσμα των ίδιων εξελίξεων που έκαναν την πολιτική για ισορροπία ισχύος λιγότερο σημαντική με την πάροδο του χρόνου. Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου άφησε τις Ηνωμένες Πολιτείες σε μεγάλο βαθμό ανεξέλεγκτες στην παγκόσμια πολιτική και με μεγαλύτερο περιθώριο ελιγμών. Η άνοδος της αμερικανικής ικανότητας έδωσε τη δυνατότητα να γίνει πόλεμος. Το δράμα των τρομοκρατικών επιθέσεων της 11ης Σεπτεμβρίου του 2001, έδωσε την ώθηση και την αυξημένη εγχώρια πολιτική υποστήριξη. Και η άνοδος του νεοσυντηρητισμού συνέβαλε στην ιδεολογική υποβάθμιση και την πολιτική στήριξη ελίτ που συνέβαλε στην παρακίνηση και τη διευκόλυνση της προσπάθειας.

2.5. Πότε εξισορρόπησε η Αμερική ενάντια στην επικρατούσα απειλή;

Αν οι Ηνωμένες Πολιτείες μερικές φορές εξισορροπούσαν την επικρατούσα απειλή και μερικές φορές δεν το έκαναν, πότε συνέβαινε το ένα και πότε το άλλο;

Πρώτον, η ενεργητική εξισορρόπηση έναντι της απειλής είναι πιο πιθανή όταν ο εξωτερικός «παίκτης» είναι απίθανο να συν-επιλέξει τον πιο απειλητικό παράγοντα, μέσα από μια ποικιλία θετικών κινήτρων. Δηλαδή, ο εξωτερικός παίκτης θα έχει την τάση να δοκιμάζει τις "καλύτερες" προσεγγίσεις προτού προχωρήσει στην εξισορρόπηση.

Δεύτερον, η εξισορρόπηση έναντι της απειλής είναι πιο πιθανή όταν το εξωτερικό κράτος αντιμετωπίζει μια περιφερειακή στρατιωτική απειλή και όχι μια πολιτική ή ιδεολογική απειλή. Οι στρατιωτικές απειλές αναγνωρίζονται ευκολότερα και αντικατοπτρίζουν πιο σοβαρά προβλήματα για τα συμφέροντα του εξωτερικού κράτους από ό, τι οι πολιτικές ή ιδεολογικές απειλές.

Τρίτον, ο εξωτερικός παράγοντας θα είναι πιο πιθανό να εξισορροπήσει την απειλή σε περιφερειακό επίπεδο εάν αυτό δεν έρχεται σε αντίθεση με την εξισορρόπηση έναντι της απειλής (και όχι της εξουσίας) σε παγκόσμιο επίπεδο.

Πράγματι, είναι σημαντικό να εξετάσουμε τις πιέσεις τόσο σε περιφερειακό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, προσπαθώντας να αξιολογήσουμε τον τρόπο συμπεριφοράς των εξωτερικών παραγόντων στις περιφέρειες.

2.6. Γιατί η Αμερική δεν ακολουθεί τις μεγάλες στρατηγικές;

Η προαναφερθείσα ανάλυση επιτρέπει την είσοδο στο μεγαλύτερο θέμα των μεγάλων δυνάμεων και των μεγάλων στρατηγικών. Οι μελετητές δεν συμφωνούν ως προς τον αριθμό των μεγάλων στρατηγικών που μπορούν να επιδιώξουν τα κράτη, αλλά για τους σκοπούς μιας εκτενούς εμπειρικής μελέτης, είναι χρήσιμο να τις περιορίσουμε. (Morgenthau & Kenneth Thompson, 1985; 51). Ο Christopher Layne υπονοεί λογικά ότι οι μεγάλες δυνάμεις τελικά «έχουν δύο μεγάλες στρατηγικές επιλογές» στην πραγματικότητα να επιδιώξουν, την υπεράκτια ηγεμονία ή να επιδιώξουν την εξισορρόπηση της εξουσίας. (Hooshang, 1992; 12) Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι υποστηρικτές τόσο της υπεράκτιας εξισορρόπησης όσο και των ηγεμονικών στρατηγικών συμφωνούν ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής έχουν ζωτικά συμφέροντα στον Περσικό Κόλπο που πρέπει να προστατευθούν από στρατιωτική δύναμη και ότι αυτά τα συμφέροντα περιλαμβάνουν την πρόληψη της ανόδου ενός ενιαίου κράτους στην περιοχή που μπορεί να ελέγξει τα παγκόσμια πετρελαϊκά αποθέματα. (Douglas, 2005; 143) Έτσι, τόσο η ισορροπία ισχύος όσο και η ηγεμονική στρατηγική αφορούν όχι μόνο άλλες παγκόσμιες μεγάλες δυνάμεις αλλά και πιθανές περιφερειακές. (Timmerman, 2005; 26). Σε ποιο βαθμό οι Ηνωμένες Πολιτείες ενήργησαν ως υπεράκτια ισορροπία ή αναζήτησαν ηγεμονία στον Περσικό Κόλπο;

2.7. ΗΠΑ: Ένας υπεράκτιος εξισορροπιστής;

Η ισορροπία ισχύος, ως μια μεγάλη στρατηγική, μπορεί να έχει διαφορετικές μορφές. Νωρίτερα στην Εισαγωγή αναφέρθηκε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν συμπεριφέρθηκαν ως ένας «ενεργός εξισορροπιστής». Αυτή είναι μια μορφή. Ωστόσο, είναι επίσης σημαντικό να εκτιμηθεί σε ποιο μέτρο ενήργησε ως εξισορροπιστής υπεράκτιας αλιείας ή κάποια άλλη μορφή. Τόσο ο επιθετικός ρεαλισμός όσο και ο αμυντικός ρεαλισμός, που αποτελούν δύο βασικές παραλλαγές της βασικής σχολής του ρεαλισμού, θα προβλέπουν ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες θα είναι ένας υπεράκτιος εξισορροπιστής σε διάφορες περιοχές του κόσμου.

Ο υπεράκτιος εξισορροπιστής είναι επίσης μια πιο σπάνια μορφή εξισορρόπησης, ειδικά στη σύγχρονη παγκόσμια πολιτική, στην οποία οι

μεγάλες δυνάμεις ασχολούνται περισσότερο με τις περιοχές. Έτσι, δεν μπορούμε να παρατηρήσουμε την εξισορρόπηση των υπεράκτιων πόρων στην πράξη, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι ο «παίκτης» δεν ήταν ενεργός εξισορροπιστής που ακολουθούσε πολιτική ισορροπίας ισχύος. Πιο σημαντικό, και οι δύο τύποι εξισορρόπησης υποθέτουν ότι μια μεγάλη δύναμη θα είναι ένας εξισορροπιστής σε μια περιοχή με προνομιακές στρατηγικές εξισορρόπησης έναντι των ηγεμονικών προσεγγίσεων.

Πράγματι, ο υπεράκτιος εξισορροπιστής, εξισορροπεί κυρίως την επικρατούσα δύναμη και, κατά κύριο λόγο, χρησιμοποιεί στρατιωτική ικανότητα για αυτόν τον στόχο. Ενεργεί για να αντιμετωπίσει έναν πιθανό ηγεμόνα, να «τον συγκρατήσει ή να τον μειώσει σε μέγεθος».

Επιπλέον, αντί να συμμετέχει στην περιοχή καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής της, η μεγάλη δύναμη δεσμεύεται σε ακραίες περιπτώσεις να αποτρέψει την επικείμενη ηγεμονία όταν οι τοπικοί φορείς δεν είναι σε θέση να το πράξουν. Διαφορετικά θα προτιμούσε να αποκτήσει άλλες εξουσίες για να ελέγξει τον επιτιθέμενο και να παραμείνει σε απόσταση. (Moore, 1994; 15). Έτσι, η Μεγάλη Βρετανία ήταν κυρίως ένας υπεράκτιος εξισορροπιστής τόσο στην ηπειρωτική Ευρώπη όσο και στο ευρωπαϊκό αυτοκρατορικό σύστημα στην Ασία ακολουθώντας μια μεγάλη στρατηγική που αναφέρθηκε από τον Josef Joffe ως «*άγρυπνη απόλαυση*». (Thornberry, 2005; 52) Άλλα κράτη χαρακτηρίζονται ως υπεράκτιοι εξισορροπιστές, όπως η Σουηδία στην περιοχή της Βαλτικής κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Κάρολου XI μεταξύ 1660 και 1672. (Lake, 1994; 71). Από την πλευρά τους, οι Ηνωμένες Πολιτείες ενήργησαν ως υπεράκτιος εξισορροπιστής στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, αποδεικνύοντας ότι είναι πολύ απρόθυμες να συμμετάσχουν σε εχθροπραξίες μέχρι να αναγκαστούν κυριολεκτικά να το πράξουν. (Eilts, 1980; 182)

Σε αντίθεση με τον ενεργό εξισορροπιστή, ο υπεράκτιος εξισορροπιστής παίρνει μεγαλύτερο κίνδυνο να επιτρέψει την ηγεμονία. Ο Robert Art υποστηρίζει, για παράδειγμα, στο βιβλίο του "*Μια μεγάλη στρατηγική για την Αμερική*" ότι μια στρατηγική ισορροπίας ανοικτής θάλασσας στον εικοστό πρώτο αιώνα θα κινδύνευε να «*αναχαιτίσει τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο και τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο*» (Regional Orders, 1997; 43). Αυτό οφείλεται κυρίως

στο γεγονός ότι ο υπεράκτιος εξισορροπιστής δεν αναπτύσσει στρατιωτική παρουσία σε περιοχές του κόσμου. Επίσης, δεν διαχειρίζεται ενεργά τις περιφερειακές υποθέσεις για λόγους εξισορρόπησης, αλλά ακολουθεί μια στρατηγική τελευταίας λύσης.

Ο ενεργός ισορροπιστής, εξισορροπεί με συγκεκριμένους τρόπους. Εξισορροπεί με την επικρατούσα δύναμη, παρά με την εξουσία και την απειλή. Επιπλέον, ενώ ο υπεράκτιος εξισορροπιστής ασχολείται μόνο με ένα βασικό στρατηγικό ενδιαφέρον, εμποδίζοντας την ηγεμονία σε μια περιοχή, ο ενεργός εξισορροπιστής ασχολείται με την εξισορρόπηση εξουσίας, ακόμη και αν δεν υπάρχει επικείμενη ηγεμονία. (Monten, 2005; 254). Έτσι, επιδιώκει συνεταιριστικές σχέσεις και ρυθμίσεις με διάφορα κράτη της περιοχής, έτσι ώστε να είναι σε θέση να εξισορροπηθούν ακόμη και πριν εμφανιστεί μια προσφορά για ηγεμονία. Λειτουργεί η ισορροπία ισχύος με σθένος ως μια συνεχιζόμενη πρόκληση, ενώ ο υπεράκτιος εξισορροπιστής περιμένει υπομονετικά και ενεργεί μόνο όταν προκύπτουν σοβαρά προβλήματα. Επιπλέον, ο ενεργός ισορροπιστής μπορεί να αναπτύξει μια μελλοντική παρουσία, έτσι ώστε να διευκολυνθούν οι προσπάθειες εξισορρόπησης, αλλά αυτό ασφαλώς δεν συμβαίνει με τον ισορροπημένο σταθμό εξισορρόπησης.

Φυσικά, τα κράτη μπορούν να επιδιώξουν στοιχεία της υπεράκτιας και ενεργητικής εξισορρόπησης, όπως έπραξε και η Μεγάλη Βρετανία κατά την ακμή της. Έτσι, όπως το περιέγραψε ο Henry Kissinger, «η πολιτική της Αγγλίας βασιζόταν στο να ρίχνει το βάρος της ως την απαιτούμενη περίπτωση για την ασθενέστερη ή πιο απειλητική πλευρά για να αποκαταστήσει την ισορροπία». (Haass 2005; 126) Ο Πρόεδρος Theodore Roosevelt αποδέχτηκε και αυτή την ιδέα. Πίστευε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής έπρεπε να διαδραματίσουν έναν συνειδητό ρόλο στην ισορροπία εξουσίας της Ευρώπης και έδειξε περιορισμένη πίστη στους διεθνείς νόμους και τους κανόνες γύρω από τους οποίους θα μπορούσαν να σχηματίσουν συλλογικές προσπάθειες ασφάλειας, σε αντίθεση με τη θέση του Προέδρου Woodrow Wilson. (Dueck, 2006; 276)

Διαπιστώνεται ότι η Αμερική σπάνια ενήργησε ως ισορροπία ανοικτής θάλασσας στον Περσικό Κόλπο. Πράγματι, σε αντίθεση με αυτό που θα περίμενε

κανείς από έναν υπεράκτιο εξισοροπιστή, φαίνεται σαφώς ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες αυξάνονταν όλο και περισσότερο στην περιοχή. Χρησιμοποίησαν πολλαπλές προσεγγίσεις για να επιτύχουν τους στόχους τους, συμπεριλαμβανομένης της αποθάρρυνσης των ισχυρότερων ή πιο απειλητικών παραγόντων στην περιοχή· αναπτύσσοντας μια μελλοντική στρατιωτική παρουσία στην περιοχή και, όταν το έπραξαν ισορροπημένα, το έπραξαν με τρόπο που συχνά δεν συνάδει με την εξισορρόπηση των υπεράκτιων πόρων.

Μια μερική εξαίρεση είναι η κρίση του Περσικού Κόλπου κατά την περίοδο 1990-91. Οι Ηνωμένες Πολιτείες τελικά κατέφυγαν σε τεράστια δύναμη για να επιτύχουν τους στόχους τους και για να ελέγξουν το Ιράκ, το οποίο πιθανότατα είχε κάποιες ηγεμονικές φιλοδοξίες στην περιοχή. Υπό αυτή την έννοια, ενήργησε ως εξισοροπιστής στην ανοικτή θάλασσα. Ωστόσο, η Ουάσιγκτον επέστρεψε σε μια σημαντική πολιτική και στρατιωτική υποδομή που είχε χτιστεί για μεγάλο χρονικό διάστημα και απολάμβανε μια σαφή στρατιωτική παρουσία. Οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν ήδη μεγάλη συμμετοχή στην περιοχή. Δεν ήταν παίκτης της τελευταίας στιγμής όπως ήταν στην Ευρώπη κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Επιπλέον, η κρίση του 1990-1991 είχε τις παγίδες μιας συλλογικής επιχείρησης ασφαλείας, αν και ήταν μια ατελής και υπό αμερικανική κυριαρχία. Αυτά τα σημεία εγείρουν ερωτήματα σχετικά με το βαθμό στον οποίο η εξισορρόπηση κυριαρχούσε στο συνολικό μείγμα των αμερικανικών προσεγγίσεων.

Το επιχείρημα ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν εξισορροπούν συχνά την εξουσία στην περιοχή και εξισορροπούν λιγότερο με την πάροδο του χρόνου, είτε την εξουσία είτε την απειλή, θέτει ένα άλλο ζήτημα. Εάν η Αμερική δεν ενεργούσε ως ενεργός εξισοροπιστής ή ως ισοροπιστής ανοικτής θαλάσσης στον Περσικό Κόλπο, υπογραμμίζει αυτό το πρόβλημα με τη θεωρία ισορροπίας ισχύος; (Sanger, David 1994; 4). Σε ποιο βαθμό είναι μια δοκιμασία μεγάλων στρατηγικών ισορροπίας ισχύος και μια δοκιμή της θεωρίας ισορροπίας ισχύος;

2.8. Η.Π.Α: Ένας Υπεράκτιος Ηγεμόνας;

Εάν οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής δεν ακολουθούσαν την ρεαλιστική μεγάλη στρατηγική ισορροπίας εξουσίας τις περισσότερες φορές, τα καλά νέα για την ρεαλιστική θεωρία είναι ότι ούτε οι Ηνωμένες Πολιτείες ασκούν μεγάλη

ηγεμονία. Η ηγεμονική στρατηγική διαφέρει έντονα από την ενεργητική και ιδιαίτερα την υπεράκτια εξισορρόπηση και είναι η αντίθεση εκείνου που θα περίμενε κανείς από μια ρεαλιστική μεγάλη στρατηγική. (Karam, 2004; 15). Στο σημαντικό του βιβλίο *«Η ειρήνη των ψευδαισθήσεων»*, ο Christopher Layne υποστηρίζει ότι από τη δεκαετία του 1940 οι Ηνωμένες Πολιτείες «έχουν πετύχει σε μεγάλο βαθμό μια υπεράκτια ηγεμονία» και ότι «η ιστορία της αμερικανικής μεγάλης στρατηγικής τις τελευταίες έξι δεκαετίες είναι μια επέκταση και η λογική αυτής της στρατηγικής οδήγησε τις Ηνωμένες Πολιτείες να προσπαθήσουν να εδραιώσουν την ηγεμονία τους στις τρεις πιο σημαντικές περιοχές του κόσμου εκτός της ίδιας της Βόρειας Αμερικής: η Δυτική Ευρώπη, η Ανατολική Ασία και ο Περσικός Κόλπος» (Wohlforth, 1993; 17). Ο Layne επικεντρώνεται στην αμερικανική στρατηγική στην Ευρώπη από τις αρχές της δεκαετίας του 1940 έως τις αρχές του 21ου αιώνα, αφήνοντας τη λεπτομερή ανάλυση της Ανατολικής Ασίας και του Περσικού Κόλπου σε άλλους.

Είναι πολύ σημαντικό να τονίσουμε ότι ο Layne δεν ισχυρίζεται απλώς ότι η Αμερική έγινε ηγεμόνας, επιχείρημα που σε μεγάλο βαθμό φανερώνει και την σχετική ικανότητα που διαθέτουν στον κόσμο. (Brzezinski, Scowcroft & Murphy, 1997; 62). Ούτε υποστηρίζει ότι έγινε ηγεμόνας από ένα ατύχημα ή μια σύμπτωση. Αντίθετα, υποστηρίζει ότι σκόπιμα συνέχισε μια μεγάλη στρατηγική ηγεμονίας. Αυτό είναι βασικά ένα επιχείρημα για την αμερικανική πρόθεση, την πρόθεση να είναι ένας ηγεμόνας και να επιδιώξει την ηγεμονία με ζήλο. Ο Christopher Layne σίγουρα δεν είναι μόνος στην εκπόνηση αυτής της κρίσης για την αναζήτηση της αμερικανικής ηγεμονίας, αν και αναπτύσσει μια νέα θεωρία που ονομάζεται εξωπεριφερειακή ηγεμονική θεωρία για να εξηγήσει τη συμπεριφορά της Αμερικής από τις αρχές της δεκαετίας του 1940. (Juergensmeyer 1995; 72). Πράγματι, οι διανοούμενοι βλέπουν τις μεγάλες δυνάμεις να ακολουθούν μεγάλες στρατηγικές ηγεμονίας με λιγότερο καλά σχεδιασμένα σχέδια. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο πώς βλέπουμε την ιστορία. Όπως έδειξε ο Γερμανός ιστορικός Leopold von Ranke, η ευρωπαϊκή ιστορία από τον δέκατο έκτο αιώνα ήταν διαδοχή προσφορών για ηγεμονία από μια αυτοκρατορία ή μια άλλη και τέτοιες περιγραφές δεν είναι ασυνήθιστες στον

εικοστό πρώτο αιώνα, όσον αφορά το αν θα αμφισβητηθεί η αμερικανική κυριαρχία, από την Κίνα ή την Ευρωπαϊκή Ένωση. (Thompson 1973; 321).

Αρκετοί μελετητές αμφισβητούν ριζικά την ώθηση του επιχειρήματος του Layne στην περίπτωση της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α στον Περσικό Κόλπο, καθώς και άλλων στοχαστών που προσυπογράφουν την ιδέα ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής συνέχισαν και ζήτησαν ηγεμονία στην περιοχή. Στη διαδικασία, μπορεί επίσης να προκαλέσει έμμεσα ευρύτερα επιχειρήματα που αναφέρονται στην αμερικανική συμπεριφορά ως επιδίωξη κυριαρχίας ή υπεροχής ή ως αυτοκρατορική, η οποία είναι μια ακόμη πιο επιθετική και παρεμβατική προσέγγιση εξωτερικής πολιτικής από την αναζήτηση ηγεμονίας. (Blumberg, 2001; 23).

Μικρά στοιχεία αποδεικνύουν ότι η Ουάσιγκτον επεδίωξε την ηγεμονία στον Περσικό Κόλπο από το 1972 έως το 2005, με μερική εξαίρεση την εισβολή των Η.Π.Α. στο Ιράκ το 2003. Αντιθέτως, αντί να επιδιώκει ηγεμονία, προσπάθησε συχνά να επιτύχει τους στόχους της χωρίς να εμπλέκεται σοβαρά στην περιοχή. Αν μη τι άλλο, έχει συρθεί στην περιοχή αργά και σε μεγάλο βαθμό με ελάχιστο ενθουσιασμό. Αυτό το σενάριο έρχεται σε αντίθεση με τον τρόπο που πολλοί φοιτητές διεθνών σχέσεων έχουν ερμηνεύσει τη δράση των Η.Π.Α κατά την περίοδο εκείνη. (Johnson, 1983; 134).

Βεβαίως, ο πόλεμος εναντίον του Ιράκ το 2003 χτύπησε μερικά στοιχεία ηγεμονικής επιδίωξης και ήταν μια επιλογή που η Αμερική σίγουρα δεν έπρεπε να κάνει. Ούτε η μυωπική πολιτική που επέδειξαν οι Ηνωμένες Πολιτείες στο Ιράκ αναδύεται εν μία νυκτί. Οι ίδιοι παράγοντες που οδήγησαν σε μείωση της ισορροπίας στην περιοχή δημιούργησαν τη δυνατότητα στις Ηνωμένες Πολιτείες να παρουσιάσουν ορισμένες πτυχές μιας ηγεμονικής στρατηγικής: την άνοδο της αμερικανικής ικανότητας, το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, τη διεθνική τρομοκρατία και τον νεοσυντηρητισμό. Αλλά, υποστηρίζεται ότι τουλάχιστον τρία αρκετά κρίσιμα συστατικά λείπουν από αυτό που θα μπορούσε να ονομαστεί μια ηγεμονική στρατηγική.

Πρώτον, οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν είχαν ισχυρή πρόθεση να είναι ένας ηγεμόνας. Κατά την εισβολή στο Ιράκ, φάνηκε να υποκινούνται λιγότερο από

τις παγίδες της ηγεμονίας απ'ό, τι με άλλους παράγοντες όπως, τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου.

Δεύτερον, αν και η εξωτερική πολιτική της Ουάσιγκτον μπορεί να είχε συμπεριλάβει στοιχεία μιας ηγεμονικής στρατηγικής το 2003, σίγουρα δεν διέθετε μια μεγάλη στρατηγική για την ευρύτερη χρονική περίοδο που καλύπτει η πτυχιακή και πιο εστιασμένα για τον πόλεμο του Κόλπου το 1991. Η ιδέα της μεγάλης στρατηγικής ως κρησφύγετο στην Ουάσιγκτον είναι μια στρατηγική λογική που πιστεύουν πως προσέγγιζε πραγματικά την περιοχή. Στην πραγματικότητα, οι πολιτικές και οι προσεγγίσεις της μετατοπίστηκαν και σίγουρα δεν παρουσίαζαν τίποτα που να προσεγγίζει μια αμείλικτη ή αναλλοίωτη υποκείμενη λογική στην οποία αναφέρεται ο Layne ή το είδος της «συνεπούς» προσπάθειας να επεκτείνει την εξουσία και την ηγεμονία που προτείνει μια ηγεμονική στρατηγική.

Τρίτον, η αμερικανική εξωτερική πολιτική, αν μη τι άλλο, ήταν αντιδραστική στα γεγονότα της περιοχής. Πράγματι, η Ουάσιγκτον ήταν πολύ πιο πιθανό να ανταποκριθεί στις κρίσεις και τις απειλές που προέκυψαν, από το να διαμορφώσει μια οργανωμένη και προοδευτική προσέγγιση στην περιοχή. Ως βασικός οδηγός, ο Πίνακας 1 όπως παρατίθεται στο βιβλίο του Christopher Layne, καταγράφει τις βασικές διαφορές μεταξύ της ισορροπίας ισχύος και των ηγεμονικών μεγάλων στρατηγικών, καθώς και μεταξύ ενεργητικής και υπεράκτιας εξισορρόπησης.

Balance of Power		
Active	Offshore	
Balancing	Balancing	Hegemony

Πίνακας 1: Βασικές στρατηγικές εδάφους² (Layne, 2012; 56)

1. Forward presence	Possibly but not primarily	No	Yes
2. Peacetime role	Yes	No	Yes
3. Forces retracted after balance restored	Largely	Definitely	No

²Layne, 2012; 56

4. Balance against power	Yes	Yes	Not primarily; not unless it serves hegemony
5. Balance against threat	No	Yes, but secondary to balance against	Not primarily; not unless it serves hegemony
6. Gets other powers to check the aggressor	Possibly	Whenever possible	No
7. Use of force	Sometimes to maintain balance	To prevent imminent hegemony	To assert dominance
8. Intent to dominate	No	No	Definitely and consistently

2.9 "Αντιδραστική δέσμευση" ως Απουσία Μεγάλης Στρατηγικής

Εάν οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν ακολούθησαν τις μεγάλες στρατηγικές ισορροπίας εξουσίας ή ηγεμονίας, τι χαρακτήρισε τη συμπεριφορά της προς την περιοχή; Αυτή είναι μια ενδιαφέρουσα ερώτηση. Πράγματι, είναι ενδιαφέρον το πώς μια χώρα που δεν απολάμβανε συμμετοχή στον Περσικό Κόλπο, πολύ λιγότερο έντονη συμμετοχή στην περίοδο μετά το Βιετνάμ, όλο και περισσότερο έμεινε κολλημένη στην βασανιστική πολιτική της περιοχής. Αυτή δεν είναι η ιστορία μιας μεγάλης δύναμης που επιδιώκει μεγάλα οράματα ηγεμονίας ή οποιαδήποτε μεγάλη στρατηγική για 'αυτό το θέμα.

Αν έπρεπε να περιγράψουμε την αμερικανική συμπεριφορά, θα μπορούσε να μορφωθεί ένας νέος όρος για αυτόν τον σκοπό: "αντιδραστική δέσμευση". (Salinger, 1991; 57). Αυτό δεν είναι ούτε ένα νέο μοντέλο ούτε μια μεγάλη στρατηγική. Πρόκειται απλώς για μια σειρά από έννοιες. Στον πυρήνα της, η ενεργητική εμπλοκή θεωρεί ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν ακολουθούσαν μεγάλες στρατηγικές ρεαλιστικής ή ηγεμονικής ποικιλίας. Αν ακολουθούσε οποιαδήποτε στρατηγική, ήταν να εξισορροπήσει τον πιο απειλητικό «παίκτη», να αντιδράσει ενάντια στην επικρατούσα απειλή στην περιοχή. Ωστόσο, θα έπρεπε να σημειωθεί ότι η πολιτική για την ισορροπία απειλής δεν επιδιώκεται μερικές φορές, ακόμη και όταν παραβιάζεται κατάφωρα και, σε κάθε περίπτωση, δεν αποτελεί μεγάλη στρατηγική στη βιβλιογραφία. (Raju, 2004; 123)

Αντί να ενεργεί σύμφωνα με οποιαδήποτε μεγάλη στρατηγική, η Αμερική απαντάει συχνότερα σε απροσδόκητες, ανεπιθύμητες και πολύπλοκες προκλήσεις. Συμμετείχε συχνότερα σε αντίδραση. Η έννοια της αντιδραστικής εμπλοκής αποσκοπεί στην εννοιοποίηση της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α στον Περσικό Κόλπο. Εντούτοις, μπορεί να χτυπήσει μια μεγαλύτερη σημείωση. Μπορεί να συλλάβει την ιδέα ότι πολλές από τις ενέργειες των μεγάλων δυνάμεων μπορεί να φαίνονται να αποτελούν μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής, ή μπορεί να θεωρηθούν από τους στοχαστές με αυτόν τον τρόπο, αλλά είναι μια συνάρτηση κυρίως γεγονότων, μερικά τυχαία και πολλά απρόβλεπτα, στα οποία πρέπει να αντιδράσει με τρόπο που, με την πάροδο του χρόνου, υποβαθμίζει τη μεγάλη στρατηγική. Θα αναπτυχθεί η έννοια της αντιδραστικής εμπλοκής στο κεφάλαιο των συμπερασμάτων.

2.10 Χάραξη πολιτικής για τον εικοστό πρώτο αιώνα

Δεδομένου ότι οι Βρετανοί απέσυραν τις δυνάμεις τους από τον Περσικό Κόλπο το 1971, η αμερικανική συμπεριφορά καθόρισε ολοένα και περισσότερο σημαντικά περιγράμματα της περιοχής αυτής, μια περιοχή που θα αποκτήσει μεγαλύτερη σημασία στην παγκόσμια πολιτική λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες προβλέψεις της αυξανόμενης παγκόσμιας εξάρτησης από το πετρέλαιο στην περιοχή, ως το 2025. (Ehrman, 1995; 8). Η εξωτερική πολιτική των Η.Π.Α στην περιοχή επηρεάζει άμεσα την οικονομική ευημερία όλων των χωρών, που συνδέεται με την παγκόσμια αλληλεξάρτηση, κυρίως επειδή είναι μια περιοχή πλούσια σε πετρέλαιο. Δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι οι μεγάλες παγκόσμιες οικονομικές αποτυχίες συνέπεσαν με τις υψηλές τιμές του πετρελαίου που προκλήθηκαν εν μέρει από γεγονότα στον Περσικό Κόλπο ή κοντά στον Περσικό Κόλπο. Το αραβικό εμπάργκο πετρελαίου του 1973 ήταν το πρώτο σοκ. Τότε ήρθε η ιρανική επανάσταση του 1979, ακολουθούμενη από τον πόλεμο του Περσικού Κόλπου το 1991.

Αυτή η πτυχιακή ενημερώνει τη χάραξη πολιτικής εξερευνώντας την ποικιλία πολιτικών που χρησιμοποιούν οι Ηνωμένες Πολιτείες στον Περσικό Κόλπο. Και παρόλο που δεν το επιδιώκει συνειδητά αυτό, παρέχει επίσης κάποια αίσθηση των επιτυχιών και αποτυχιών αυτών των πολιτικών. Είναι αδύνατο να καθορίσουμε τον τρόπο με τον οποίο οι Ηνωμένες Πολιτείες θα πρέπει να

πλησιάσουν τις περιοχές του κόσμου χωρίς να κατανοήσουν σωστά το πώς το έπραξαν στο παρελθόν.

Ειδικότερα, υπό οποιεσδήποτε συνθήκες, οι Ηνωμένες Πολιτείες θα πρέπει να διαμορφώσουν μια εξωτερική πολιτική προς την περιοχή. Αλλά ποια πολιτική ή συνδυασμός πολιτικών θα επιλεγθεί; Η πτυχιακή αυτή δεν απαντά, αλλά ενημερώνει τις ακόλουθες ερωτήσεις, οι οποίες θα παραμείνουν σημαντικές για πολλά χρόνια: Θα έπρεπε οι Ηνωμένες Πολιτείες να επιδιώξουν ενεργά ισορροπία, έστω κι αν αυτό σημαίνει ότι πρέπει να ενισχυθεί η στήριξή τους σε βίαια και αντιδημοκρατικά καθεστώτα; Όπως ισχυρίζεται το Ινστιτούτο Cato, «το κράτος των ΗΠΑ πρέπει να τερματίσει την πολιτική του να προσπαθεί να διαχειριστεί την ασφάλεια του Περσικού Κόλπου και να ενεργεί μόνο ως εξισορροπητής ύστατης ανάγκης αν οι εξελίξεις στην περιοχή αποτελούν σοβαρή απειλή για τα ζωτικά συμφέροντα της εθνικής ασφάλειας του». (Bill, 1998; 2). Να γίνει άραγε ένας υπεράκτιος εξισορροπιστής, όπως θα συμβούλευαν πολλοί ρεαλιστές παρατηρητές, παρά την παγκόσμια αλληλεξάρτηση και την ιστορία της συμμετοχής στην περιοχή; (Duffield., 2005; 12) Πρέπει να προσπαθήσει να συσπειρώσει τους πόρους της και να επανέλθει σε μια πολιτική που βασίζεται σε περιφερειακές πληρεξούσιες, όπως είχε που έγινε στη δεκαετία του '70; Μπορεί να επωφεληθεί από την επιδίωξη μιας στρατηγικής ηγεμονίας; Μπορεί η συλλογική ασφάλεια να είναι μια λογική εναλλακτική λύση; Ή μήπως μπορεί να λειτουργήσει ο περιορισμός καλύτερα; (Mylroie, 2003; 15). Ή κάποιος συνδυασμός των πολλών διαφορετικών προσεγγίσεων που προσπάθησαν οι Ηνωμένες Πολιτείες;

Όλες αυτές οι προσεγγίσεις, και άλλες που μπορεί να ακολουθήσουν, είναι διαφορετικές και πρέπει να ενημερωθούν με μεγάλη θεωρία καθώς και με εκ βάθους αναλύσεις της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α. Η Ουάσιγκτον δεν θα μπορέσει να ξεφύγει από το ερώτημα πώς να προσεγγίσει, όχι μόνο τη Μέση Ανατολή, αλλά και τις βασικές περιοχές του κόσμου. Είναι ταυτόχρονα άρρηκτα συνδεδεμένη με αυτούς και δεν είναι σε θέση να κυριαρχήσει πλήρως. Συνδέεται εν μέρει λόγω της παγκόσμιας αλληλεξάρτησης, η οποία συμβάλλει στα μεγάλα συμφέροντά της και επειδή κανένα άλλο κράτος ή σύνολο κρατών δεν μπορεί ή δεν θέλει να αναλάβει τον ρόλο της στον τομέα της ασφάλειας.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: Ανάλυση της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α στην επιχείρηση Καταιγίδα της Ερήμου.

Πράγματι, τα ευρωπαϊκά κράτη εφευρίσκουν την έννοια της ισορροπίας δυνάμεων στο διακρατικό σύστημα, αλλά είναι πολύ αδύναμα ή δεν ενδιαφέρονται να αναλάβουν το ρόλο του εξισορροπιστή στις παγκόσμιες υποθέσεις. (Phythian M, 1997; 154). Έτσι, για τουλάχιστον το προβλέψιμο μέλλον, η Ουάσιγκτον πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο να παίξει αυτό το ρόλο ή να κινηθεί αναζητώντας άλλες στρατηγικές για την επίτευξη των στόχων της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Διερεύνηση των Μεγάλων Δυνάμεων στις Περιφέρειες - Εξωτερικά Αίτια της Εμπλοκής των Η.Π.Α

3.1. Γενικά

Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής έχουν αντιμετωπίσει σοβαρές απειλές και προσπάθειες για ολοκληρωμένη ηγεμονία όχι μόνο σε περιφερειακό επίπεδο από το Ιράν και το Ιράκ, αλλά και από εξωτερικά κράτη σε παγκόσμιο επίπεδο, που περιπλέκουν τις προσπάθειες για την ανάπτυξη της εξωτερικής πολιτικής της προς την περιοχή. Η Σοβιετική Ένωση διαδραμάτισε βασικό ρόλο στις διεθνείς σχέσεις της περιοχής σε ένα μέρος της περιόδου που καλύπτει αυτή η πτυχιακή. Ως εκ τούτου, πρέπει να εξετάσουμε τον ανταγωνισμό Η.Π.Α - Σοβιετικής Ένωσης για να κατανοήσουμε την αμερικανική συμπεριφορά στον

Περσικό Κόλπο. Ίσως οι Ηνωμένες Πολιτείες να μην εξισορρόπησαν στον Περσικό Κόλπο λόγω πιέσεων σε παγκόσμιο επίπεδο ή αντίστροφα.

Επιπλέον, ο Ψυχρός Πόλεμος τελείωσε, αλλά οι μεγάλες δυνάμεις εξακολουθούν να έχουν ζωτικά συμφέροντα σε περιοχές του κόσμου. Πράγματι, η Κίνα και η Ρωσία επιβεβαίωσαν επανειλημμένα τη σημασία της εξισορρόπησης των Ηνωμένων Πολιτειών σε παγκόσμιο επίπεδο, αν και δεν είναι σαφές σε ποιο βαθμό το κάνουν στην πραγματικότητα. (Duncan, 2003; 15). Συνεπώς, η συνεκτίμηση τόσο του περιφερειακού όσο και του παγκόσμιου επιπέδου παραμένει σημαντική.

Τέλος, οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής πρέπει να εξετάσουν πώς τα συμφέροντά τους σε παγκόσμιο επίπεδο θα επηρεαστούν από τις ενέργειες που αναλαμβάνουν σε περιφερειακό επίπεδο και αντιστρόφως. Αυτό μπορεί να συνέβαινε πάντοτε, πόσο δε μάλλον σε έναν κόσμο παγκόσμιας αλληλεξάρτησης, στον οποίο μια κατάσταση και οι συνέπειές της συχνά δεν περιορίζονται σε ένα μόνο κράτος ή περιοχή. Σε έναν τέτοιο κόσμο, η εξέταση των παγκόσμιων και περιφερειακών δεσμών καθίσταται ακόμα πιεστικότερη.

3.2. Ενσωμάτωση της παγκόσμιας - περιφερειακής διάστασης

Για να κατανοήσουμε το ρόλο των εξωτερικών παραγόντων στις περιφέρειες, είναι απαραίτητο να διερευνήσουμε τι σημαίνει «περιφερειακό» και «παγκόσμιο». Φυσικά, οι εμπειρογνώμονες διαφωνούν σχετικά με τη σημασία αυτών των δύο εννοιών. Ο στόχος εδώ είναι απλά να προσδιοριστούν βασικά στοιχεία που λογικά θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι συνιστούν το περιφερειακό επίπεδο ανάλυσης που θα μας βοηθήσει να το διακρίνουμε από το παγκόσμιο επίπεδο. Τέτοιες διακρίσεις δεν εξαντλούν τα διαφορετικά σημεία που έγιναν στη βιβλιογραφία τις τελευταίες δεκαετίες. Ούτε διευθετούν τις πολλές ενδιαφέρουσες συζητήσεις για το θέμα. (Bull, 1977; 16). Αλλά προσφέρουν κάποια βάση για περαιτέρω ανάλυση. Σε αυτή τη συζήτηση, σημαντικό είναι το έργο του William Thompson.

Πρώτον, μπορούμε να διακρίνουμε τα παγκόσμια και περιφερειακά επίπεδα ανάλυσης από τους παράγοντες που τα συνθέτουν. Το παγκόσμιο επίπεδο αποτελείται από τις μεγάλες διεθνείς δυνάμεις - για τους σκοπούς της

παρούσας πτυχιακής, τα μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε: τη Ρωσία, τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Κίνα, τη Γαλλία και τη Βρετανία. Άλλα κράτη θα μπορούσαν σίγουρα να συμπεριληφθούν ως διεθνείς δυνάμεις μεγάλης ή μεσαίας εμβέλειας, αλλά αυτά τα πέντε κράτη διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στον Περσικό Κόλπο και είναι και βασικοί παράγοντες σε παγκόσμιο επίπεδο. Το περιφερειακό επίπεδο ή υποσύστημα αποτελείται από τουλάχιστον δύο και πιθανώς περισσότερους από δύο φορείς. Τα κράτη του Περσικού Κόλπου αποτελούνται από το Ιράκ και το Ιράν, οι δύο ιστορικά ισχυρότεροι παράγοντες στην περιοχή, καθώς και τα έξι μέλη του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου: Σαουδική Αραβία, Κουβέιτ, Ομάν, Κατάρ, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, και το Μπαχρέιν.

Δεύτερον, όπως επισημαίνει ο William Thompson, το πρότυπο των σχέσεων ή των αλληλεπιδράσεων σε ένα υποσύστημα παρουσιάζει ένα βαθμό κανονικότητας και έντασης έτσι ώστε μια αλλαγή σε ένα σημείο του υποσυστήματος να επηρεάζει άλλα σημεία. (Burt, 1979; p.134). Ο Barry Buzan προτείνει κάτι παρόμοιο με το να ισχυρίζεται ότι κάθε περιοχή αποτελείται από κράτη των οποίων οι κύριες ανησυχίες και αντιλήψεις ασφαλείας συνδέονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην μπορούν να θεωρηθούν ξεχωριστές για κάθε κράτος. (Eisenstadt, 1993; 76). Ο David Lake προσεγγίζει αυτό το ζήτημα από μια άλλη οπτική γωνία. Ορίζει ένα περιφερειακό σύστημα ως ένα σύνολο κρατών που πλήττονται από τουλάχιστον μία διασυννοριακή αλλά τοπική εξωτερικότητα που προέρχεται από μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό, αν και η γεωγραφία είναι σημαντική για τον ορισμό μιας περιοχής, μπορεί να μην είναι επαρκής. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι εξωτερικοί παράγοντες που αποτελούν αντιληπτή ή πραγματική απειλή για τα κράτη, όπως η ρύπανση ή ο πολλαπλασιασμός των όπλων, μπορεί να εκτείνονται πέρα από μια γεωγραφική περιοχή. Ο David Lake προτιμά να ορίσει μια περιοχή από την άποψη των εξωτερικών παραγόντων, υποστηρίζοντας ότι είναι το «*περιορισμένο πεδίο των εξωτερικών αυτών στοιχείων που διαφοροποιούν τα περιφερειακά υποσυστήματα από το παγκόσμιο σύστημα*». (Buehrig, 1955; 95) Είτε προτιμάται η προσέγγιση του

William Thompson είτε του David Lake, η ένταση και ο αντίκτυπος στις σχέσεις σε περιφερειακό επίπεδο διαφέρουν από αυτές σε παγκόσμιο επίπεδο.

Τρίτον, οι φορείς ενός περιφερειακού υποσυστήματος βρίσκονται σε γενικές γραμμές κοντά. Αυτό δεν είναι ένα βαθύ σημείο, αλλά μας επιτρέπει να οριοθετήσουμε τα γεωγραφικά όρια μιας περιοχής. Άλλοι πιστεύουν ότι οι περιφέρειες μπορούν να οριοθετηθούν από ιδεολογία, θρησκεία, εθνική ταυτότητα ή κοινές οικονομικές σκέψεις. (Ambah, 2003; 75). Είναι προφανές ότι οι παράγοντες σε παγκόσμιο επίπεδο δεν χρειάζεται να βρίσκονται κοντά. Καταλαμβάνουν έναν πολύ ευρύτερο χώρο αλληλεπίδρασης και βρίσκονται στη στροβιλώδη μυριάδα θρησκευτικών, εθνοτικών, οικονομικών και άλλων παραγόντων. Συνεπώς, πρέπει να βασιστούμε περισσότερο στους ίδιους τους παράγοντες ως σημεία αναφοράς του παγκόσμιου επιπέδου ανάλυσης παρά στα άμορφα γεωγραφικά όρια στα οποία λειτουργούν.

3.3. Εξερεύνηση εξισορρόπησης σε παγκόσμιο - περιφερειακό πλαίσιο

Η παρούσα πτυχιακή εξετάζει το ρόλο ενός εξωτερικού παράγοντα σε μια περιοχή και εξηγεί τις δυνητικά ανταγωνιστικές πιέσεις για ισορροπία σε παγκόσμιο και περιφερειακό επίπεδο ενάντια στην εξουσία και την απειλή. Αυτή η ιδέα βασίζεται σε τέσσερις βασικές παραδοχές.

Πρώτον, οι περιφέρειες είναι ξεχωριστές από το διεθνές σύστημα και εκφράζουν τη δική τους δυναμική. Ο παγκόσμιος χώρος και ο περιφερειακός χώρος παραμένουν αρκετά διακριτοί ώστε να προσφέρουν λογικά επίπεδα ανάλυσης. Όπως το έθεσε ο Barry Buzan, οι περιφέρειες διαφέρουν από τον «αδιάλειπτο ιστό των σχέσεων που συνδέει όλα τα κράτη στο διεθνές σύστημα». (Boot, 2003; p.198). Στις προηγούμενες εποχές, οι περισσότερες περιοχές φαίνονταν δισκακτικές στο να παρουσιάσουν τη δική τους δυναμική, ανεξάρτητα από τις αυτοκρατορικές παγκόσμιες δυνάμεις και να υπαχθούν στις πρακτικές της αποικιακής διοίκησης και των σφαιρών επιρροής. Αυτή η πραγματικότητα μεταβλήθηκε μέσω ενός συνδυασμού γεγονότων, συμπεριλαμβανομένης της αποικιοποίησης, της ανόδου των κρατών ως κυρίαρχων οντοτήτων στον λιγότερο ανεπτυγμένο κόσμο, της διαδικασίας

οικοδόμησης των εθνών και των διεθνών κανόνων που παρείχαν νομιμότητα στα νέα αναπτυσσόμενα κράτη.

Δεύτερον, το να πούμε ότι οι περιφέρειες είναι διακριτές με κάποιο τρόπο δεν σημαίνει ότι δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται ως μέρος ενός ευρύτερου παγκόσμιου περιβάλλοντος. Οι περιφέρειες αντιμετωπίζονται ως ανοικτά συστήματα στις παγκόσμιες υποθέσεις, ως περιοχές που μπορούν να επηρεαστούν οικονομικά, πολιτικά και μερικές φορές στρατηγικά από τα εξωτερικά κράτη. Για τους σημερινούς σκοπούς, οι μεγάλες δυνάμεις βρίσκονται έξω από τις περιοχές, αλλά παρεμβαίνουν σε αυτές για τους δικούς τους στόχους, οι οποίοι είναι μερικές φορές στρατηγικής σημασίας. Η παρέμβαση αυτή έχει αντίκτυπο στην περιφερειακή δυναμική.

Τρίτον, οι εξωτερικοί παράγοντες, είτε πρόκειται για τη Βρετανία, τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής ή για τη σύγχρονη Κίνα, ενδέχεται να αντιμετωπίσουν πιέσεις για να αντισταθμίσουν ή να ελέγξουν άλλες μεγάλες δυνάμεις. Αυτές οι πιέσεις μπορούν να επηρεάσουν τη συμπεριφορά τους σε περιοχές.

Τέταρτον, επειδή εμπλέκονται τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, οι εξωτερικοί παράγοντες ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ανταγωνιστικές πιέσεις για ισορροπία και στα δύο επίπεδα. Έτσι, η διερεύνηση της ισορροπίας σε μια περιοχή απαιτεί την κατανόηση και των δύο επιπέδων και των αλληλεπιδράσεών τους. (Wilson, 2005; 23). Απαιτεί να αντιμετωπίζουμε τα εξωτερικά κράτη (στην προκειμένη περίπτωση τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής) προσπαθώντας να αναδείξουμε κυρίαρχους στόχους τόσο σε περιφερειακό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, ορισμένες φορές ταυτόχρονα. (Munson, 2004; 54).

Ένα βασικό σημείο προκύπτει από αυτές τις υποθέσεις: αν ένας εξωτερικός παράγοντας όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής δεν εξισορρόπησαν σε περιφερειακό επίπεδο, ο λόγος θα μπορούσε να είναι ότι στόχευαν στην ισορροπία σε παγκόσμιο επίπεδο, τότε και οι δύο προσπάθειες έρχονταν σε σύγκρουση. Στην περίπτωση αυτή, η έννοια της εξισορρόπησης εξουσίας ως

στρατηγική μεγάλης δύναμης θα μπορούσε να αποκατασταθεί διότι η εξισορρόπηση ήταν σε εξέλιξη, αν και όχι σε περιφερειακό επίπεδο.

Ο Πίνακας 2, δίνει δύο βασικές προτάσεις. Μπορούμε να συμπεράνουμε από τη θεωρία εξισορρόπησης ότι, με την προσέγγισή τους προς το Ιράν και το Ιράκ, οι Ηνωμένες Πολιτείες μπορούν να ακολουθήσουν τα παρακάτω σενάρια:

Πρόταση 1: ισορροπία έναντι της ισχυρότερης κατάστασης στην περιοχή.

Πρόταση 2: ισορροπία έναντι της πλέον απειλητικής κατάστασης στην περιοχή. (Tenet, 2007; 12)

Πίνακας 2: Προβλεπόμενη συμπεριφορά των Η.Π.Α σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο ³ (Walt, 1987; 124)

	Global Level	Regional Level
Balance of power	Balance against Iraq's power	Balance against strongest regional state
Balance of threat	Balance against Iraq's threat	Balance against most threatening state

Μπορούμε επίσης να προσθέσουμε την εξέταση των παγκόσμιων πιέσεων στην ανάλυση, για να δούμε αν επηρεάζει τα αποτελέσματα. Με αυτό τον τρόπο, ο Walt και άλλοι ισχυρίστηκαν ότι οι υπερδυνάμεις θα συμμαχήσουν με τις περιφερειακές δυνάμεις κυρίως για την ισορροπία μεταξύ τους, διότι ο καθένας είναι η μεγαλύτερη πιθανή απειλή του άλλου. (Wong, 2005; 21). Το Ιράκ και η Μόσχα ήταν σχεδόν ευθυγραμμισμένες κατά το μεγαλύτερο μέρος της περιόδου που καλύπτεται σε αυτή τη μελέτη, αν και οι σχέσεις τους ήταν μερικές φορές τεταμένες. Η ευθυγράμμιση αυτή οδηγήθηκε εν μέρει από την Σοβιετική - Ιρακινή Συνθήκη Φιλίας και Συνεργασίας του 1972, η οποία ενίσχυσε τις σχέσεις μεταξύ των δύο κρατών σε κάποιο βαθμό μέχρι την εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ στις 2 Αυγούστου 1990. Η Σοβιετική Ένωση άρχισε να μετριάζει την εξωτερική της πολιτική στη Μέση Ανατολή πριν τη διάλυση της. Το Ιράκ συνέχισε να απολαμβάνει ισχυρή υποστήριξη μεταξύ των κρίσιμων στοιχείων στη Μόσχα, ακόμη και μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. (Albright., 2003; 42).

³Walt, 1987, 124

Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις πραγματικότητες, η βασική δοκιμή εδώ είναι ότι εάν οι Ηνωμένες Πολιτείες σκόπευαν να εξισορροπήσουν τη Μόσχα σε παγκόσμιο επίπεδο, θα έπρεπε να εξισορροπήσουν το Ιράκ. Για να κάνουμε τη δοκιμασία ακόμη δυσκολότερη, θα μπορούσαμε να υποθέσουμε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες θα έκαναν και μια τρίτη στρατηγική:

Πρόταση 3: ισορροπία κατά της εξουσίας ή της απειλής (ή και των δύο) του Ιράκ (κράτος-πελάτης της Μόσχας), ακόμη και αν το Ιράν ήταν πιο ισχυρό ή πιο απειλητικό σε περιφερειακό επίπεδο.

Αν και είναι πολύτιμη η διερεύνηση βασικών προτάσεων για εξισορρόπηση, είναι επίσης χρήσιμο να διατυπώσουμε κάποιες προτάσεις που μπορούν να φωτίσουν τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ένας εξωτερικός παράγοντας θα ισορροπήσει την απειλή. Ο Stephen Walt αναλύει τις συνθήκες υπό τις οποίες τα κράτη εξισορροπούνται και άλλοι μελετητές έχουν εισαγάγει χρήσιμες εγχώριες μεταβλητές για να τελειοποιήσουν τη θεωρία (Betts, 1993/94, 17-42). Ωστόσο, το ερώτημα παραμένει πώς ένας εξωτερικός παράγοντας θα εξισορροπήσει την επικρατούσα απειλή σε μια περιοχή. Η εξισορρόπηση έναντι της απειλής είναι πιο πιθανή όταν

Πρόταση 1: Ο εξωτερικός παίκτης πιστεύει ότι είναι απίθανο να πείσει τον πιο απειλητικό «παίκτη», μέσα από μια ποικιλία κινήτρων, αντί για πιο δύσκολες προσεγγίσεις όπως η εξισορρόπηση.

Πρόταση 2: Το εξωτερικό κράτος αντιμετωπίζει μια περιφερειακή στρατιωτική απειλή και όχι μια πολιτική ή ιδεολογική απειλή, και

Πρόταση 3: η εξισορρόπηση έναντι της απειλής σε περιφερειακό επίπεδο δεν αντιφάσκει με την εξισορρόπηση έναντι της απειλής (και όχι της εξουσίας) σε παγκόσμιο επίπεδο.

3.4. Λειτουργία εξισορρόπησης, απειλής και εξουσίας

Δεν υπάρχουν εύκολοι τρόποι για να λειτουργήσουν η εξισορρόπηση, η απειλή και η εξουσία. Εφόσον οι μελετητές έχουν δοκιμάσει την εξισορρόπηση, βασίστηκαν κυρίως σε περιπτωσιολογικές μελέτες. (Gause, 2004; 32).

3.4.1. Ενεργός εξισορρόπηση

Στην παρούσα εργασία, η εξισορρόπηση αντικατοπτρίζεται κυρίως, αλλά όχι μόνο, στη χρήση παραγόντων, όπως στρατιωτικά υλικά και ανεξάρτητα κρατικά ή συμμαχικά αεροσκάφη ενάντια στην επικρατούσα δύναμη ή απειλή. (Clarke, 2004; 54).

Κατά την αξιολόγηση των επεισοδίων σε αυτήν την πτυχιακή, χρησιμοποιούνται τα ακόλουθα σημεία αναφοράς ως οδηγός. Αυτά δεν μπορούν να εξασφαλίσουν ένα οριστικό αποτέλεσμα, αλλά θα προσφέρουν μια καλύτερη βάση για την κατανόηση του τρόπου λήψης αποφάσεων, απ' ό,τι χωρίς αυτά.

Πρώτον, ο κύριος στόχος του ενεργού εξισορροπιστή είναι να παίζει μεταξύ των τοπικών δυνάμεων για να εξασφαλίσει μια ισορροπία δυνάμεων (Miller & Yetiv, 2001; 321). Σε αυτό το είδος δράσης και όπως είναι σύμφωνο με βάση το τεράστιο ιστορικό καταγραφών, η εξισορρόπηση απαιτεί διπλή «θετική ευελιξία» και μετατοπίζει τη συμπεριφορά ως αλλαγή δύναμης και απειλής.

Δεύτερον, η εξισορρόπηση αποφεύγει επίσης τις ενέργειες για να κατευθάσει την επικρατούσα εξουσία ή απειλή. Πράγματι, αυτό θα αποτελούσε μία από τις σοβαρότερες ενδείξεις μη ισορροπημένης συμπεριφοράς.

Τρίτον, ως συνειδητοποιημένος εξισορροπιστής, ο ενεργός εξισορροπιστής δεν θα λάβει ή δεν θα είναι πρόθυμος να αναλάβει ενέργειες που αφήνουν ένα κράτος να κυριαρχεί στην κατανομή της εξουσίας. Τουλάχιστον, πρέπει να ασχοληθεί σοβαρά και να εξετάσει το ενδεχόμενο οι ενέργειές του να αφήσουν ένα κράτος να κυριαρχεί στην περιοχή. (Brands, 1998; 42). Στις περισσότερες περιπτώσεις, η αδυναμία εκδήλωσης τέτοιας ανησυχίας υποδηλώνει ότι οι εκτιμήσεις της για την ισορροπία εξουσίας δεν ήταν ιδιαίτερα σημαντικές ή δεν δόθηκε το ανάλογο βάρος.

Τέταρτον, ο ενεργός εξισορροπιστής αναλαμβάνει δράση για την αποκατάσταση ενός προβλήματος, όσον αφορά στην εξισορρόπηση ισχύος, πριν εμφανιστεί μια σοβαρή απειλή. Πράγματι, ακριβώς όπως η Βρετανία ενήργησε στην ηπειρωτική Ευρώπη σε ορισμένες περιόδους προηγούμενων αιώνων, παρότι το κοινό της αρχικά δεν προτιμούσε να «καταπολεμήσει τους

εικαζόμενους κινδύνους με βάση το τι θα μπορούσε αργότερα να κάνει κάποια χώρα». (Jentleson, 1994; 276).

Πέμπτον, οι περισσότερες θεωρίες εξισορρόπησης, συμπεριλαμβανομένης της ενεργού εξισορρόπησης και της εξισορρόπησης των υπεράκτιων πόρων, είναι κρατικές. Υποθέτουν ότι τα κράτη δεν ενδιαφέρονται για την ιδεολογία άλλων κρατών. Η βασική στρατηγική, βασισμένη στην Realpolitik, είναι αντιδεοντολογική και επιτρέπει τη δυνατότητα διπλωματικής σύγκλισης των ανταγωνιστικών διαφορών (Cooley, 2005; 123). Επιπλέον, η θεωρία εξισορρόπησης δεν υποθέτει ότι τα άτομα θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση στρατηγικών αποτελεσμάτων σε μια σειρά περιπτώσεων.

Έκτον, μετά από αυτό το σημείο, η εξισορρόπηση δεν θα συνεπάγεται σε προσπάθειες για την αλλαγή ή την εξάλειψη των καθεστώτων άλλων κρατών. Στο βαθμό που τα κράτη συμμετέχουν στην εξισορροπητική δράση, αυτή η δράση δεν μπορεί να εξηγηθεί σε σχέση με την εσωτερική πολιτική και τις πραγματικότητες. Ούτε θα περίμενε κανείς ότι η εγχώρια πολιτική αποτελεί πρωταρχικό λόγο για τη συμπεριφορά της εξωτερικής πολιτικής σε κάθε περίπτωση, αν η εξισορρόπηση πρέπει να θεωρηθεί ένας καλός λόγος για κρατική δράση. (Cooley, 2005; 429).

3.4.2. Απειλή

Για τον Stephen Walt, η απειλή ορίζεται από τη συνολική δύναμη, τη γεωγραφική εξειδίκευση, την προσβλητική ικανότητα και την αντιληπτή επιθετικότητα των προθέσεων. (Gasiorowski, 1990; 6). Αυτό είναι αρκετά λογικό, αλλά ο Walt δεν επιδιώκει να μετρήσει αυτές τις μεταβλητές. Παρόλο που η προσέγγιση που προσφέρεται στην παρούσα πτυχιακή δεν είναι καλύτερη, διαφέρει στο γεγονός ότι πιστεύει πως τα κράτη διερευνούν άμεσα την αντίληψη απειλής αντί να την συμπεραίνουν. Τούτο μπορεί να στηριχθεί εξετάζοντας τα ιστορικά αρχεία, τα αποχαρακτηρισμένα σημειώματα και άλλες πρωτογενείς πηγές καθώς και τις θέσεις των υπευθύνων λήψης αποφάσεων προκειμένου να αξιολογήσει κανείς εάν οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής θεωρούν το Ιράν ή το Ιράκ ως πιο απειλητικό σε κάθε περίπτωση. Αυτές οι συνδυασμένες πηγές προσφέρουν ένα δίκαιο πορτρέτο απειλής.

Φυσικά, οι συνεντεύξεις των φορέων λήψης αποφάσεων πρέπει να αξιολογηθούν για πιθανή προκατάληψη, αλλά μπορούν να δώσουν στοιχεία για το πώς οι ηγέτες αντιλαμβάνονται τις απειλές που δεν μπορούν να αντληθούν από άλλες πηγές ή που μπορεί να αυξήσουν τις υπάρχουσες πηγές.

3.4.3. Εξουσία

Για τον Stephen Walt, η δύναμη είναι μια έννοια που περιλαμβάνει τους συνολικούς πόρους ενός κράτους (π.χ. πληθυσμό, βιομηχανική και στρατιωτική ικανότητα και τεχνολογική ανδρεία) (Nadav, 1985; 19). Ωστόσο, δεν υπάρχει ιδανικός τρόπος μέτρησης της εξουσίας.

Ο Randall Schweller χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τη βάση δεδομένων Correlates of War (C.O.W) για την εξέταση της ισορροπίας εξουσίας σε παγκόσμιο επίπεδο κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, αλλά αυτή η βάση δεδομένων δεν περιλαμβάνει μέτρα για το Ιράν και το Ιράκ για το χρονικό διάστημα που καλύπτεται στην παρούσα μελέτη (όλα τα μέτρα που είναι λογικά για τον Περσικό Κόλπο). Το καλύτερο μέτρο για τη μελέτη αυτή είναι η στρατιωτική ικανότητα, επειδή συλλαμβάνει σχετικές δυνατότητες μάχης. (Said, 2004; 23). Στον επιρρεπή σε συγκρούσεις Περσικό Κόλπο κατά την περίοδο που εξετάζουμε, η στρατιωτική ικανότητα επηρέασε σημαντικά τον ρου της ιστορίας. Με μεγαλύτερη στρατιωτική ικανότητα, το Ιράν ή το Ιράκ θα μπορούσαν να κυριαρχούσαν στην περιοχή, παρόλο που οι οικονομίες τους καταστράφηκαν από τον οχταετή μεταξύ τους πόλεμο. Στην περίπτωση του Ιράκ, περισσότερα από 30 δισεκατομμύρια δολάρια οικονομικής στήριξης από τη Σαουδική Αραβία και το Κουβέιτ ελήφθησαν, γεγονός που του επέτρεψε να συνεχίσει τον πόλεμο.

Μερικοί μελετητές μετρούν την ισχύ, εν μέρει, χρησιμοποιώντας τον δείκτη για το μέγεθος του πληθυσμού, όπου στην παρούσα ανάλυση έχουν ενδιαφέρον τα στοιχεία που προκύπτουν. . Πράγματι, μέχρι το 1990, το Ιράκ είχε στρατιωτικό δυναμικό δύο φορές μεγαλύτερο από το Ιράν, παρόλο που είχε πολύ μικρότερο πληθυσμό. Επιπλέον, η σχετική στρατιωτική ικανότητα, σε αντίθεση με τον πληθυσμό, άλλαξε σημαντικά στην περιοχή με την πάροδο του χρόνου. Έτσι, οι δείκτες σχετικής στρατιωτικής ικανότητας μπορούν να τονίσουν τις

μεταβολές στην ισορροπία ισχύος, οι οποίες είναι σημαντικές στην προσπάθεια να εκτιμήσουμε αν οι Ηνωμένες Πολιτείες ανταποκρίθηκαν στις μετατοπίσεις της εξουσίας και της απειλής. Οι αλλαγές στη στρατιωτική ικανότητα ήταν επίσης πιο προφανείς και αξιοσημείωτες στην Ουάσινγκτον από τις μετατοπίσεις του πληθυσμού ή της οικονομικής δύναμης.

Μια προσέγγιση για την αξιολόγηση της εξισορρόπησης εξουσίας είναι να δημιουργηθεί ένα συνολικό ποσοστό ισχύος για όλα τα σχετικά κράτη και στη συνέχεια να αξιολογηθεί το ποσοστό κάθε κράτους από το συνολικό αυτό ποσοστό ενέργειας. Αυτό είναι χρήσιμο αν εμπλέκονται πολλά κράτη, αλλά στον Περσικό Κόλπο, το Ιράν και το Ιράκ ήταν τα μόνα δύο ισχυρά κράτη στην περίοδο 1972-2005 και ιδιαίτερα στις αρχές του 1990 όπου και επικεντρώνουμε την έρευνά μας.

Τέλος, τα δεδομένα σχετικά με τη στρατιωτική ικανότητα είναι πολύ πιο αξιόπιστα από τα δεδομένα που αφορούν στους οικονομικούς δείκτες ή ακόμη και εκείνα που αφορούν τις στρατιωτικές δαπάνες. Οι διαθέσιμες πληροφορίες, εν πάση περιπτώσει, δείχνουν μικρή σχετική διαφορά στις στρατιωτικές δαπάνες μεταξύ του Ιράν και του Ιράκ από το 1985 έως το 1991. (Gamble & Payne, 1996; 63).

Όποια και αν είναι η μονάδα μέτρησης της δύναμης που χρησιμοποιούμε, δεν μπορούν να αντικαταστήσουν την ανάλυση περιπτωσιολογικών μελετών. Η εξουσία είναι δύσκολο να κατανοηθεί ανεξάρτητα από το πλαίσιο στο οποίο χρησιμοποιείται. Επιπλέον, ορισμένα στοιχεία δύναμης ήταν κρίσιμα αλλά όχι ποσοτικά προσδιορίσιμα στον Κόλπο.

Αν και η μέτρηση της ισχύος είναι ασαφής, είναι σαφές ότι το Ιράκ έγινε πολύ ισχυρότερο από το Ιράν με την πάροδο του χρόνου. Αυτό επιβεβαιώνεται σθεναρά, υπολογίζοντας τα εξελιγμένα μέτρα ισχύος που διέθεταν από την Πολεμική Αεροπορία των Η.Π.Α., τα οποία αντιπροσωπεύουν την ποιότητα της ικανότητας μάχης. Πράγματι, παρόλο που το Ιράν είχε τέσσερα χρόνια για να ανοικοδομήσει τον στρατό του μετά την κατάπαυση του πυρός του πολέμου Ιράν-Ιράκ το 1988 και παρόλο που ο στρατός του Ιράκ καταστράφηκε από τον

πόλεμο του Περσικού Κόλπου το 1991, το Ιράκ παρέμεινε με σχεδόν τριπλάσια ικανότητα μάχης το 1992. (Claude, 2001; 45)

Συνολικά, η παρούσα μέθοδος συνδυάζει τη συστηματική ανάλυση περιπτώσεων και προσφέρει αρκετά ευρύτερα πλεονεκτήματα. Με τη δοκιμή της πολιτικής ισορροπίας απειλής και ισορροπίας ισχύος έναντι δέκα επεισοδίων, δημιουργούμε πολλές δοκιμές σε μία μεγαλύτερη περίπτωση. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των επεισοδίων ή παρατηρήσεων, τόσο πιο αξιόπιστα είναι τα ευρήματα. (Jackson, 1990; 78). Επιπλέον, διερευνώντας την ίδια περιοχή με την πάροδο του χρόνου, μπορούμε να ελέγξουμε καλύτερα τις μεταβλητές από ό, τι οι διακρατικές μελέτες, δεδομένου ότι μια διαχρονική προσέγγιση οδηγεί σε περισσότερες σταθερές και λιγότερες μεταβλητές. (Russell, 2005; 431) Δηλαδή, λιγότερες μεταβλητές αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου σε σχέση με τον χρόνο και την περιοχή. Αυτά τα δύο πλεονεκτήματα καθιστούν επίσης ευκολότερο να προσδιοριστεί εάν υπήρχαν μεταβλητές όταν η ισορροπία ήταν ή δεν ήταν στο παιχνίδι.

3.5. Δοκιμές για Συμπεριφορά Εξισορρόπησης

Ένα ειδικό ζήτημα πρέπει να συζητηθεί και να αποσαφηνιστεί. Πρώτον, οι επικριτές θα μπορούσαν να ισχυριστούν ότι οι εξωτερικοί «παίκτες» δεν μπορούν να είναι ευαίσθητοι στις βραχυπρόθεσμες αλλαγές της ισορροπίας εξουσίας ή ότι η εξουσία δεν μετατοπίστηκε βραχυπρόθεσμα στον Περσικό Κόλπο. Ωστόσο, λόγω των συνθηκών του πολέμου στην περιοχή, των αμερικανικών κυρώσεων κατά του Ιράν και της διεθνούς υποστήριξης στο Ιράκ έναντι του Ιράν, η ισορροπία δυνάμεων άλλαζε συχνά σε κοντινές χρονικές περιόδους. Η στρατιωτική ικανότητα του Ιράκ ενισχύονταν σημαντικά καθώς ο πόλεμος Ιράν-Ιράκ προχώρούσε. Μέχρι το 1988, το Ιράκ προέκυψε από τον πόλεμο ως στρατιωτική δύναμη, ενώ το Ιράν ήταν στρατιωτικά αποδυναμωμένο. Όπως δείχνουν τα επεισόδια, οι Ηνωμένες Πολιτείες γνώριζαν όχι μόνο τις περιφερειακές μετατοπίσεις στην εξουσία αλλά και τις μετατοπίσεις στην απειλή που συχνά ήταν αρκετά σαφείς.

Ακόμα και σε περιπτώσεις όπου η ισορροπία εξουσίας δεν άλλαξε πολύ, μπορούμε ακόμα να δοκιμάσουμε τη συμπεριφορά εξισορρόπησης. Αυτό

οφείλεται στο γεγονός ότι οι πολιτικές των Η.Π.Α άλλαξαν προς μια προσέγγιση μη ισορροπημένης απόδοσης.

Όπως προτείνεται παραπάνω, ορισμένοι επικριτές θα μπορούσαν να ισχυριστούν ότι ο ρεαλισμός του ισοζυγίου δύναμης δεν θα προέβλεπε βραχυπρόθεσμες απαντήσεις στις αλλαγές στην εξισορρόπηση εξουσίας ή απειλής. Τα επεισόδια του βιβλίου επιλέγονται, εν μέρει, για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος. Πρόκειται για χρονοβόρες υποθέσεις και όχι βραχυπρόθεσμα γεγονότα. Για παράδειγμα, δεν επέλεξα την Επιχείρηση Desert Fox τον Δεκέμβριο του 1998, κατά την οποία οι Ηνωμένες Πολιτείες βομβάρδιζαν το Ιράκ με πυραύλους κρουαζιέρας για να τιμωρήσουν τη μη συνεργασία τους με επιθεωρητές του Ο.Η.Ε, επειδή η επιχείρηση διήρκησε μόνο τέσσερις ημέρες. Παρόλο που το αναφέρω ως μέρος της αμερικανικής πολιτικής στην περιοχή, ήταν πολύ σύντομο γεγονός για να χαρακτηριστεί ως επεισόδιο. Επιπλέον, αυτά τα επεισόδια περιλαμβάνουν γεγονότα που είχαν τη δυνατότητα ή στην πραγματικότητα άλλαξαν την ισορροπία εξουσίας ή απειλής, εν μέρει επειδή δεν ήταν βραχυπρόθεσμα αλλά και επειδή ήταν σημαντικά γεγονότα. Ακόμα και η υπόθεση Iran-Contra⁴, για παράδειγμα, είχε τη δυνατότητα να μετατοπίσει την ισορροπία δυνάμεων παρέχοντας στο Ιράν πληροφορίες και όπλα για να διώξει την επίθεσή του στη χερσόνησο του Φάο τον Φεβρουάριο του 1986. Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα επεισόδια περιλαμβάνουν σαφείς αλλαγές εξουσία. Μέχρι το 1988, το Ιράκ ήταν σαφώς πολύ ισχυρότερο από το Ιράν. Επομένως, είναι λιγότερο αμφίβολο πώς θα έπρεπε να ανταποκρίνονταν οι Ηνωμένες Πολιτείες αν εξισορροπούσε σε περιφερειακό επίπεδο.

Ορισμένοι μελετητές θα μπορούσαν να υποστηρίξουν ότι οι περιφέρειες δεν σημαδεύονται από αναρχικά χαρακτηριστικά, αλλά κυρίως από την απουσία ανώτερης εξουσίας πάνω από το κρατικό επίπεδο. (Rubin, 1980; 43). Αυτό,

⁴ το σκάνδαλο του Ιράν-Contra ή απλώς το Ιράν-Contra, ήταν ένα πολιτικό σκάνδαλο στις Ηνωμένες Πολιτείες που συνέβη κατά τη διάρκεια της δεύτερης θητείας της Διοίκησης Reagan. Οι ανώτεροι υπάλληλοι της διοίκησης μυστικά διευκόλυναν την πώληση όπλων στο Ιράν, το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο εμπάργκο όπλων. Η διοίκηση ελπίζει να χρησιμοποιήσει τα έσοδα από την πώληση όπλων για να χρηματοδοτήσει τους Contras στη Νικαράγουα. Σύμφωνα με την τροπολογία Boland, το Κογκρέσο απαγόρευσε την περαιτέρω χρηματοδότηση των αντιρρήσεων από την κυβέρνηση (εκτός από το αξίωμα του προέδρου και του Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας).

ωστόσο, σίγουρα δεν ισχύει για τον Περσικό Κόλπο. Είναι αναρχικό όσο οι περιφέρειες έρχονται, χωρίς ανώτερη εξουσία ή σύνολο θεσμών για αποζημίωση, στις διακρατικές συγκρούσεις, σε αντίθεση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία αντιπροσωπεύει το άλλο άκρο του φάσματος και προσεγγίζει περισσότερο την ιεραρχία της εγχώριας πολιτικής οποιασδήποτε περιοχής στον κόσμο. Παρ' όλα αυτά, τα αμερικανικά συμφέροντα που διακυβεύονται ουσιαστικά στην περιοχή είναι σημαντικά.

Τέλος, τα επεισόδια επιλέγονται επειδή έχουν παγκόσμιες διαστάσεις, καθιστώντας έτσι μια πιο ενδιαφέρουσα εξέταση της περιοχής ως μέρος ενός ανοιχτού παγκόσμιου συστήματος. Εν μέρει, αυτό κατέστησε δυνατή τη διερεύνηση της σχέσης μεταξύ παγκόσμιων και περιφερειακών πιέσεων εξισορρόπησης, καθώς και του τρόπου με τον οποίο οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής διατηρούσαν τα διάφορα συμφέροντά τους στην περιοχή χωρίς ένα παγκόσμιο πλαίσιο.

3.6. Συμπεράσματα κεφαλαίου

Χρησιμοποιώντας την προσέγγιση που περιγράφεται σε αυτό το κεφάλαιο, η πτυχιακή εξετάζει πρώτα την εξισορρόπηση στα σχετικά επεισόδια της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής στον Περσικό Κόλπο με στήριξη της υπάρχουσας βιβλιογραφίας, όπου και αναλύεται η γενικότερη δράση των ΗΠΑ ως εξισορροποτική δύναμη διαχρονικά.⁵

Τα μεταγενέστερα κεφάλαια συζητούν λεπτομερέστερα τον βαθμό στον οποίο οι Ηνωμένες Πολιτείες ακολουθούσαν εξωπεριφερειακή ηγεμονία ή υπεράκτια εξισορρόπηση. Αυτό δεν είναι κάτι που μπορεί να εκτιμηθεί κατά περίπτωση, διότι αυτές οι στρατηγικές μπορούν να διακριθούν μόνο για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Συνεπώς, δεν πρέπει να περιμένουμε από τις Ηνωμένες Πολιτείες να είναι μια εξισορροπημένη υπεράκτια δύναμη σε κάθε περίπτωση, αλλά μόνο στις ακραίες περιπτώσεις όπου επικρατούσε ηγεμονική απειλή.

⁵ Thompson, William R. 1973; Thornberry, Patrick., 2005; Timmerman, Kenneth R., 2005.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.Η Πολιτική των Η.Π.Α κατά την περίοδο 1988-1990 κατά τη διακυβέρνηση του George Bush του Πρεβύτερου - Εσωτερικά αίτια της εμπλοκής των Η.Π.Α στην Επιχείρηση «Καταιγίδα της Ερήμου»

4.1. Γενικά

Όταν φθάνουν στα άκρα, τα κράτη μπορούν να αντιμετωπίζουν με επιθετικές μεθόδους άλλα κράτη στην προσπάθεια τους, να τα πείσουν να κάνουν κάτι που διαφορετικά δεν θα εκαναν - ο κλασικός ορισμό μιας εξουσίας ή επιρροής. Η παραπάνω τοποθέτηση σε άλλους μπορεί να είναι μια λογική στρατηγική εάν επιτύχει αυτόν τον στόχο, αλλά μπορεί να αποτύχει και απλά να ενισχύσει τον ισχυρότερο «παίκτη». Αυτό είναι περίπου που συνέβη στην αμερικανική εξωτερική πολιτική έναντι του Ιράκ από το 1988 μέχρι το Ιράκ να παραβιάσει το Κουβέιτ τον Αύγουστο του 1990. Μετά τον πόλεμο Ιράν-Ιράκ, οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής προσπάθησαν να αλλάξουν τη συμπεριφορά του Ιράκ, με μια στρατηγική που στρέφεται έντονα προς την κατεύθυνση της χαλάρωσης με την ελπίδα του συνεταιρισμού. Η στρατευμένη και απειλητική συμπεριφορά του Ιράκ, μετά τον πόλεμο, δεν ευνοήθηκε από μια αλλαγή στη στρατηγική των Η.Π.Α προς την εξισορρόπηση αλλά μάλλον το αντίθετο.

4.2. Κατασταλτική δέσμευση, περίοδος 1988-1990

Κατά την έναρξη της θητείας του το 1989, η διοίκηση του George H.W Bush επανεξέτασε τις προηγούμενες πολιτικές των Η.Π.Α στον Περσικό Κόλπο και αποφάσισε να προχωρήσει σε μια αποκαλούμενη επισκόπηση Εθνικής Ασφάλειας (Cooley, 2005; 89) και να μην απομακρυνθεί από την πολιτική κλίσης στην κατεύθυνση του Ιράκ. Παράλληλα, υιοθέτησε μια πολιτική "εποικοδομητικής

δέσμευσης". Υποστηρίχθηκε από το γεγονός ότι το Ιράκ, όπως το έθεσε ένας αξιωματούχος, προέκυψε από τον πόλεμο ως "η πιο ισχυρή χώρα σε ένα βασικό μέρος του κόσμου" για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και έτσι το «συναίσθημα εκείνη την εποχή ήταν ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες έπρεπε να αναπτύξουν μια εργασιακή σχέση με τον *Saddam Hussein*.» (Wolfers, 1962; p.167). Βασιζόμενη εν μέρει στη λογική αυτή, η επισκόπηση της Εθνικής Ασφάλειας συνέστησε στις Ηνωμένες Πολιτείες να χρησιμοποιήσουν διάφορα οικονομικά και πολιτικά κίνητρα για να αλλάξουν τη συμπεριφορά του Ιράκ. (Joffe, 2006; 12) .Αυτές οι συστάσεις εγκρίθηκαν επισήμως από τον Πρόεδρο George H.W. Bush στην Οδηγία Εθνικής Ασφάλειας 26 Οκτωβρίου του 1989. (Karsh, 1989; 8)

Η πολιτική των Η.Π.Α. για εποικοδομητική εμπλοκή δεν λειτούργησε όπως αναμενόταν. Όχι μόνο οι Ηνωμένες Πολιτείες απέτυχαν να αναπτύξουν μια λειτουργική σχέση με το Ιράκ, αλλά ο Saddam έγινε ολοένα και πιο επιθετικός από το 1988 έως το 1990. Είναι σημαντικό να καταλάβουμε ότι το Ιράκ ήταν πολύ ισχυρότερο και πιο απειλητικό από το Ιράν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου και ότι οι βασικοί Αμερικανοί αξιωματούχοι το είχαν καταλάβει αυτό.

Παρόλο που ίσως ήταν δύσκολο να υπάρξει ισορροπία με το Ιράν ενάντια στο Ιράκ, λόγω των κακών σχέσεων των Η.Π.Α με την Τεχεράνη, ήταν όμως σίγουρα δυνατή η μείωση της υποστήριξης προς το Ιράκ και η προσπάθεια μετάβασης στη συγκράτηση του Ιράκ. Έτσι, η δυνατότητα μεγαλύτερης συμπεριφοράς εξισορρόπησης ήταν διαθέσιμη αλλά δεν επιδιώχθηκε.

4.3. Το Ιράκ κερδίζει το πάνω χέρι στην ισορροπία της εξουσίας

Το Ιράκ είχε αναπτύξει πάρα πολύ τις στρατιωτικές του ικανότητες κατά τη διάρκεια του πολέμου Ιράν-Ιράκ, αν και δεν πέτυχε πραγματικά τους πολεμικούς στόχους του. Τα κράτη σε όλο τον κόσμο ήθελαν το Ιράκ να είναι αρκετά ισχυρό για να αποτρέψει το Ιράν, το οποίο εμφανιζόταν πιο απειλητικό από το Ιράκ τις περισσότερες φορές. Ανησυχούσαν ότι το Ιράν, γεμάτο με τον υπερβάλλοντα επαναστατικό ζήλο του Ayatolah Khomeini και τους ένθερμους οπαδούς του, θα μπορούσε να κερδίσει τον πόλεμο, κι έτσι έκαναν κάποια βήματα για να τον αποδυναμώσουν πέρα από τις αμερικανικές κυρώσεις που

επιβλήθηκαν στο Ιράν κατά την κρίση ομηρίας του 1979. Τα κράτη προωθούσαν επίσης την υποστήριξη στο Ιράκ, υποκινούμενοι και από το κίνητρο του κέρδους. Η Σοβιετική Ένωση και η Γαλλία ειδικότερα, έγιναν οι κύριοι προμηθευτές στρατιωτικού υλικού πολέμου. Κατά συνέπεια, το Ιράκ απέκτησε ποικιλία όπλων και άλλων στρατιωτικών αντικειμένων κατά τη διάρκεια του πολέμου.

Μέχρι το τέλος του πολέμου, η αμερικανική, δυτική και αραβική κλίση προς το Ιράκ και εναντίον του Ιράν, καθώς και οι συνέπειες του πολέμου, εξασθένησαν το Ιράν σε σύγκριση με το Ιράκ (Πίνακας 3). Ο Kenneth Pollack, ο οποίος διετέλεσε αναλυτής της C.I.A κατά την περίοδο αυτή, δήλωσε ότι αυτός και οι συνάδελφοί του ανησυχούσαν για την ανισορροπία αυτή και για το ενδεχόμενο η «καταστροφή της ιρανικής στρατιωτικής εξουσίας να σημαίνει για πρώτη φορά ότι το Ιράκ ήταν αποτελεσματικό, ανεξάρτητα από το πώς θα μπορούσε να επιδιώξει τις περιφερειακές φιλοδοξίες του».

Πίνακας3: Η στρατιωτική ισορροπία την περίοδο 1988-1992⁶ (Walt, 1987; 125)

Total	Men	Army	Tanks	Combat Aircraft
-------	-----	------	-------	-----------------

1992 (At start of dual containment)

Iran	600,000-750,000	500,000-530,000	700-800	
Iraq	600,000-800,000	400,000-500,000	2,900-3,100	

⁶Walt, 2008, 125

4.4. Η ισορροπία μετατόπισης της απειλής

Το Ιράκ είχε κερδίσει το πλεονέκτημα στην περιφερειακή ισορροπία εξουσίας και συγχρόνως είχε γίνει ο πιο απειλητικός «παίκτης» στην περιοχή.

Μετά την κατάπαυση του πυρός το 1988, η ισορροπία της απειλής είχε αλλάξει σημαντικά. Το Ιράκ προέκυψε ως μια μεγάλη και αδιαμφισβήτητη απειλή. Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής διατύπωσαν σαφώς ότι οι προθέσεις του Ιράκ στον Περσικό Κόλπο, στην ευρύτερη Μέση Ανατολή καθώς και στα αμερικανικά συμφέροντα, ήταν εχθρικές.

Σε αρκετές ομιλίες του, με διασημότερη αυτή στις 24 Φεβρουαρίου 1990, ο Saddam Hussein πρωτοστάτησε σε μια νέα επίθεση, αυτή τη φορά εναντίον των Ηνωμένων Πολιτειών. Μπορεί να είχε εξετάσει το γεγονός ότι οι περισσότεροι αραβικοί ηγέτες και μέλη της ελίτ θεωρούσαν την παρακμή της Σοβιετικής Ένωσης ως σημάδι μιας νέας εποχής Αμερικανικής ηγεμονίας σε παγκόσμιο επίπεδο και της ηγεμονίας του Ισραήλ στην περιοχή και ότι ήρθε η ώρα να εκμεταλλευτούν αυτές τις αντιληπτές ανησυχίες της Αμερικανικής και Ισραηλινής εξουσίας, προκαλώντας τις Ηνωμένες Πολιτείες. Ο Saddam, ίσως απότομος με τις δικές του περιγραφές για τη μεγάλη νίκη του Ιράκ εναντίον του Ιράν, ενώ στην πραγματικότητα ήταν ένας άγονος και αιματηρός πόλεμος, κάλεσε τα αραβικά κράτη να αντισταθμίσουν την αμερικανική εξουσία και στις Ηνωμένες Πολιτείες, να αποσυρθούν από την περιοχή και να αποφύγουν τη συμμετοχή τους στις αραβικές υποθέσεις. (Albrecht-Carrie, 1998; 23).

Το Ιράκ φαινόταν να ετοιμάζει κάτι, κάτι που έγινε εμφανές μετά από αυτή την ομιλία του Saddam. Πράγματι, οι Ηνωμένες Πολιτείες εξέδωσαν την πρώτη σημαντική προειδοποίησή τους τον Φεβρουάριο του 1989, αναφέροντας ότι το Ιράκ επιδίωξε να αναπτύξει πυρηνικά όπλα, παρότι η προειδοποίηση δεν αντικατόπτριζε μια μετατόπιση της ηγεσίας προς μία αυστηρότερη πολιτική για το Ιράκ. (Barylski, 1997; 46). Ο βομβαρδισμός του πυρηνικού αντιδραστήρα στο Osirak το 1981 από τους Ισραηλινούς, είχε αποκόψει σημαντικά τον Saddam στην προσπάθεια να αναπτύξει πυρηνικά όπλα, αλλά δεν είχε κάμψει εντελώς την επιδίωξη του, ανεξάρτητα από το κόστος. Αυτό που έμαθε από την επίθεση στο Osirak ήταν να χτίσει το πυρηνικό πρόγραμμα σε υπόγειες βάσεις και σε πολλαπλές εγκαταστάσεις για να καταστήσει πιο δύσκολο να

καταστραφεί. Εάν το Ισραήλ δεν βομβάρδιζε τις πυρηνικές εγκαταστάσεις του Ιράκ ή το Ιράκ δεν εισέβαλε στο Κουβέιτ το 1990, ο Saddam μπορεί να είχε αναπτύξει πυρηνικά όπλα. Στην πραγματικότητα, οι επιθεωρητές του Ο.Η.Ε δήλωσαν ότι το Ιράκ ίσως ήταν πολύ κοντά στην ανάπτυξη ενός πυρηνικού όπλου το 1991 το οποίο αποτράπηκε εξαιτίας της επέμβασης των Η.Π.Α στην εισβολή στο Κουβέιτ. Οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν πιστέψει νωρίτερα ότι θα χρειαζόνταν αρκετά χρόνια για το Ιράκ ώστε να αναπτύξει όπλα μαζικής καταστροφής, πράγμα που δείχνει ότι είχαν μια τάση να υποτιμούν το δυναμικό του Ιράκ σε αυτόν τον τομέα. (Andrew, 2004; 32).

Στις εξωτερικές σχέσεις, ο Saddam Hussein φάνηκε απόλυτα πρόθυμος να προκαλέσει τις δυτικές δυνάμεις. Τον Μάρτιο του 1990, το Ιράκ συνέλαβε και εκτέλεσε έναν Βρετανό δημοσιογράφο, τον Farzad Bazoft, που γεννήθηκε στο Ιράν, ο οποίος εργαζόταν για την εβδομαδιαία εφημερίδα Observer του Λονδίνου, για εμφανή κατασκοπεία. Η ίδια η πράξη ήταν, βέβαια, απάνθρωπη, αλλά έστειλε επίσης ένα μήνυμα προς τη Δύση ότι ο Saddam ζητούσε την κυριαρχία και ότι ήταν αρκετά τολμηρός για να συμμετάσχει σε μια τέτοια "επίθεση" ενάντια στη Βρετανία.

Όχι πολύ αργότερα, Αμερικανοί και Βρετανοί αξιωματούχοι κατάσχεσαν συσκευές και μηχανήματα υψηλής τεχνολογίας και αξίας πολλών δισεκατομμυρίων δολαρίων που προοριζόνταν για να χρησιμοποιηθούν στην προσπάθεια του Ιράκ για την ανάπτυξη πυρηνικών όπλων μεγάλης εμβέλειας - το μεγαλύτερο όπλο του είδους του που θα είχε κατασκευαστεί ποτέ, ένα θανατηφόρο μη συμβατικό ωφέλιμο φορτίο με χιλιάδες μίλια εμβελείας, με το Ιράν και το Ισραήλ ως δυνητικούς στόχους.

Επιπλέον, το Ιράκ δεν απέσυρε αισθητά τον στρατό του μετά τον πόλεμο και χρησιμοποίησε χημικά όπλα για να βασανίζει τους δικούς του λαούς σε μια προσπάθεια αποδόμησης του Ιρακινού Κουρδιστάν (Bengio, 1998; 123). Η σοβαρότητα αυτών των ενεργειών αποκάλυψε τα σχέδια του Saddam.

Η χρήση χημικών όπλων στον πόλεμο με το Ιράν θα μπορούσε να εξηγηθεί αόριστα από τη βίαιη φύση του πολέμου και από το φόβο της απώλειας του

πολέμου, αλλά η χρήση τέτοιων όπλων σε άοπλους πολίτες του Ιράκ ήταν ένα άλλο θέμα εντελώς.

Ο Saddam, ωστόσο, φαινόταν να θέλει να επεκτείνει την εκστρατεία του ενάντια στο λαό του, ενδεχομένως και εναντίον του Ισραήλ. Στις 2 Απριλίου 1990, ανακοίνωσε ότι Ιρακινοί επιστήμονες είχαν αναπτύξει προηγμένα χημικά όπλα που θα μπορούσαν να «*φάνε το ήμισυ του Ισραήλ*» αν προσπαθούσε να «*κάνει οτιδήποτε εναντίον του Ιράκ*» (Alikhani, 2000; 321). Το Υπουργείο Εξωτερικών των Η.Π.Α, αρκετά ήσυχο ακόμα, απάντησε με επίθετα όπως «*φλεγμονώδης, εξωφρενική και ανεύθυνη*», μολονότι η διοίκηση προσπάθησε να προστατέψει το Ιράκ από πιθανές κυρώσεις του Κογκρέσου για τη χρήση χημικών όπλων εναντίον των Κούρδων και για την έμμεση απειλή του εναντίον του Ισραήλ (Elman 2004; 24). Μπορεί να είναι αλήθεια ότι ο Saddam ήθελε να αποτρέψει πιθανή επίθεση εναντίον του Ιράκ, από το Ισραήλ, η δήλωσή του όμως ήταν εμπρηστική, ιδιαίτερα δεδομένης της εμπειρίας του εβραϊκού λαού στις εξοντώσεις εν μέρει από χημικά κατά τη διάρκεια του Ολοκαυτώματος. Σίγουρα, αυτό αντανakλούσε ένα επίπεδο έπαρσης και ίσως απερισκεψίας που έδωσε την εντύπωση ότι το Ιράκ ήταν μια πραγματική απειλή για τα αμερικανικά συμφέροντα στην περιοχή.

Ο Saddam, ωστόσο, δεν περιορίζει την ρητορική του στο Ισραήλ. Στην πραγματικότητα, το Ισραήλ, ως συνήθως, ήταν ένας χρήσιμος ρητορικός στόχος, αλλά η πραγματική προσοχή του Saddam ήταν πιο κοντά στο σπίτι, στη γειτονιά του. Τον Μάιο του ίδιου έτους, επέκρινε τα κράτη του Κόλπου, ιδίως το Κουβέιτ, πως διεξάγουν οικονομικό πόλεμο εναντίον του Ιράκ, με το να αγνοούν τις ποσοτώσεις παραγωγής πετρελαίου, να μειώνουν τις τιμές του πετρελαίου καθώς και να μην συγχωρούν τα χρέη του Ιράκ από τον πόλεμο Ιράν-Ιράκ και να μην επεκτείνουν τις μεταπολεμικές πιστώσεις ανασυγκρότησης. (Gaddis, 1982; 291) Τους μήνες που προηγήθηκαν του πολέμου 1990-91, το Ιράκ εξέδωσε διάφορες απειλές κατά του Κουβέιτ, υποστηριζόμενες από στρατιωτικούς ελιγμούς. Ισχυρίστηκε μάλιστα, σε συνδυασμό με μια διαμάχη ενάντια στις αντιληπτές προσπάθειες του Κουβέιτ να «*σαμποτάρουν*» τα οικονομικά συμφέροντα του Ιράκ, ότι «*είναι πιο οδυνηρό*

να αποκοπεί το κεφάλι κάποιου από το να χάσει το φαί του». (Adler & Barnett, 1998; 198).

Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής αναγνώριζαν όλο και περισσότερο ότι το Ιράκ, εκτός από το ισχυρότερο κράτος του Περσικού Κόλπου, αποτελούσε τώρα την κύρια απειλή μετά τον πόλεμο Ιράν-Ιράκ. Όπως τόνισε αργότερα ο Colin Powell: «*Το Ιράν αντιπροσώπευε μικρότερο πρόβλημα στα συμφέροντά μας από το Ιράκ το 1988*». (Ajami F. 2003; 13). Το Μάρτιο του 1989, μια εσωτερική μελέτη ισχυρίστηκε ότι, μολονότι ο Saddam ήταν επικίνδυνος και δύσκολος, το Ιράκ ήταν το ισχυρότερο κράτος σε μια περιοχή που είναι ζωτικής σημασίας για τα συμφέροντα των Η.Π.Α. (Albright & Hibbs, 1992; 78). Το φθινόπωρο του 1989, η διοίκηση διενήργησε μια μελέτη για τον Saddam και διαπίστωσε ότι ήταν ένας «πολύ κακός άνθρωπος»: «*Είναι ένας επιτιθέμενος, αυτός είναι ένας άνθρωπος που έχει όπλα μαζικής καταστροφής... και το ερώτημα είναι αν προσφέρει κάποια κίνητρα... ίσως να είμαστε σε θέση να τον φέρνουμε μέσα στη σκηνή.*» (Mylroie, 2003; 12).

Ο υπουργός Εξωτερικών, James Baker, σημείωσε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες έγιναν κάπως "πιο σκληρές" με τον Saddam από τον Φεβρουάριο έως τον Αύγουστο του 1990. (Johnston, 1998; p.456). Επιπλέον, σύμφωνα με ένα εσωτερικό σημείωμα, ο Baker υποστήριξε στον April Glaspie, πρεσβευτή των Ηνωμένων Πολιτειών στο Ιράκ, στις αρχές του 1990, ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν μπορούσαν να αφήσουν το Ιράκ να συνεχίζει να ασκεί απειλητική συμπεριφορά στην περιοχή. (Jackson, 1990; 132). Ωστόσο, οι Η.Π.Α παρέμειναν σε μια διαδικασία συνδιαλλαγής. Σε μια συνάντηση του Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας (N.S.C) τον Σεπτέμβριο του 1989, ο σύμβουλος για την εθνική ασφάλεια Brent Scowcroft συνόψισε πως η συναίνεση της κυβέρνησης θα χαθεί για την οικοδόμηση δεσμών με το Ιράκ. Αυτή η άποψη αντανακλάται στην Οδηγία για την Εθνική Ασφάλεια. (Schroeder., 1994; 321). Όπως το έθεσε ο Scowcroft, «*Θέλαμε να δούμε εάν θα μπορούσαμε να μετατρέψουμε τον Saddam σε ένα μετρίως υπεύθυνο ηγέτη στην παγκόσμια πολιτική. Γνωρίζαμε ότι το Ιράκ ήταν πλούσιο και ότι θα ξεκινούσε ένα τεράστιο πρόγραμμα ανασυγκρότησης και δεν είδαμε κανένα λόγο για τον οποίο η αμερικανική επιχειρηματικότητα δεν θα έπρεπε να είναι εκεί*». (Juergensmeyer, 1995; 412)

Παράλληλα, αν και οι Ηνωμένες Πολιτείες θα μπορούσαν να ωφεληθούν από την οικονομική ανασυγκρότηση του Ιράκ, προσέφεραν διάφορα κίνητρα για να πείσουν τον Saddam να σταματήσει τα προγράμματά του με στόχο την ανάπτυξη όπλων μαζικής καταστροφής (Sanger, 1994; 34).

Η ώθηση προς αυτή την πολιτική δεν ήταν παράλογη, αν και η εκ των υστέρων κατάληξη την κάνει να μοιάζει εντελώς αποτυχημένη και λανθασμένη. Η ανάκαμψη δεν ήταν σπάνια στην παγκόσμια ιστορία ή στη σύγχρονη Μέση Ανατολή (Jentleson W, 1994; 67). Ωστόσο, λίγοι άνθρωποι τότε θα μπορούσαν να προβλέψουν ότι ο Saddam θα έκλεινε τα μάτια στις διεθνείς προειδοποιήσεις και θα εισέβαλε στο Κουβέιτ. Αντίθετα, έκανε τουλάχιστον κάποιες λογικές κινήσεις για να πιστέψουν όλοι αρχικά ότι θα μπορούσε να ενταχθεί στο Δυτικό Μέτωπο έτσι ώστε να κερδίσει τη στήριξη για την ανοικοδόμηση της οικονομίας του Ιράκ που είχε πληγεί από τον πόλεμο. Αυτές οι προσδοκίες αντανάκλασαν την ευρύτερη έννοια της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο. Το 1989 και το 1990, τα τείχη κατέρρευσαν στην Ανατολική Ευρώπη, όπως αντικατοπτρίστηκαν από την πτώση του πολύ μισητού τείχους του Βερολίνου και του ενός κομμουνιστικού καθεστώτος μετά το άλλο. Η Ανατολή και η Δύση έρχονταν πιο κοντά, όπως υπογραμμίστηκε από την ενοποίηση της Γερμανίας και από την μυριάδα ανάπτυξης δεσμών μεταξύ πρώην ανταγωνιστών. Η Σοβιετική Ένωση βρισκόταν στις τελευταίες φάσεις της ύπαρξής της και η παγκόσμια συνεργασία φάνηκε να αυξάνεται. Είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί ότι τα υπολείμματα του Βιετνάμ παρέμειναν ένας παράγοντας στην αμερικανική εξωτερική πολιτική και υπήρξε μεγάλη συζήτηση στην εκλογή του 1988 για την αμερικανική παρακμή της οικονομίας.

Κρίθηκε επίσης λογική η αποφυγή μιας σκληρής προσέγγισης προς το Ιράκ επειδή οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν τότε πιο σημαντικούς στόχους. Η αμερικανική προσοχή δεν επικεντρώθηκε στο Ιράκ αλλά στα ιστορικά γεγονότα που έλαβαν χώρα στη Σοβιετική Ένωση και την Ανατολική Ευρώπη. «Οι Ηνωμένες Πολιτείες», όπως το περιγράφει ένας αξιωματούχος, «είχαν το μυαλό τους για άλλα πράγματα και δεν ενδιαφέρονται για περιοριστικές

ενέργειες προς ένα κράτος που δεν είναι σαφές ότι αποτελεί απειλή.»
(Blumberg, 2001; 65)

Λίγοι πίστευαν ότι η φιλελεύθερη έννοια της ενοποίησης, η οποία αντικατοπτρίζεται σε μια εξελισσόμενη διαδικασία που οδήγησε στην ιστορική συγχώνευση της Ανατολικής και Δυτικής Γερμανίας τον Οκτώβριο του 1990, θα αποκτούσε μια νέα έννοια, καθώς το Ιράκ θα εισέβαλε στο Κουβέιτ τον Αύγουστο του 1990. Αυτός δεν είναι ο τύπος της ενοποίησης που είχαν κατά νου οι Ηνωμένες Πολιτείες.

Όχι μόνο η πολιτική της εποικοδομητικής εμπλοκής ώθησε την εξωτερική πολιτική των Η.Π.Α σε έναν εξελισσόμενο κόσμο μετά τον Ψυχρό Πόλεμο, αλλά θα μπορούσε επίσης να αποφέρει άλλα οφέλη. Πράγματι, οι Ηνωμένες Πολιτείες προσπάθησαν να προσεγγίσουν φιλικά τον Saddam, επειδή το Ιράκ ήταν μια σημαντική αγορά για τα γεωργικά προϊόντα των Η.Π.Α.

Εντούτοις, το βασικό σημείο είναι ότι η κυβέρνηση δεν έλεγξε το Ιράκ έντονα, παρά το γεγονός ότι όλο και περισσότερο αναγνώριζε την κυρίαρχη στρατιωτική του δύναμη και παρόλο που «*κανείς δεν ήταν κάτω από την ψευδαίσθηση ότι ο Saddam ήταν κάτι άλλο εκτός από κακά νέα*» (Ehrman,, 1995; 13) Ένα ισχυρό Ιράκ θα ήταν αντιπαραγωγικό. Οι Ηνωμένες Πολιτείες συνέχισαν να ασκούν εποικοδομητική δέσμευση ως μέσο επηρεασμού της συμπεριφοράς του Saddam. (Monten 2005; 3). Η προσπάθεια αυτή συνδυάστηκε με μια οδηγία από τον πρόεδρο Bush τον Ιανουάριο του 1989 που εξουσιοδότησε μια γραμμή τραπεζικών πιστώσεων που ανήλθε σε περίπου 200 εκατομμύρια δολάρια για την υποστήριξη των ιρακινών σιτηρών και των εξαγωγών προς τις Ηνωμένες Πολιτείες. (Clarke, 2004; 25). Τα κίνητρα των Ηνωμένων Πολιτειών για μετριοπάθεια στο Ιράκ είχαν ενσωματώσει τη συνέχιση του προγράμματος Commodity Credit Corporation, το οποίο μέσω του Υπουργείου Γεωργίας των Η.Π.Α διαβεβαίωσε στους Αμερικανούς εμπόρους εξαγωγές ύψους 1 δισεκατομμυρίου δολαρίων για τη διευκόλυνση των αποστολών σιτηρών Ιράκ.

Μέχρι τον Οκτώβριο του 1989, η διοίκηση Bush επανεξέτασε την προσέγγισή της και είχε γίνει πιο «*ρεαλιστική και προσεκτική*». (Eisenstadt, 1993; 65) Η

τελευταία έγκριση των πιστώσεων επί εμπορευμάτων στο Ιράκ ήρθε το Νοέμβριο, παρόλο που στη συνέχεια συζητήθηκαν περισσότερες πιστωτικές επεκτάσεις, αλλά δεν επιδιώχθηκαν. (Lake & Morgan P., 1997; 87). Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο Γραμματέας Baker έθεσε σε εφαρμογή το αίτημα για νέες εγγυήσεις τον Οκτώβριο του 1989, ακόμη και όταν προέκυψαν αποδεικτικά στοιχεία - τα οποία είχαν αναγνωριστεί σε σημειώματα και πρακτικά συνεδριάσεων στα κρατικά και γεωργικά τμήματα - ότι το Ιράκ πέρα από την αγορά αγροτικών πρώτων υλών, επεδίωκε επίσης και την αγορά στρατιωτικού υλικού και ακόμη και εξοπλισμού που σχετίζεται με την πυρηνική ενέργεια. (Dunn, 2003; 126). Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι το Φεβρουάριο του 1990, έξι μήνες πριν το Ιράκ εισβάλει στο Κουβέιτ, ο John Kelly, βοηθός του υπουργού Εξωτερικών για τα θέματα στην Εγγύς Ανατολή και στη Νότια Ασία, στάλθηκαν στη Βαγδάτη για να συναντηθούν με τον Saddam Hussein. Έδωσε ένα συμβιβαστικό μήνυμα από την Ουάσινγκτον, που εγκλωβίστηκε στην επιβεβαίωση του Προέδρου Bush στις 17 Ιανουαρίου 1990, σχετικά με μια πολιτική καταπίεσης του Ιράκ. Ο Kelly είπε στον Saddam ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες επιδίωκαν να ενισχύσουν τους δεσμούς με τη Βαγδάτη. (Regional Orders: 1997; A-121)

Η ομιλία του Saddam, τον Φεβρουάριο του 1990, μετά το τέλος του πολέμου, στην οποία περιέγραψε το όραμά του για τη Μέση Ανατολή, κατέδειξε τις Ηνωμένες Πολιτείες ως έναν μεγάλο εχθρό που έπρεπε να ήταν το σφυρί για την εποικοδομητική δέσμευση. Οι Ηνωμένες Πολιτείες ίσως πίστευαν ότι, όπως ανέφερε ένας αναλυτής, συνεργάστηκαν με *"κακούς δικτάτορες πριν και ότι ο Saddam ήταν ένας μπάσταρδος, αλλά θα μπορούσε να είναι ο γλύπτης τους στη Μέση Ανατολή"*, αλλά αυτή η ομιλία θα έπρεπε να ήταν καλή ένδειξη ότι *«δεν θα μπορούσε να είναι ο μπαμπάς της Αμερικής»*. Ωστόσο, η πολιτική εποικοδομητικής δέσμευσης συνεχίστηκε μέχρι την εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ. (Elman, 1996; 54).

Στην πραγματικότητα, ακόμα και το Μάιο του 1990, μόλις δύο μήνες πριν από την εισβολή, ο Kelly τάχθηκε υπέρ της μη ανάληψης αυστηρότερης στάσης. (Rubin & Judith, 2002; 65) Όποια και αν ήταν τα αρχικά της βάρη, η προσέγγιση της συμφιλίωσης απέτυχε να πείσει το Ιράκ να γίνει πιο μετριοπαθές, αλλά ήταν

ασαφές τι μπορεί να την αντικαταστήσει. Η άμεση εξισορρόπηση ενάντια στο Ιράκ με το Ιράν δεν ήταν στο αρχικό πλάνο, λόγω των κακών σχέσεων Η.Π.Α-Ιράν. Ούτε υπήρξε μεγάλη όρεξη σε όλο τον κόσμο για την εξισορρόπηση της ιρακινής απειλής. Ως εκ τούτου, οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν την επιλογή να λάβουν μονομερώς αυστηρότερες ενέργειες εναντίον του Ιράκ και να απομακρυνθούν από τη συμβιβαστική προσέγγιση ή να παραμείνουν στην πορεία. Μια αυστηρότερη προσέγγιση θα ήταν σύμφωνη με προσεγγίσεις εξισορρόπησης, έστω και καθυστερημένα.

Στις 16 Απριλίου 1990, η επιτροπή αναπληρωτών του Υπουργείου Εξωτερικών που ασχολήθηκε με το Ιράκ συναντήθηκε και έδωσε ένα σημείωμα για την ευρύτερη κυκλοφορία προϊόντων στην περιοχή στις 16 Μαΐου 1990. Το σημείωμα αυτό περιγράφει διάφορες επιλογές για να γίνει πιο σκληρή η πολιτική στο Ιράκ. Περιελάμβαναν την απαγόρευση του ιρακινού πετρελαίου στην αμερικανική αγορά, την κατάργηση της συνεργασίας με το Ιράκ, με σκοπό να «υποστηρίξουν ή να ενθαρρύνουν περαιτέρω ενέργειες στις πολιτικές του Ιράκ για τα ανθρώπινα δικαιώματα», «απομόνωση του Ιράκ και εξομάλυνση των σχέσεων με το Ιράν». Ένα πλεονέκτημα της τελευταίας επιλογής ήταν ότι θα μπορούσε να στείλει στο Ιράκ ένα «ισχυρό μήνυμα». (Moore, 1994; 329). Υπό αυτή την έννοια, η διοίκηση εξέτασε τις επιλογές για μια σκληρότερη στάση εναντίον του Ιράκ, αν και δεν έλαβε μεγάλη δράση.

Η παραμονή στην ειρηνική, διπλωματική οδό, είχε επίσης το πλεονέκτημα ότι δεν έπρεπε να αλλάξει μια εδραιωμένη πολιτική και να ασχοληθούν οι Η.Π.Α με ειδικά συμφέροντα. Τον Μάιο, η προσπάθεια της κυβέρνησης να μειώσει το δεύτερο εξάμηνο της εγγύησης δανείου ύψους ενός δισεκατομμυρίου δολαρίων στο Ιράκ, μία από τις λίγες ενέργειές της για την ψύξη της σχέσης με τη Βαγδάτη, καταψηφίσθηκε από τη Γερουσία των Η.Π.Α. Ο γερουσιαστής Robert Dole από το Κάνσας, ένας σημαντικός εξαγωγέας σιτηρών στο Ιράκ, είχε οδηγήσει την υπόθεση στη Γερουσία. Τον Απρίλιο διεξήγαγε επίσης ταξίδι στο Ιράκ με τέσσερις άλλους γερουσιαστές, οι οποίοι, δίνοντας στον Saddam επιστολή που καταγγέλλει τις προσπάθειες για την ανάπτυξη όπλων μαζικής καταστροφής, του είπε, σε ένα αντίγραφο που κυκλοφόρησαν οι Ιρακινοί, ότι ο

πρόεδρος Bush υποστήριξε το ταξίδι και δεν υποστήριξε μια σκληρότερη εκστρατεία εναντίον του Ιράκ. (Karsh, 1989; 35).

Εκ των υστέρων, η προσέγγιση της Ουάσιγκτον για εποικοδομητική δέσμευση αποδείχτηκε μη συμβατική. Οι Ηνωμένες Πολιτείες φαίνεται να προσπαθούν να απομακρυνθούν από την πολιτική τους στο Ιράκ συνεχίζοντας να στέλνουν μηνύματα ότι θέλουν θετικές σχέσεις και δεν διαμαρτύρονταν σοβαρά στην αμφίβολη συμπεριφορά του. (Gamble & Payne, 1996; 32). Η εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ στις 2 Αυγούστου 1990 άλλαξε τα πάντα. Μπορούμε να υποθέσουμε ότι η εισβολή ήταν μια ένδειξη για την αποτυχία των αμερικανικών προσπαθειών να κατευνάσει το Ιράκ στα τέλη της δεκαετίας του 1980, κι ανάγκασε τις Ηνωμένες Πολιτείες να πάρουν ισχυρή στάση εναντίον του Ιράκ όχι μόνο για να αντισταθμίσουν τα λάθη του παρελθόντος, αλλά και επειδή το Ιράκ αποδείχθηκε απροσδόκητα αδιόρθωτο σε αντίθεση με τις προηγούμενες εκτιμήσεις των Η.Π.Α.

4.5. Το Ιράν αποδυναμώνεται

Ενώ το Ιράκ δείχνει τη δύναμή του, το Ιράν, που ήταν τόσο απειλητικό κατά τη διάρκεια του πολέμου, άλλαξε κάπως την πολιτική του από το τέλος του πολέμου Ιράν-Ιράκ. Μέχρι τα μέσα του 1988, ο θρησκευτικός ηγέτης Ayotallah Khomeini επανεξέτασε την πεισματική του προσέγγιση στον πόλεμο, υπολογίζοντας στα ανθρώπινα, οικονομικά και στρατηγικά κόστη του. Αποδέχθηκε το ψήφισμα 598 του Ο.Η.Ε, το οποίο κάλεσε σε κατάπαυση του πυρός, τον Ιούλιο του 1988, αλλά περιέγραψε την αποδοχή του σαν να έπινε από το «δηλητηριώδες δισκοπότηρο» (Coll, 2004; 351).

Το Ιράν και το Ιράκ υπέστησαν ανεκτίμητες ζημίες από τον πόλεμο στις υποδομές τους και έπνιξαν τις οικονομίες τους στα χρέη. Το χρέος αυτό ήταν επίσης πολύ πιο δύσκολο για εξυπηρέτηση: το Ιράν ανακάλεσε περίπου 9 δισεκατομμύρια δολάρια σε χρέος το 1994, αλλά δανείστηκε άλλα 20 δισεκατομμύρια δολάρια το 1994-95. "Η τελική έκθεση της ιρανικής κυβέρνησης κατέθεσε την άμεση οικονομική ζημία του πολέμου ίση με είκοσι χρόνια τα έσοδα του πετρελαίου της χώρας στο επίπεδο κερδοφορίας του 1983 ύψους 20,5 δισ. Δολαρίων. Το 52,85% των οικονομικών ζημιών ήταν έμμεσες. (Gause F. 2004; 54).

Βεβαίως, η απειλή από το Ιράν παρέμεινε μετά τον πόλεμο. Το πυρηνικό του πρόγραμμα, η υποστήριξη της τρομοκρατίας, η ενδεχόμενη απειλή για τη ναυσιπλοΐα του Περσικού Κόλπου και οι σαφείς προσπάθειες για την υπονόμευση της ειρηνευτικής διαδικασίας στη Μέση Ανατολή παραμένουν σοβαρά προβλήματα. Αλλά, στρατιωτικά ήταν πολύ πιο αδύναμο από το Ιράκ μετά την κατάπαυση του πυρός. Στην πραγματικότητα, οι παρατηρητές στη C.I.A είδαν το Ιράν να «πέφτει σε χειμερία νάρκη» (Timmerman, 2005; 183). Το Ιράν φαίνεται να μετριάζει την εξωτερική του πολιτική. Μετά το θάνατο του Khomeini, ο πρόεδρος Hasemi Rafsadjani, αν και δεν ήταν καθόλου αφελής, τόνισε επανειλημμένα τη σημασία της οικονομίας για την ιδεολογία. Λιγότερο μετριοπαθή στοιχεία στο Ιράν υποστήριζαν μια πιο αντιφατική εξωτερική πολιτική, αλλά το καθεστώς δεν είχε ουσιαστικά καμία υποστήριξη για την ανανέωση των συγκρούσεων με τους γείτονές του (Duffield, 2005; 89). Τα οικονομικά προβλήματα του Ιράν περιόριζαν τη φύση της εξωτερικής πολιτικής του και έθεταν όρια στο πόσο φιλόδοξο θα μπορούσε να είναι στην περιοχή.

«Αφού η Σοβιετική Ένωση και οι σοσιαλιστές σύμμαχοί της έπεσαν από την εξουσία, το Ιράν είχε ως εναλλακτική λύση τη Δύση ως πηγή τεχνολογίας και χρηματοδότησης για την οικονομική αναδιάρθρωσή του», δήλωσε η Shireen Tahmaaseb Hunter. Στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου περισσότερα από τα τρία τέταρτα των μελών προέρχονταν από αναπτυσσόμενες ή λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες (Salinger P., 1991; 412). Η κατάσταση αυτή προσέφερε περαιτέρω κίνητρα για την Τεχεράνη να μετριάσει την εξωτερική της πολιτική στην περιοχή. Όπως παρατηρεί ο Shaul Bakhash, υπήρξε *«συνειδητοποίηση μεταξύ των συμβούλων του Προέδρου και σίγουρα στο νέο Κοινοβούλιο ότι ένα από τα θέματα που έπρεπε να αντιμετωπιστούν για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων και την επέκταση της οικονομίας, ήταν οι σχέσεις του Ιράν με τις Η.Π.Α.»* (Duncan, 2003; 165).

Επιπλέον, το Ιράν παρέμεινε σχετικά απομονωμένο πολιτικά, γεγονός που επιδείνωσε τα οικονομικά του προβλήματα και το άφησε πιο ευάλωτο στον πόλεμο. Η Τεχεράνη είχε προσπαθήσει αρκετές φορές από την επανάσταση του 1979 να σπάσει την απομόνωσή της, χωρίς μεγάλες επιτυχίες. Το 1984, για παράδειγμα, ο Khomeini φαίνεται να μετριάζει την εξωτερική πολιτική του

Ιράν, κυρίως επειδή το Ιράν υφίστατο στρατιωτικές δυσκολίες, δεν ήταν σε θέση να προμηθευτεί ανταλλακτικά και εξοπλισμό χάρη στις αμερικανικές πιέσεις και δεν ενδιαφέρεται να παράγει διεθνή υποστήριξη για την πολεμική του θέση.

4.6. Σύνοψη 4^{ου} κεφαλαίου

Η συμπεριφορά των Η.Π.Α στο Ιράκ από το 1988 έως το 1990 απέχει πολύ από την εξισορρόπηση της εξουσίας ή της απειλής. Αντί να αντισταθμίσουν τον ισχυρότερο και πιο απειλητικό «παίκτη» το 1988, οι Ηνωμένες Πολιτείες υποκινήθηκαν εν μέρει από την επικρατούσα δύναμη και απειλή του Ιράκ και προσπάθησαν να το προσεγγίσουν διπλωματικά.

Αν η συμπεριφορά των Η.Π.Α είχε συμμορφωθεί με τις αρχές της εξισορρόπησης, θα είχε σταματήσει να στρέφεται προς το Ιράκ μετά τον πόλεμο Ιράν-Ιράκ ή κάποια στιγμή μετά. Στην πραγματικότητα, ένα εσωτερικό έγγραφο το συνιστούσε ακριβώς αυτό. Ισχυρίστηκε ότι αντί να οικοδομήσουν σχέσεις με το Ιράκ για να αντιμετωπίσουν το Ιράν, οι Ηνωμένες Πολιτείες θα πρέπει να προσπαθήσουν να παίξουν διπλό παιχνίδι μεταξύ του Ιράν και του Ιράκ για να δημιουργήσουν μια «*ισορροπία δυνάμεων μεταξύ των δύο*» και η Ουάσιγκτον θα πρέπει να σταματήσει την υποστήριξη του Ιράκ (Russell, 2005; 54).

Παρά τις συστάσεις αυτές, η αμερικανική πολιτική έναντι του Ιράκ συνέχισε να είναι συμφιλιωτική μέχρι την εισβολή του Κουβέιτ. Ακόμα και αφού κατέστη σαφές ότι ο Saddam προσπάθησε να αναπτύξει πυρηνικές ικανότητες, η κυβέρνηση Bush πρότεινε στο Ιράκ να το προμηθεύσει με γεωργικά προϊόντα, στρατιωτικές πληροφορίες και οικονομική πρόσβαση. Αντί να επικεντρώσει τις προσπάθειές της αποκλειστικά στην πολύ αναγκαία μεταπολεμική οικονομική του ανασυγκρότηση, το Ιράκ χρησιμοποίησε την αμερικανική οικονομική υποστήριξη για στρατιωτικούς σκοπούς, γεγονός που είναι γνωστό τουλάχιστον σε κάποιους Αμερικανούς αξιωματούχους.

Η συμβιβαστική προσέγγιση στο Ιράκ μετά τον πόλεμο Ιράν-Ιράκ απέτυχε να αλλάξει τη συμπεριφορά του Ιράκ. Στην πραγματικότητα, μπορεί να είχε οδηγήσει τον Saddam να πιστέψει ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν θα

αντιδρούσαν πολύ έντονα στην εισβολή του στο Κουβέιτ το 1990. Εξάλλου, παρά την απειλητική συμπεριφορά του, θα ήταν αρκετά ανησυχητικό κατά την εισβολή του στο Κουβέιτ να στείλουν οι Η.Π.Α μια τεράστια δύναμη στην περιοχή για να αποτρέψουν την εισβολή. Θα θυσιάσουν τόσο αίμα και οικονομικούς πόρους για να σώσουν αυτό που πολλοί είδαν ως μια παράνομη μοναρχία;

Είναι δύσκολο να εξηγήσουμε τη συμπεριφορά των Η.Π.Α υποστηρίζοντας ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες εξισορροπούνται σε παγκόσμιο επίπεδο. Είναι αλήθεια ότι οι σοβιετο-ιρακινές σχέσεις δεν ήταν τόσο ισχυρές στη δεκαετία του 1980 όπως ήταν στη δεκαετία του 1970. Είναι επίσης αλήθεια ότι οι σχέσεις των Η.Π.Α με την Σοβιετική Ένωση ήταν ισχυρότερες στα τέλη της δεκαετίας του 1980 από ό, τι προηγουμένως. Αλλά, ακόμη και έτσι, η υποδοχή του Ιράκ θα ήταν το αντίθετο της εξισορρόπησης ενάντια στη Μόσχα σε παγκόσμιο επίπεδο.

Όλες αυτές οι πραγματικότητες, σε κάθε περίπτωση, θα άλλαζαν ταχέως όταν το Ιράκ εισέβαλε στο Κουβέιτ και παρουσίασε στις Ηνωμένες Πολιτείες ένα ακόμη συγκλονιστικό γεγονός στο οποίο θα έπρεπε να αντιδράσει. Αυτό ήταν ένα γεγονός που δεν προέβλεπε και που θα άλλαζε ριζικά ό, τι υπήρχε από την πολιτική της εποικοδομητικής δέσμευσης και, πιο σημαντικό, θα άλλαζε ολόκληρη την τροχιά της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής στην περιοχή και τις διεθνείς σχέσεις του Περσικού Κόλπου. Πράγματι, σχεδόν τίποτα από οποιοδήποτε μέγεθος που ακολούθησε στην περιοχή δεν είχε σχέση με την κρίση του Περσικού Κόλπου 1990-1991, συμπεριλαμβανομένης της εισβολής των ΗΠΑ στο Ιράκ το 2003 και της επακόλουθης κατοχής της χώρας αυτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Η εμπλοκή των Η.Π.Α στην Επιχείρηση «Καταιγίδα της Ερήμου». - Οι απροσδόκητες αλληλουχίες γεγονότων ως αιτίες της εμπλοκής των Η.Π.Α

5.1. Γενικά

Τον Αύγουστο του 1990, το Ιράκ έπληξε έναν κόσμο όπου εξακολουθούσε να είναι κυρίαρχη η φανερή λάμψη της πτώσης του κομμουνισμού και το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Η βίαιη και αχαλίνωτη εισβολή του στο Κουβέιτ ήταν ένα σαφές μήνυμα ότι η νέα παγκόσμια τάξη δεν είχε επέλθει ακόμα και ίσως δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί καθόλου κάτι τέτοιο.

Η εισβολή του Ιράκ οδήγησε σε μαζική εξάπλωση στρατιωτικών δυνάμεων στη Σαουδική Αραβία, για την προστασία της Σαουδικής Αραβίας από το Ιράκ και οδήγησε στην Operation Desert Storm, τον Ιανουάριο του 1991, που εκδίωξε τις ιρακινές δυνάμεις από το Κουβέιτ. Οι ενέργειες αυτές ήταν σύμφωνες με τον τελικό στόχο της εξισορρόπησης εξουσίας, που επιτάσσει να αποφευχθεί η εμφάνιση περιφερειακού ηγεμονίου. Ωστόσο, η στρατηγική που χρησιμοποίησαν οι Ηνωμένες Πολιτείες για να επιτύχουν αυτόν τον τελικό στόχο ήταν πιο συνεπής με τη συλλογική ασφάλεια απ' ό,τι με την πολιτική ισορροπίας δυνάμεων. Υπό αυτή την έννοια, η περίπτωση του πολέμου του Κόλπου του 1991 είναι μερικώς πολιτική του ισοζυγίου ισχύος, αν και αντικατοπτρίζει πολύ περισσότερο την πολιτική ισορροπίας απειλής.

5.2. Το ιστορικό της εισβολής του Ιράκ στο Κουβέιτ

Είναι ζωτικής σημασίας να εξεταστεί εν συντομία το ιστορικό της εισβολής στο Κουβέιτ για να αποκτηθεί μια σαφέστερη εικόνα του γιατί το Ιράκ εισέβαλε στο Κουβέιτ και γιατί η εισβολή του δημιούργησε μια τέτοια απειλή για τα περιφερειακά και παγκόσμια συμφέροντα των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Αυτό που ακολουθεί είναι ένα σκίτσο των υποκείμενων, ενδιάμεσων και άμεσων αιτιών της εισβολής του Ιράκ.

Οι υποφώσκουσες ή μακροχρόνιες αιτίες ήταν σημαντικές. Το Ιράκ πίστευε ότι το Κουβέιτ ήταν, στην πραγματικότητα, μέρος του Ιράκ. Η συγχώνευση του Ιράκ και του Κουβέιτ μετά την εισβολή του 1990 σύμφωνα με το Ιράκ «είχε γράψει ιστορία» (Albright and Hibbs, 1992; 129). Υπό την Οθωμανική

Αυτοκρατορία, το Ιράκ δεν ήταν ένα ενοποιημένο ή ανεξάρτητο κράτος. Αντίθετα, αποτελούταν από τρεις διαφορετικές επαρχίες - Μοσούλ, Βαγδάτη και Μπασόρα. Από τη σκοπιά του Ιράκ, το Κουβέιτ ήταν πάντα μέρος της Βασόρας κάτω από την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Το Κουβέιτ, ωστόσο, θεώρησε τους ιρακινούς ισχυρισμούς ως σινιάλο για επιθετική πολιτική. Εξάλλου, η βασιλική οικογένεια είχε εγκαταστήσει ένα αυτόνομο χαλιφάτο στο Κουβέιτ το 1756, και το Ιράκ, για αυτό το θέμα, ήταν επίσης τεχνητό, αφού είχε αποσχισθεί από την Οθωμανική Αυτοκρατορία μετά τον Α Παγκόσμιο Πόλεμο κατά τρόπο ad hoc.

Η ιδεολογία του Μπααθικού Κόμματος του Ιράκ μπορεί επίσης να έχει διαδραματίσει κάποιο ρόλο στην απόφασή της να εισβάλει στο Κουβέιτ. Αυτή η ιδεολογία προσπάθησε να σβήσει τα τεχνητά σύνορα μεταξύ των κρατών και ο Saddam Hussein ήθελε να ενώσει τον αραβικό κόσμο πίσω από τη Βαγδάτη. Μάλιστα θα ισχυριζόταν ότι κατά τη διάρκεια του πολέμου ο ιρακινός στρατός *«ανέβηκε στο επίπεδο της [ισλαμικής] αποστολής»*, προσπαθώντας να περάσει από την ιδεολογία του κόμματος του Baath με τον πόλεμο να είναι κάτι ιερό. (Bengio, 1998; 176).

Μπορούμε να υποθέσουμε ότι οι προσωπικές φιλοδοξίες του Saddam, πέραν των κρατικών ή θεσμικών συμφερόντων, ώθησαν το Ιράκ να εισβάλει στο Κουβέιτ. Λίγους μήνες πριν από το ξέσπασμα του πολέμου, μίλησε με τους τυπικούς όρους του Ιράκ, επιτυγχάνοντας μεγάλη αποδοχή από το λαό του, καλώντας τους πιστούς να διαδραματίσουν ρόλο σε αυτή την ξεδιπλωμένη ιστορία. (Ferguson 2005; 512).

Αυτά τα βασικά κίνητρα για πόλεμο ίσως ήταν στο παιχνίδι, αλλά και τα μεσομερή αίτια ήταν επίσης σημαντικά. Πράγματι, ο πόλεμος Ιράν-Ιράκ κατέστρεψε την οικονομία του Ιράκ και την άφησε υπερβολικά χρεωμένη στο Κουβέιτ και τη Σαουδική Αραβία. Αυτές οι χώρες είχαν δανείσει στον Saddam σημαντικά χρήματα για τον πόλεμο κατά του επαναστατικού Ιράν. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, το Ιράκ ξεκίνησε τον πόλεμο με αποθεματικό ύψους 35 δισ. δολαρίων και ολοκλήρωσε τον πόλεμο με δάνεια ύψους 80 δισ. έως 100 δισ. δολαρίων. Είναι ενδιαφέρον ότι ο ιρακινός υπουργός Εξωτερικών Tariq Aziz, ισχυρίστηκε λίγο μετά την εισβολή στο Κουβέιτ το 1990 ότι η Βαγδάτη έπρεπε

να καταφύγει σε αυτή τη μέθοδο εισβολής διότι η οικονομική της κατάσταση είχε επιδεινωθεί και δεν είχε άλλη εναλλακτική λύση. (Wong, 2005; 187). Το Κουβέιτ ήταν ένα πολύ δελεαστικό οικονομικό βραβείο. Στο μυαλό του Saddam, η απόκτηση του ελέγχου του Κουβέιτ θα μπορούσε να δώσει την οικονομική ώθηση για να βοηθήσει στην ανασυγκρότηση του Ιράκ και να καθησυχάσει ορισμένους από τους εχθρούς του «στο σπίτι του» καθώς και έναν ανήσυχο πληθυσμό που υπέφερε πολύ κατά τη διάρκεια του πολέμου Ιράν-Ιράκ.

Κατά την εισβολή στο Κουβέιτ, το Ιράκ δεν έπρεπε να ανησυχεί τόσο για την εκδήλωση του Ιράν, του στρατού του, επειδή το Ιράν αποδυναμώθηκε τώρα. Μπορούμε να υποθέσουμε ότι αυτό έκανε την εισβολή πιο αληθοφανή. (Lauerma, 2003; 43)

Επιπλέον, ο τεράστιος μόνιμος στρατός του Ιράκ, ο οποίος επεκτάθηκε κατά τη διάρκεια του πολέμου Ιράν-Ιράκ, δεν θα μπορούσε να επανενταχθεί αποτελεσματικά στην ασυναγώνιστη ιρακινή οικονομία μετά τον πόλεμο. Και όπως ο Ναπολέοντας, ο Saddam μπορεί να είχε καταλάβει ότι ένας αδρανής, ανήσυχος στρατός θα μπορούσε να αποτελέσει μια πολύ μεγαλύτερη απειλή για το καθεστώς του από ό, τι κάποιος απασχολημένος στον πόλεμο. Πολύ καλύτερα γι 'αυτόν να κρατήσει τον υπερμεγέθη στρατό του στο Κουβέιτ παρά να του επιτρέψει να μηχανευτεί τρόπους να τον ανατρέψει μετά τον πολύ δαπανηρό πόλεμο Ιράν-Ιράκ.

Ο πόλεμος Ιράν-Ιράκ, και ιδιαίτερα η νίκη του Ιράν στο Φάο το 1986, διδάσκει επίσης στο Ιράκ ότι η μικρή ακτογραμμή του ήταν μια μεγάλη ευάλωτη θέση, σε σύγκριση με τη μαζική ακτογραμμή του Ιράν και την ανεπτυγμένη ναυτική ικανότητα. Αυτό έκανε τον έλεγχο του Κουβέιτ πιο δελεαστικό. Θα έδινε στο Ιράκ πολύ μεγαλύτερη πρόσβαση στον Περσικό Κόλπο και θα τον ενίσχυσε κατά του Ιράν, σε περίπτωση μελλοντικής αντιπαράθεσης.

Ωστόσο, αν και οι βασικές και ενδιάμεσες αιτίες ήταν σημαντικές, οι πιο άμεσες αιτίες σχετίζονταν με την αυξανόμενη ένταση του Ιράκ με το Κουβέιτ. Στη συνάντηση κορυφής του Αραβικού Συνδέσμου τον Μάιο του 1990, ο Saddam επιτέθηκε στις χώρες του Κόλπου, ειδικά στο Κουβέιτ, επειδή αγνόησαν τις ποσοτώσεις παραγωγής πετρελαίου, μείωσαν τις τιμές του

πετρελαίου, ενώ αρνούνταν να συγχωρήσουν τα χρέη του Ιράκ από τον πόλεμο Ιράν-Ιράκ και δεν παρείχαν πιστώσεις ανασυγκρότησης των πόλεων μετά τον πόλεμο. (Cooley, 2005; 43)

Παρά το γεγονός ότι το Ιράκ επιτέθηκε στο Ιράν τον Σεπτέμβριο του 1980, η Βαγδάτη επανειλημμένα υποστήριξε ότι θυσίασε πολλά για να ελέγξει την απειλή του Ιράν σε όλα τα αραβικά κράτη, ειδικά στις μοναρχίες του Κόλπου, τις οποίες ο Khomeini ήθελε να ανατρέψει με πολιτικά μέσα. Ο Taric Aziz υποστήριξε επανειλημμένα στον Αμερικανό πρεσβευτή στο Ιράκ, Joseph Wilson, ότι το Ιράκ *«υπεράσπισε το αραβικό έθνος ενάντια στην επίθεση των Περσών με το αίμα των γιων του»* (Wohlforth, 1999; 78). Έτσι, τουλάχιστον από την πλευρά του Ιράκ, η Βαγδάτη άξιζε την αραβική πίστη και την οικονομική στήριξη.

Το Κουβέιτ και η Σαουδική Αραβία δεν ήταν ιδιαίτερα προσεκτικοί με την μεταπολεμική οικονομική υποστήριξη και η οικονομία του Ιράκ καταστράφηκε, οπότε ο Saddam προσπάθησε να αυξήσει τις τιμές του πετρελαίου περιορίζοντας την παραγωγή των μελών του Οργανισμού Πετρελαιοπαραγωγών Χωρών (Ο.Π.Ε.Κ). Συμφωνώντας με τις ποσοστώσεις παραγωγής, τα μέλη του Ο.Π.Ε.Κ, συμπεριλαμβανομένων των χωρών του Περσικού Κόλπου, θα μπορούσαν να επηρεάσουν την τιμή του πετρελαίου. Όσο μικρότερη ήταν η ποσότητα του πετρελαίου που αντλούσαν, τόσο πιο ακριβό πετρέλαιο θα πωλούνταν στην αγορά. Τα κράτη που επιδιώκουν βραχυπρόθεσμη επιδιόρθωση ενδιαφέρθηκαν περισσότερο για την άντληση μεγάλου όγκου πετρελαίου, ενώ εκείνα με μακροπρόθεσμη θεώρηση είχαν λιγότερο ενδιαφέρον να το πράξουν.

Ο Saddam ήταν δυσαρεστημένος με το Κουβέιτ. Το Κουβέιτ μείωσε έμμεσα τις τιμές του πετρελαίου με την άντληση υπερβολικού πετρελαίου, από το πετρελαϊκό πεδίο Rumaila, για το οποίο το Ιράκ υπέβαλε κοινή αξίωση. Το Ιράκ κατηγορήσε το Κουβέιτ για πλατιές γεωτρήσεις σε αυτό το πετρελαϊκό πεδίο: με την εκκίνηση πετρελαιοπηγών στην πλευρά τους από τα σύνορα Ιράκ-Κουβέιτ και την αλιεία του πετρελαϊκού τους εξοπλισμού κάτω από τα σύνορα, το Κουβέιτ θα μπορούσε να αντλήσει πετρέλαιο από ιρακινές πηγές. Είναι αξιοσημείωτο ότι τον Ιανουάριο του 2001 ο Taric Aziz θα σκεφτόταν το

παρελθόν και θα ισχυριζόταν ότι το Κουβέιτ 'πήρε αυτό που άξιζε' το 1990, επειδή υπονόμει τις τιμές του πετρελαίου του Ιράκ. (Albright, 2003; 165). Δεδομένου ότι το Ιράκ έλαβε σχεδόν όλα τα έσοδά του από τη βιομηχανία πετρελαίου, οι τυχόν μεταβολές στην τιμή του πετρελαίου επηρέασαν την οικονομία του. Το 1979, πριν από την εισβολή του στο Ιράν, το Ιράκ είχε τεράστια έσοδα από μια πελώρια παγκόσμια αγορά πετρελαίου, αλλά στα τέλη της δεκαετίας του 1980 κυριάρχησε η αντίθετη κατάσταση. Η αγορά πετρελαίου βρισκόταν σε ύφεση εξαιτίας της κατάρρευσης στην αγορά, με αποτέλεσμα οι τιμές του πετρελαίου να μειωθούν το 1986 κάτω από τα 10 δολάρια ανά βαρέλι. Ο Saddam προσπάθησε να περιγράψει τη συμπεριφορά του Κουβέιτ ως μία συνωμοσία κατά της οικονομίας του Ιράκ και εκείνης του αραβικού κόσμου προς όφελος του Ισραήλ.

5.2. Η εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ και η εμπλοκή των Η.Π.Α

Η εκχειρίδα του 1988, στον σχεδόν δεκαετή πόλεμο Ιράν-Ιράκ άφησε μια σειρά ζητημάτων που δεν είχαν επιλυθεί στις σχέσεις Ιράν-Ιράκ, οι οποίες είχαν εκρηκτικό χαρακτήρα. Το Ιράκ προσπάθησε να τα διευθετήσει μετά την εισβολή του στο Κουβέιτ. Ενώ πριν από την εισβολή το Ιράκ επανέλαβε τις προϋποθέσεις του Ιράν για ειρήνη, μόλις τρεις εβδομάδες μετά την αποδοχή του Saddam. Προφανώς, είχε την ελπίδα ότι το Ιράν θα παραβιάσει το διεθνές εμπάργκο κατά του Ιράκ και θα προσπαθήσει να εξασφαλίσει το ανατολικό μέτωπό του, έτσι ώστε να μπορέσει να αντιμετωπίσει αποτελεσματικότερα τη συμμαχία υπό την ηγεσία των Η.Π.Α. Το Ιράκ αποχώρησε από 2.200 μέτρα ιρανικής επικράτειας με την ανταλλαγή αιχμαλώτων πολέμου και επίσης παραχωρήθηκαν δικαιώματα του Ιράν σε τμήμα της πλωτής οδού Shatt al-Arab, πάνω στην οποία είχαν μακροχρόνια αντιπαλότητα. Τέλος, συμφώνησαν να επαναλάβουν τις διπλωματικές σχέσεις. (Said, 2004; 23).

Η εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ άλλαξε περαιτέρω την περιφερειακή ισορροπία ισχύος στην εύνοια της Βαγδάτης. Με την ενσωμάτωση του Κουβέιτ στο Ιράκ, το τελευταίο επέκτεινε τη γεωγραφική του θέση και την πρόσβαση του στον Περσικό Κόλπο. Το Ιράκ δεν είχε πάντα τέτοια πρόσβαση και η κατοχύρωσή του Κουβέιτ προσέφερε στο Ιράκ την δυνατότητα να προβάλλει την εξουσία του

αποτελεσματικότερα. Επιπλέον, με το Κουβέιτ στη ζώνη του, το Ιράκ ελέγχει πλέον το 19% του παγκόσμιου πετρελαίου, το οποίο θα μπορούσε να τον βοηθήσει να αντιμετωπίσει τα σημαντικά δημοσιονομικά ελλείμματα, όπως και το γεγονός ότι δεν θα έπρεπε πλέον να επιστρέψει στο Κουβέιτ τα σημαντικά δάνεια που προέκυψαν κατά τη διάρκεια του πολέμου Ιράν-Ιράκ. Τέλος, ουσιαστικά η στρατιωτική θέση του Ιράκ βελτιώθηκε στην περιοχή στο σύνολό της καθώς απορρόφησε και τις στρατιωτικές μονάδες του Κουβέιτ.

5.2.1. Εξισορρόπηση έναντι της απειλής

Ο συνασπισμός υπό την ηγεσία των Η.Π.Α εξισορρόπησε την επικρατούσα απειλή του Ιράκ, αν και περιλαμβάνεται στον ευρύτερο και εν μέρει καθοριστικό μηχανισμό της συλλογικής ασφάλειας. Η εισβολή είχε ενισχύσει τη θέση του Ιράκ στην περιφερειακή ισορροπία εξουσίας, αλλά το Ιράκ έθεσε σαφώς και μια σοβαρή μελλοντική απειλή. Πράγματι, ο φόβος ήταν ότι το Ιράκ θα μπορούσε να εισβάλει και στη Σαουδική Αραβία, πράγμα που θα άφηνε το Ιράκ να ελέγχει το 44% περίπου του παγκόσμιου πετρελαίου. Εάν είχε αφεθεί αντίθετα, το Ιράκ θα μπορούσε να αποκτήσει αρκετές ικανότητες για να μετατοπίσει περαιτέρω την περιφερειακή ισορροπία εξουσίας, να εκβιάσει άλλα αραβικά κράτη για να στηρίξει το φουσκωμένο του πρόγραμμα εξωτερικής πολιτικής και να απειλήσει το Ισραήλ, στο οποίο δεσμεύθηκαν οι Ηνωμένες Πολιτείες.

Πίσω στο παρασκήνιο, το Ιράκ θα μπορούσε επίσης να λάβει μέτρα για την αύξηση των παγκόσμιων τιμών του πετρελαίου, το οποίο θα μπορούσε να διευκολύνει τις προσπάθειες για την κατασκευή όπλων μαζικής καταστροφής και να οδηγήσει την παγκόσμια οικονομία σε ύφεση, ένα πρόβλημα το οποίο οι Ηνωμένες Πολιτείες αντιμετωπίζουν ήδη εκείνη την εποχή. Έτσι, παρόλο που οι Ηνωμένες Πολιτείες έλαβαν μόνο 8,7 τοις εκατό του πετρελαίου τους από το Ιράκ και το Κουβέιτ σε συνδυασμό, η εισβολή του Ιράκ εξακολουθούσε να αποτελεί σοβαρή απειλή. Σε έναν κόσμο παγκόσμιας αλληλεξάρτησης, οι τιμές του πετρελαίου τίθενται σε αγορές και οι τιμές αυτές ισχύουν σε όλο τον κόσμο, ανεξάρτητα από το πόσο πετρέλαιο λαμβάνει κάθε κράτος από τη Μέση Ανατολή ή οποιαδήποτε άλλη περιοχή. Όπως δήλωσε ο στρατηγός Khaled bin Sultan, ο κυβερνήτης των δυνάμεων της Σαουδικής Αραβίας, η Σαουδική

Αραβία μπορεί να ήταν στόχος, αλλά αν όχι, το Ιράκ θα ήταν σε θέση να «εξετάσει όλα τα σημαντικά θέματα - ιδιαίτερα την πολιτική πετρελαίου και τις εξωτερικές υποθέσεις». (Cordesman 1997; 154)

Το Ριάντ ανέλυσε τελικά την ενδεχόμενη ιρακινή απειλή, αλλά το να επιτρέψει στους Δυτικούς στρατιώτες να πατούν στο ιερό έδαφος, μπορούσε να εξοργίσει τους ισχυρούς θρησκευτικούς ηγέτες στο βασίλειο της Σαουδικής Αραβίας που εθεωρούντο οι προστάτες των δύο ιερών πόλεων: της Μέκκα και της Μεδίνα. Αυτή η ανησυχία εν μέρει εξηγεί την διστακτικότητα του βασιλιά Fahd bin Abdulaziz Al Saud για την ανάληψη μιας μοίρας F-15 που του πρόσφερε ο Πρόεδρος Bush στις 2 Αυγούστου 1990 και των επανειλημμένων ισχυρισμών του ότι οι δυνάμεις υπό την ηγεσία των Η.Π.Α θα είναι «προσωρινές» και θα αφήσουν «της Σαουδική επικράτεια αμέσως μετά από αίτηση του Βασιλείου».

Ωστόσο, παρόλο που το Ιράκ αρνήθηκε έντονα οποιαδήποτε σχέδια για τη Σαουδική Αραβία, επικαλούμενο το σύμφωνο μη εχθροπραξιών με το Σαουδικό βασίλειο του Μαρτίου 1989 και των άριστων διμερών σχέσεων, οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Σαουδική Αραβία αμφισβήτησαν τα λεγόμενά του. Αμφισβήτησαν ακόμη και τις δηλώσεις του Ιράκ προς τον αρχηγό του Οργανισμού Απελευθέρωσης της Παλαιστίνης, Yaser Arafat και τον βασιλιά Hussein bin Talal της Ιορδανίας, ότι το Ιράκ δεν είχε σχέδια στη Σαουδική Αραβία, ένα μήνυμα που μεταδόθηκε στον βασιλιά Fahd bin Abdulaziz al Saud.

Από την πλευρά τους, οι Ηνωμένες Πολιτείες ήταν ανυπόμονες να προχωρήσουν στην αποτροπή ενδεχόμενης εισβολής στη Σαουδική Αραβία και να αποφασίσουν ποιες δυνάμεις να στείλουν εκεί. Αλλά έπρεπε να γνωρίζουν ότι θα μπορούσαν να βασιστούν στους Σαουδάραβες. Η πίεση από τις Ηνωμένες Πολιτείες και η ιρακινή απειλή είχαν ήδη αναγκάσει τη Σαουδική Αραβία να δώσει το πράσινο φως για τις αμερικανικές δυνάμεις. (Karabell 1995; 365). Ο βασιλιάς Fahd δεν ήθελε να περιμένει μια αδιαμφισβήτητη απειλή από το Ιράκ, όπως έλεγαν κάποιοι σύμβουλοί του, σημειώνοντας ότι το Κουβέιτ είχε κάνει ακριβώς αυτό. (Phythian, 1997; 412). Οι φωτογραφίες της C.I.A αποκάλυψαν ότι οι δυνάμεις του Ιράκ απέχουν λιγότερο από 250 μίλια από τα πετρελαιοφόρα πεδία της Σαουδικής Αραβίας και από το εντυπωσιακό φάσμα του Ριάντ. Ο βασιλιάς Fahd μίλησε για την κρίση εν γένει με τα μέλη της βασιλικής

οικογένειας, αλλά έκανε μια κρίσιμη, τελική απόφαση ουσιαστικά για πρώτη φορά στα πενήντα χρόνια της δημόσιας ζωής για να επιτρέψει στις αμερικανικές δυνάμεις μαζική είσοδο στο βασίλειό του. (Dueck, 2006; 67). Ο Πρόεδρος Bush ήταν πεπεισμένος ότι το Ιράκ είχε τη Σαουδική Αραβία στο προσκήνιο του, το οποίο πρόσθεσε ενέργεια στην αντιτρομοκρατική του εκστρατεία. (Thornberry P., 2005; 80). Θα ισχυριζόταν στις 8 Αυγούστου ότι πίστευε ότι οι οικονομικές κυρώσεις *«σε αυτή την περίπτωση, εάν εφαρμοστούν πλήρως, θα μπορούσαν να είναι πολύ πολύ αποτελεσματικές»*, αλλά δεν υπάρχει τίποτα που να μπορεί να σταματήσει την Ουάσινγκτον από την αποστολή στρατευμάτων στη Σαουδική Αραβία, εκτός ίσως από το γεγονός ότι οι Ιρακινοί που είχαν στρατοπεδεύσει νότια της Σαουδικής Αραβίας σύμφωνα με τον επικεφαλής τους, *«είπαν ότι αποσύρθηκαν»*.

Οι Σαουδάραβες συμφώνησαν να φιλοξενήσουν τις αμερικανικές δυνάμεις μαζικά, θέτοντας έτσι ένα πρωταρχικό στόχο: εξασφάλισαν τον εαυτό τους από εξωτερικές απειλές. Αφού οι Σαουδάραβες έδωσαν τη συναίνεση, ο πρόεδρος George H. W. Bush άρχισε να ενημερώνει το κοινό για την προσέγγιση των Ηνωμένων Πολιτειών. Σε μια αναφορά στο έθνος στις 8 Αυγούστου 1990, υποστήριξε ότι οι στόχοι των Η.Π.Α περιελάμβαναν την άνευ όρων απόσυρση όλων των ιρακινών δυνάμεων από το Κουβέιτ. Την κατάργηση ενός καθεστώτος μαριονετών που εφαρμόστηκε από το Ιράκ και την αποκατάσταση της νόμιμης κυβέρνησης του Κουβέιτ. Τη συνέχιση του μακροχρόνιου και ιστορικού ρόλου της προστασίας της περιφερειακής σταθερότητας και την προστασία της ζωής των Αμερικανών πολιτών στο εξωτερικό.

Σε έντονη αντίθεση με τον πόλεμο του 2003, ο οποίος εγκαινιάστηκε από τη διοίκηση του George W. Bush στον ευρύτερο πόλεμο κατά της τρομοκρατίας, η κυρίαρχη αμερικανική εθνική ανησυχία το 1990 ήταν η απειλή που έθεσε η ιρακινή εισβολή στην παγκόσμια οικονομία και, στα συμφέροντα μέσω της *«ενδεχόμενης κυριαρχίας των πηγών ενέργειας που είναι κρίσιμης σημασίας για ολόκληρο τον κόσμο»* (Breslauer, Kreisler & Ward, 1992; 76). Ο Scowcroft υποστήριξε ότι δύο θεμελιώδη πράγματα είχαν παρακινήσει την αμερικανική συμπεριφορά: *“το κλειδί των Ηνωμένων Πολιτειών εμπλέκεται στον Περσικό Κόλπο, το οποίο απαιτούσε ότι σε καμιά περίπτωση δεν θα μπορούσε να πάρει*

τον έλεγχο του πετρελαίου, και πέρα από αυτό ο τρόμος του τι έκανε ο Saddam στο Κουβέιτ» (Posen 2003; 34). Από τη μεριά του, ο Baker δήλωσε ότι ο θεμελιώδης λόγος που Ηνωμένες Πολιτείες πολέμησαν τον πόλεμο ήταν ότι η εξασφάλιση της πρόσβασης στο πετρέλαιο του Κόλπου ήταν εθνικό συμφέρον των Ηνωμένων Πολιτειών. (Betts, 1994; 176). Πράγματι, σε μια προσπάθεια εξασφάλισης της υποστήριξης των Ηνωμένων Εθνών για τη χρήση δύναμης υπό την ηγεσία των Η.Π.Α, ο Baker είχε υποστηρίξει στα Ηνωμένα Έθνη στις 29 Νοεμβρίου 1990: «Οι πράξεις του Saddam, τα τεράστια όπλα που κατέχει, τα όπλα μαζικής καταστροφής που επιδιώκει, δείχνουν σαφώς ότι το Κουβέιτ όχι μόνο δεν ήταν ο πρώτος, αλλά ίσως όχι ο τελευταίος στόχος στον κατάλογό του».

Οι Ηνωμένες Πολιτείες ανησυχούσαν για το τι σήμαινε η εισβολή τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο όσο και σε στρατηγικό επίπεδο. Ο Πρόεδρος Bush και ορισμένοι από τους συμβούλους του πίστευαν ότι η αποτυχία ελέγχου της επιθετικότητας του Ιράκ θα ενθάρρυνε ακόμη περισσότερες προκλήσεις για το status quo που ευνοούσε τις Ηνωμένες Πολιτείες για την παγκόσμια σταθερότητα και ότι η χρήση βίας θα μπορούσε να επιτύχει.

5.2.2. Εξισορρόπηση σε παγκόσμιο επίπεδο;

Η κυβέρνηση Bush επικεντρώθηκε στο παγκόσμιο επίπεδο όταν το Ιράκ εισέβαλε στο Κουβέιτ, αλλά η αντίδρασή του στην εισβολή του Ιράκ δεν στοχεύει στο ελάχιστο στην εξισορρόπηση ενάντια στη Σοβιετική Ένωση. Την εποχή εκείνη, η Ουάσιγκτον προσπάθησε να την ενσωματώσει σε παγκόσμιο επίπεδο και να διευκολύνει τη μετάβασή της από τον κομμουνισμό. Εάν οι Ηνωμένες Πολιτείες επέμβουν στο Ιράκ για την εξισορρόπηση με την απειλή σε παγκόσμιο επίπεδο, θα περίμενε κανείς τέτοιες ενέργειες το 1988 ή το 1989. Την εποχή εκείνη, η Σοβιετική Ένωση ήταν σαφώς αντιληπτή ως πιο απειλητική από ότι θα συνέβαινε το 1990. Η νέα έννοια της παγκόσμιας τάξης που εκδόθηκε από τον πρόεδρο George H. W. Bush χαρακτήρισε ενισχυμένες τις σχέσεις με άλλες μεγάλες δυνάμεις, ιδίως τη Μόσχα. Η Σοβιετική Ένωση δεν είχε ακόμη αποσυντονιστεί, αλλά η φύση των σχέσεων Η.Π.Α - Σοβιετικών είχε ήδη αλλάξει δραματικά. Η Μόσχα έδωσε στην Ουάσιγκτον πρωτοφανή υποστήριξη κατά τη διάρκεια της κρίσης του Περσικού Κόλπου, καθιστώντας

δύσκολο το συμπέρασμα ότι η αμερικανική δράση στην κρίση ισορροπίας απειλής στόχευε σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτή είναι η στήριξη της Μόσχας και πολλών άλλων κρατών σε όλο τον κόσμο, τα οποία βοήθησαν στην καθιέρωση της υπόθεσης του Κόλπου ως το καλύτερο παράδειγμα συλλογικής ασφάλειας της ιστορίας.

5.3. Συλλογική ασφάλεια έναντι ισορροπίας εξουσίας στην ιστορία

Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής άσκησαν στοιχεία πολιτικής ισορροπίας ισχύος, αλλά η εικόνα είναι πιο πολύπλοκη επειδή η ευρύτερη προσπάθειά τους έλαβε χώρα στο πλαίσιο της συλλογικής ασφάλειας, η οποία διαφέρει σημαντικά από την πολιτική ισορροπίας εξουσίας με σημαντικούς τρόπους.

Η αμερικανική προσέγγιση κατά τη διάρκεια της κρίσης του Περσικού Κόλπου την περίοδο 1990-1991 είχε ιστορικές προκαταλήψεις στην καυτή υπεράσπιση της συλλογικής ασφάλειας του Προέδρου Woodrow Wilson. Τον Ιανουάριο του 1918, ως μέρος της λογικής τους για την είσοδο στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, οι Ηνωμένες Πολιτείες εξέδωσαν μια δήλωση δεκατεσσάρων σημείων που εξηγούσε πώς ο «μεγάλος πόλεμος» θα μπορούσε να μετατραπεί «στον πόλεμο για να τερματίσει όλους τους πολέμους». Το 1914, ο Wilson ζήτησε να δημιουργηθεί μια «γενική ένωση εθνών» με συγκεκριμένες διακηρύξεις με σκοπό την παροχή αμοιβαίων εγγυήσεων για πολιτική ανεξαρτησία και εδαφική ακεραιότητα τόσο σε μεγάλα όσο και σε μικρά κράτη. (Munson, 2004; 178). Η συλλογική ασφάλεια έγινε κεντρική ιδέα αυτού που σύντομα θα ονομάζονταν η Ένωση των Εθνών, πρόδρομος των Ηνωμένων Εθνών.

Ο Πρόεδρος Wilson παρουσίασε τη συλλογική ασφάλεια ως εναλλακτική λύση στην πολιτική ισορροπίας του παλαιού κόσμου, υποστηρίζοντας σε μια διεύθυνση του στη Γερουσία των Η.Π.Α το 1917 ότι «δεν πρέπει να υπάρχει ισορροπία εξουσίας, αλλά μια κοινότητα εξουσίας». Σε διάφορες ομιλίες, ισχυρίστηκε ότι η πολιτική ισορροπίας της εξουσίας αμφισβητήθηκε για πάντα ως ένας τρόπος διατήρησης της ειρήνης, δεδομένης της σχέσης της με την άποψή του για το ξέσπασμα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. (Faiza, 2003; 36) Για τον Wilson, η τακτική ισορροπίας δυνάμεων επέτρεψε τα ισχυρά κράτη που κυριαρχούν να εξαντλούν τα πιο αδύναμα, δημιουργώντας σταθερή αστάθεια.

(Karam, 2004; p.168). Κάτω από το σύστημα ισοστάθμισης ισχύος του δέκατου ένατου αιώνα, οι πέντε ισχυροί φορείς του ευρωπαϊκού συστήματος συμφώνησαν να συνεργαστούν για να εξισορροπήσουν τον ισχυρότερο παράγοντα μεταξύ τους. (Andrew, 2004; 91). Ο Woodrow Wilson είδε την πολιτική ισορροπία της εξουσίας ως μυστική, χειραγωγική και εξουσιασμένη. (Wilson, 2005; 20).

Ο Wilson κατάλαβε καλά τις προκλήσεις της δημιουργίας μιας νέας παγκόσμιας τάξης. Σε αρκετές περιπτώσεις, μοιράστηκε την ανησυχία του με άλλους ηγέτες για το πώς η Κοινωνία των Εθνών θα μπορούσε να λειτουργήσει αποτελεσματικά, λόγω των προβλημάτων που είναι εγγενή στη συλλογική δράση. (Wilson, 2005; 43). Αλλά δεν περίμενε ότι η Γερουσία των Η.Π.Α θα απορρίψει την αμερικανική συμμετοχή με ψηφοφορία 98 προς 2. Ο Πρόεδρος Wilson ήταν εκτεθειμένος στην αμερικανική κοινή γνώμη. Η Αμερική παρέμεινε υπερβολικά απομονωμένη το 1920 για να υιοθετήσει μια έννοια όπως η παγκόσμια ένωση ή η συλλογική ασφάλεια, η οποία παραβίασε την προειδοποίηση του προέδρου George Washington για να μην καταστούν οι Ηνωμένες Πολιτείες κολλημένες σε συμμαχίες.

Η άποψη του Wilson σχετικά με την πολιτική ισορροπίας ισχύος και την προώθηση των 14 σημείων του δεν τον έκαναν ήρωα στην Ευρώπη, όπως και η μεσαιωνική μάρκα εξωτερικής πολιτικής του προέδρου George W. Bush, δεν τον έκανα συμπαθή από την άλλη πλευρά του Ατλαντικού και σε όλο τον κόσμο. Ο γάλλος πολιτικός Georges Clemenceau ισχυρίστηκε κυνικά ότι ο ίδιος ο Θεός ήταν ικανοποιημένος με δέκα εντολές. *«Ο Wilson πρόσφερε μέτρια δεκατέσσερα σημεία σε εμάς... τις δεκατέσσερις εντολές της πιο κενής θεωρίας!»* (Wilson, 2005; 219). Η συλλογική ασφάλεια είχε αποτύχει κάτω από την Κοινωνία των Εθνών εν μέρει επειδή οι Ηνωμένες Πολιτείες αρνήθηκαν να ενταχθούν στο πόλεμο, αλλά θα αναζωπυρώνονταν με τη σαφέστερη μορφή της, στην κρίση του Κόλπου του 1990-91.

5.4. Συλλογική ασφάλεια έναντι ισορροπίας ισχύος στην πράξη

Για τον Woodrow Wilson, η συλλογική ασφάλεια σαφώς διέφερε από την πολιτική ισορροπίας εξουσίας. Για τους σύγχρονους στοχαστές, η συλλογική ασφάλεια και η εξισορρόπηση της εξουσίας έχουν κάποιες ομοιότητες, αλλά διαφέρουν σημαντικά.

Η συλλογική ασφάλεια δεν απαιτεί τη σύσταση συμμαχιών εκ των προτέρων για να σταματήσουν οι πιθανοί επιτιθέμενοι (εκτός με την ευρεία έννοια ότι οι συλλογικές απειλές ασφαλείας μπορούν να αποτρέψουν τους επιτιθέμενους). Ενεργοποιούνται μόνο μετά από επιθετικότητα. (Miller and Steve, 2001; p.189). Η πολιτική ισορροπίας δυνάμεων στην Ευρώπη πριν από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο επέτρεψε στα ισχυρότερα ευρωπαϊκά κράτη - Βρετανία, Αυστρία-Ουγγαρία, Ρωσία, Γαλλία και Γερμανία (μετά το 1871) - να επιτύχουν ισορροπία μεταξύ τους, ακόμη και όταν δεν υπήρχε σαφής απειλή, όπως θα συνέβαινε σε επόμενες περιόδους της ιστορίας.

Κάτω από τη συλλογική ασφάλεια, η αδικαιολόγητη χρήση βίας από ένα κράτος έναντι άλλου είναι παράνομη. Τα άρθρα 39 και 46 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών απαιτούν από όλα τα μέλη να θέτουν στη διάθεση του Συμβουλίου Ασφαλείας, *«κατόπιν αιτήσεώς του και σύμφωνα με ειδική συμφωνία ή συμφωνίες, ένοπλες δυνάμεις, βοήθεια και διευκολύνσεις, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διέλευσης, σκοπός της διατήρησης της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.»* Ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών περιλαμβάνει επίσης μια σειρά άρθρων που απαγορεύουν την απειλή ή τη χρήση βίας, εκτός από περιπτώσεις αυτοάμυνας ή για σκοπούς συλλογικής ασφάλειας, και οι οποίες καλούν τα κράτη να συνεισφέρουν σε συλλογική ασφάλεια. Φυσικά, υπό τις προσεγγίσεις ισορροπίας δυνάμεων, η επιθετική χρήση δύναμης συνιστάται μερικές φορές για να εξασφαλιστεί ισορροπία ισχύος. Με αυτή την έννοια, η συλλογική ασφάλεια εξαρτάται πολύ περισσότερο από τους κανόνες της νομοθεσίας από την πολιτική ισορροπίας δυνάμεων, η οποία καθοδηγείται από τη δύναμη και τους κανόνες αυτοβοήθειας της αναρχικής παγκόσμιας πολιτικής. Δεν στηρίζεται σε μια νομική απαίτηση και αρχιτεκτονική, αλλά σε ένα κοινό συμφέρον. (Nakash, 2003; 42).

Κάτω από τη συλλογική ασφάλεια, οι επιθετικοί παράγοντες πρέπει να ελέγχονται με συλλογική δράση υπό την αιγίδα μιας παγκόσμιας οργάνωσης - αρχικά της Ένωσης των Εθνών και αργότερα, από το 1945, των Ηνωμένων Εθνών. Ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών επαναλαμβάνει ότι όλα τα κράτη που προσχωρούν στα Ηνωμένα Έθνη συμφωνούν να δεχτούν την ευθύνη για την τιμωρία των παραβατών του διεθνούς δικαίου, ακόμη και αν δεν απειλούνται τα δικά τους συμφέροντα. Το άρθρο 10 του καταστατικού Χάρτη της Κοινωνίας των Εθνών, το οποίο αποτέλεσε τη νομική βάση της συλλογικής ασφάλειας, δεσμεύτηκε να προστατεύσει όλα τα μέλη από την επιθετικότητα. Σύμφωνα με τη συλλογική ασφάλεια, μια επίθεση εναντίον ενός θεωρείται ως επίθεση εναντίον όλων. Τα κράτη ενεργούν βάσει νομικά δεσμευτικής, κωδικοποιημένης δέσμευσης που ισχύει για όλα όσα είναι συμβαλλόμενα μέρη του χάρτη ή του θεσμού. (Alikhani, 2000; 132)

Ιστορικά, η συλλογική δράση που περιελάμβανε χιλιάδες παράγοντες διαφέρει επίσης από την πολιτική ισορροπίας δυνάμεων, η οποία συχνά αφορούσε μόνο λίγους εγωκεντρικούς παράγοντες παρά μια κοινότητα εθνών και καθοδηγήθηκε από την ανάγκη επίδειξης ισχύος και όχι από διεθνείς νόμους και οργανώσεις.

5.5. Η υπόθεση του Κόλπου: Συλλογική ασφάλεια σε δράση

Μετά από την προηγούμενη συζήτηση, είναι δίκαιο να πούμε ότι ο πόλεμος του Περσικού Κόλπου το 1991, αντιπροσώπευε μια περίπτωση συλλογικής ασφάλειας και πολιτικής ισορροπίας δυνάμεων. Πράγματι, η συλλογική επιβολή έχει τεθεί σε κίνηση τρεις φορές στη συνδυασμένη ιστορία της Κοινωνίας των Εθνών και των Ηνωμένων Εθνών και η περίπτωση του Περσικού Κόλπου ήταν η σημαντικότερη επιτυχία, ακόμη και αν ληφθεί υπόψη ο κυρίαρχος αμερικανικός ρόλος.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, στο πλαίσιο της συλλογικής ασφάλειας, σχηματίζονται συμμαχίες μετά την επέμβαση. Αυτό συνέβη το 1990. Στην πραγματικότητα, οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν κατάφεραν να εξισορροπήσουν την ικανότητα του Ιράκ πριν από την εισβολή, αλλά έγιναν η αιχμή του δόρατος του συνασπισμού, όταν πλέον το Ιράκ έγινε ανοικτός επιτιθέμενος με την εισβολή στο Κουβέιτ.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: Ανάλυση της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α στην επιχείρηση Καταιγίδα της Ερήμου.

Η εισβολή και η κατοχή του Κουβέιτ από το Ιράκ χαρακτηρίστηκε επίσης ως παράνομη από ψηφίσματα του Ο.Η.Ε. Το ψήφισμα 660 ήταν το πρώτο και, με εξαίρεση την αποχή από την Υεμένη, καταδίκασε ομόφωνα την εισβολή και ζήτησε από το Ιράκ να «αποσύρει αμέσως και άνευ όρων όλες τις δυνάμεις του στη θέση στην οποία βρίσκονταν την 1η Αυγούστου 1990». Στη συνέχεια, επιβλήθηκαν οικονομικές κυρώσεις στο Ιράκ (εκτός από ανθρωπιστικούς ή ιατρικούς σκοπούς) βάσει του ψηφίσματος 661 του ΟΗΕ που εγκρίθηκε στις 6 Αυγούστου. Εν τω μεταξύ, οι Ηνωμένες Πολιτείες ήταν απασχολημένες στη δημιουργία συνασπισμού κατά του Ιράκ και άσκησης πιέσεων για πρόσθετα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών. Η άδεια του Ο.Η.Ε για διεξαγωγή πολέμου κατά του Ιράκ, που εκδόθηκε στις 29 Νοεμβρίου 1990, ήταν η πρώτη τέτοια άδεια από το 1950, όταν η απουσία της Σοβιετικής Ένωσης στο Συμβούλιο Ασφαλείας επέτρεψε στα Ηνωμένα Έθνη να επιτελέσουν συλλογική ασφάλεια έναντι της Βόρειας Κορέας για την υπεράσπιση της Νότιας Κορέας.

Περισσότερα από τριάντα έθνη ενώθηκαν υπό την αιγίδα του Ο.Η.Ε και σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο εναντίον του Ιράκ. Οι Ηνωμένες Πολιτείες προσανατολίστηκαν περισσότερο προς τη συλλογική δράση και όχι προς την μονομερή προσέγγιση, διότι επιδίωξαν να τιμωρήσουν τους επιτιθέμενους μέσω μιας κοινότητας εθνών. Αντικατοπτρίζοντας την άποψή του κατά τη διάρκεια της κρίσης, ο Πρόεδρος Bush τόνισε στα τέλη Ιανουαρίου του 1991 ότι *«αυτό που διακυβεύεται δεν είναι απλώς η ενέργεια ή η οικονομική μας ασφάλεια και η σταθερότητα μιας ζωτικής περιοχής αλλά οι προοπτικές για ειρήνη στην εποχή μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, η υπόσχεση μιας νέας παγκόσμιας τάξης βασιζόμενης στο κράτος δικαίου.»* (Burt, 1999; p.12). Μέσω μιας στρατιωτικής αντίδρασης που διεξήχθη από τις Η.Π.Α, μιας συλλογικής στρατιωτικής αντίδρασης στην παραβίαση του διεθνούς δικαίου από το Ιράκ, τα Ηνωμένα Έθνη πέτυχαν το σκοπό που αρχικά οραματίστηκαν από τους αρχιτέκτονες της θέσης την Εποχή του 2^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου. *«Τώρα μπορούμε να δούμε μια νέα παγκόσμια τάξη»*, δήλωσε ο Bush στο Κογκρέσο στην ομιλία του για τη νίκη στις 6 Μαρτίου. *«Ένας κόσμος όπου τα Ηνωμένα Έθνη, απελευθερωμένα από το αδιέξοδο του Ψυχρού πολέμου, είναι έτοιμα να εκπληρώσουν το ιστορικό όραμα των ιδρυτών τους. Το Gulf War έβαλε αυτό*

τον νέο κόσμο στην πρώτη δοκιμή του. Και στην πρώτη δική μου"(Pollack, 2004; 34). Ο έλεγχος της επιθετικής χρήσης της βίας ήταν η γενική αρχή της νέας παγκόσμιας τάξης του Bush, η οποία στηριζόταν σε μεγάλο βαθμό στον κανόνα του νόμου, αν και, όπως αναφέρει ο Bush, «ο στόχος αυτός παρέμεινε σαφώς δεύτερος στις δημόσιες εξηγήσεις για τους σκοπούς μας στην κρίση του Κόλπου.» (Eckholm E., 2005; 187).

Αν και η επιχείρηση υπό την ηγεσία των Η.Π.Α αποδείχθηκε η καλύτερη περίπτωση στην ιστορία της συλλογικής ασφάλειας των Ηνωμένων Εθνών, δεν ήταν καθόλου καθαρή υπόθεση. Οι Ηνωμένες Πολιτείες προσπάθησαν να προωθήσουν τη συλλογική δράση, αλλά δεν δεσμεύτηκαν να απαντήσουν σε όλες τις πράξεις επιθετικότητας εναντίον κυρίαρχων κρατών, όπως απαιτεί θεωρητικά η συλλογική ασφάλεια. Ούτε η Ουάσιγκτον εγκατέλειψε την μονομερή προσέγγιση ή θέλησε να παραδώσει πτυχές της κυριαρχίας της.

Για τον Bush, τα Ηνωμένα Έθνη ήταν το κατάλληλο διεθνές όργανο για την αντιμετώπιση της κρίσης στον Κόλπο, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα περιόριζε σημαντικά την αμερικανική δύναμη. Οι Bush και Scowcroft σημείωσαν ότι η οικοδόμηση μιας διεθνούς αντίδρασης οδήγησε τις Ηνωμένες Πολιτείες "αμέσως στον Ο.Η.Ε, που θα μπορούσε να δώσει ένα μανδύα αποδοχής στις προσπάθειες των Η.Π.Α και να κινητοποιήσει την παγκόσμια γνώμη πίσω από τις αρχές που οι Ηνωμένες Πολιτείες επιθυμούσαν να προβάλουν. Η συλλογική δράση ήταν εν μέρει μια στρατηγική δημοσίων σχέσεων». Η πολυμερής δράση προσδίδει επίσης αξιοπιστία στην καθοδηγούμενη από τις Η.Π.Α προσέγγιση και καθιστά πιο δύσκολο για τον Saddam να ζωγραφίσει τις προσπάθειες των Ηνωμένων Πολιτειών ως άλλο παράδειγμα του δυτικού ιμπεριαλισμού.

5.6. Η στρατηγική για τον τερματισμό του πολέμου, 1991

Στο τέλος του πολέμου του Κόλπου το 1991, η Ουάσιγκτον αντιμετώπισε δύσκολες επιλογές όσον αφορά τον τερματισμό του πολέμου. Συνολικά, οι ανησυχίες για το ισοζύγιο εξουσίας διαδραμάτισαν δευτερεύοντα ρόλο στην καλύτερη περίπτωση σε αυτές τις αποφάσεις τερματισμού του πολέμου.

Αντί να βαδίσουν προς τη Βαγδάτη ή ακόμα και να συνεχίσουν την εκστρατεία αρκετό καιρό, για να καταστρέψουν τα τμήματα του Ρεπουμπλικανικού

Στρατού του Saddam, οι Ηνωμένες Πολιτείες και οι σύμμαχοί τους επέλεξαν να τερματίσουν τον πόλεμο στη γη σε 100 ώρες. Στις 3 Μαρτίου, μετά από μια εκρηκτική εκστρατεία στον αέρα και στο έδαφος που απώθησε αποφαστικά τις ιρακινές δυνάμεις, ο στρατηγός Norman Schwarzkopf, ο οποίος διηύθυνε τις αμερικανικές δυνάμεις, συναντήθηκε με τον υπολοχαγό Sultan Hashim Ahmad al-Jabbari. Επιδίωξαν να οργανώσουν μια κατάπαυση πυρός στον πόλεμο. Στη συνάντηση αυτή στην αεροπορική βάση Safwan, ο Schwarzkopf συνάντησε το στρατηγό Khaled bin Sultan της Σαουδικής Αραβίας, ενώ ο Ιρακινός στρατηγός προσχώρησε μαζί με δέκα ανώτερους αξιωματικούς, με διοικητές από άλλα αραβικά κράτη, τη Βρετανία και τη Γαλλία.

Πολλοί παρατηρητές στις Ηνωμένες Πολιτείες και σε όλο τον κόσμο υποστήριξαν εκ νέου ότι ο συνασπισμός υπό την ηγεσία των Η.Π.Α. έπρεπε να διεξάγει πορείες στη Βαγδάτη. Ακόμα και κάποιοι στρατηγοί όπως ο ίδιος ο Schwarzkopf σημείωσαν ότι κάτι τέτοιο θα ήταν εύκολο, διότι οι αμερικανικές δυνάμεις θα ήταν «πρόσφορες, για όλους τους σκοπούς». (Nelson, Keith, 1995; 59). Η επακόλουθη ιστορία έδειξε ότι η εισβολή στη Βαγδάτη ήταν εύκολη, αν και δεν την επεδίωξε.

Η πορεία προς τη Βαγδάτη δεν εξετάστηκε σοβαρά το 1991. Πιστεύεται ευρέως ότι ο Saddam θα ήταν δύσκολο να βρεθεί, ότι μια τέτοια επιχείρηση θα συνεπαγόταν με πιθανά απαράδεκτα αριθμό θυμάτων και ότι, ακόμη και αν ήταν επιτυχής, το να βρεθεί ένα εναλλακτικό ιρακινό καθεστώς μετά το Saddam, θα ήταν δύσκολο.

Επιπλέον, η εντολή των Ηνωμένων Εθνών που διέπει τις επιχειρήσεις Operation Desert Shield και Desert Storm δεν επέτρεπε την ανάληψη τέτοιων ενεργειών, και οι Αραβικοί σύμμαχοι της Αμερικής, μερικοί από τους οποίους δεν θα πολεμούσαν ούτε το Ιράκ κατά τη διάρκεια του πολέμου, θα είχαν αντιταχθεί. Οι Αμερικανικοί φορείς λήψης αποφάσεων εξέφρασαν την ανησυχία τους για το γεγονός ότι η Ουάσιγκτον θα ενεργούσε χωρίς διεθνή υποστήριξη. Και ήθελαν επίσης να αποφύγουν να μπλοκαριστούν στον Κόλπο.

Η κυβέρνηση ανησυχούσε επίσης για την διάλυση του Ιράκ. Ο Colin Powell έλαβε σήμα από τον πρεσβευτή των Η.Π.Α στη Σαουδική Αραβία, Chas Freeman Jr.,

υποστηρίζοντας: «Δεν μπορούμε να συνεχίσουμε την ανεξέλεγκτη παράδοση και κατοχή του Ιράκ από εμάς. Δεν είναι προς το συμφέρον μας να καταστρέψουμε το Ιράκ ή να το αποδυναμώσουμε στο σημείο που το Ιράν ή η Συρία δεν τον περιορίζουν.» (Barylski, 1997; 61). Και οι απόψεις του Powell καθώς και εκείνες της Scowcroft αντικατοπτρίζουν αυτή τη θέση. Όπως και οι Powell και Scowcroft κατέστησαν σαφές, η ισορροπία δυνάμεων θεωρήθηκε προτιμότερη στο βαθμό που οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν θέλησαν να χωρίσουν το Ιράκ, ώστε το Ιράν να γίνει πολύ ισχυρό. (Safran, 1985; 78).

Ωστόσο, οι περισσότεροι από τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων οι οποίοι ερωτήθηκαν στην αρκετά χρόνια μετά την εισβολή κατέστησαν σαφές, όπως και τα ντοκουμέντα, ότι η ισορροπία εξουσίας ήταν ένα από τα πολλά κίνητρα της διοίκησης και δεν ήταν πολύ σημαντικό. (Joffe, 2006; 12). Όπως το έθεσε ο Baker, οι Ηνωμένες Πολιτείες «ενδιαφέρονται να έχουν ένα ενωμένο Ιράκ. Αλλά η ισορροπία εξουσίας δεν ήταν ένα μεγάλο στοιχείο στην απόφαση για τη μετάβαση στη Βαγδάτη »

Η ισορροπία εξουσίας δεν ήταν επίσης κρίσιμη στην απόφαση να τερματιστεί ο πόλεμος στον Κόλπο σε 100 ώρες. Όπως το έθεσε ένας υπάλληλος, «υπήρξε μια νόμιμη συζήτηση για να περάσουν άλλες 24-48 ώρες εναντίον των ταγμάτων του Ρεπουμπλικανικού Στρατού του Ιράκ. Αλλά η ισορροπία εξουσίας δεν ήταν θέμα.» (Bodansky, 2004; 60). Ορισμένοι από τους βασικούς στρατηγούς της Αμερικής, συμπεριλαμβανομένου του ίδιου του Schwarzkopf, ήθελαν περισσότερο χρόνο για να ολοκληρώσουν τη δουλειά, αν όχι να προχωρήσουν συνολικά στη Βαγδάτη.

Όμως, όπως ο Powell παρατηρεί, σε σχέση με μια συνάντηση στο Οβάλ Γραφείο πριν από το τέλος του πολέμου «κανείς στο δωμάτιο δεν διαφώνησε με την εσκεμμένη απόφαση να σταματήσει ο πόλεμος. Ο Jim Baker εξέφρασε την ανησυχία του για την επίδρασή του στην παγκόσμια αντίληψη περί άσκοπης δολοφονίας. Ο Brent Scowcroft σκέφτηκε ότι η μάχη πέρα από την ανάγκη θα άφηνε μια κακή γεύση από ό, τι ήταν μέχρι στιγμής μια λαμπρή στρατιωτική νίκη. Ο Cheney δήλωσε ότι αυτό που είχε σημασία ήταν η επίτευξη των στόχων του συνασπισμού »

Όπως σημειώνει ο Robert Gates, ο Powell και άλλοι πιστεύουν ότι οι περισσότερες επιθέσεις, μετά την παράδοση χιλιάδων ιρακινών στρατιωτών, θα μοιάζουν με σφαγή και θα είναι «μη αμερικανικές» και «άγριες». (Haass, 2005, 256). Πράγματι, όταν συναντήθηκε με τον Bush για να συζητήσει τον τερματισμό του πολέμου, τόνισε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν «θέλουν να θεωρηθούν δολοφόνοι για χάρη της δολοφονίας», σημειώνοντας, «Είμαστε μέσα στο παράθυρο επιτυχίας». Από την πλευρά του, ο Bush πιστεύει ότι οι ιρακινές δυνάμεις ήταν πιο καταστροφικές από ό, τι φαινόταν.

Η εξισορρόπηση δεν ήταν επίσης κρίσιμη στις αποφάσεις για τον τερματισμό του πολέμου. Ο Freeman έδειξε προφανώς τη διοίκηση του Bush για μια στρατηγική τερματισμού του πολέμου, αλλά δεν ελήφθη καμία πραγματική ενέργεια, διότι, σύμφωνα με τον πρεσβευτή Freeman, η ομάδα Bush ανησυχούσε ότι ο συνασπισμός θα έσπαζε εάν μια τέτοια στρατηγική διατυπωθεί και διαρρεύσει. Από την πλευρά του, ο Schwarzkopf, σύμφωνα με τον Freeman, ο οποίος είχε αλληλεπιδράσει μαζί του εκείνη την εποχή, ήταν πολύ «αναστατωμένος» όταν έλαβε εντολή από την Ουάσινγκτον σχετικά με τις συνομιλίες κατάπαυσης του πυρός στο Safwan. «Οι Ιρακινοί στρατηγοί πρέπει να έχουν απομακρυνθεί από το Safwan με χαμόγελα στα πρόσωπά τους, αναρωτιούνται γιατί η θέση των Η.Π.Α ήταν τόσο απολιτική.» Ο Schwarzkopf ήθελε οδηγίες από την Ουάσινγκτον για το πώς να διαπραγματευτεί και, ελλείψει τέτοιας κατεύθυνσης, αναγκάστηκε να αντιμετωπίσει συζητήσεις σε στρατιωτικούς και όχι σε πολιτικούς όρους. (Brzezinski, Scowcroft & Murphy, 1997; 390).

Είναι δύσκολο να μην δούμε την αντίθεση με την απόφαση των Η.Π.Α να ξεκινήσουν τον πόλεμο στο Ιράκ το 2003. Όλες οι ανησυχίες που κατέστρεψαν τη Βαγδάτη το 1991 δεν φάνηκαν να εκλείπουν το 2003. Ο κόσμος, βεβαίως, άλλαξε βαθιά, αλλά είναι ενδιαφέρον να αντικρουσθούν οι θέσεις των δύο κυβερνήσεων των Bush όσον αφορά τους πιθανούς κινδύνους της πορείας στη Βαγδάτη. Η διοίκηση του George H. W. Bush ανησυχούσε σαφώς για τους κινδύνους αυτούς, ακόμη και όταν είχε την ικανότητα να πορεύεται στη Βαγδάτη και να εξαλείψει το καθεστώς του Ιράκ, ενώ η διοίκηση του George W.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: Ανάλυση της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α στην επιχείρηση Καταιγίδα της Ερήμου.

Bush υπονόμωσε τους κινδύνους αυτούς, παρόλο που έπρεπε να ξεκινήσει πολεμική προσπάθεια από την αρχή και δεν διέθετε δυνάμεις έτοιμες να εισβάλουν στο Ιράκ, όπως συνέβη το 1990. Επίσης, δεν είχε διεθνή υποστήριξη προς το σκοπό αυτό, σε αντίθεση με την υπόθεση του 1991.

5.7. Σύνοψη 5^{ου} Κεφαλαίου

Η απάντηση της αμερικανικής ηγεσίας στην εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ μεταφραζόταν σαφώς σε ισορροπία κατά της απειλής. Το Ιράκ αποτελούσε πολύ μεγαλύτερη απειλή από το Ιράν ως αποτέλεσμα της εισβολής του στο Κουβέιτ. Οι Ηνωμένες Πολιτείες συνέχισαν επίσης την πολιτική ισορροπίας εξουσίας στο βαθμό που η εισβολή του Ιράκ μετατόπισε περαιτέρω την ισορροπία δυνάμεων στην εύνοια του Ιράκ. Ωστόσο, η συλλογική ασφάλεια ήταν βασικό στοιχείο της προσέγγισης υπό την ηγεσία των Η.Π.Α. Οι Ηνωμένες Πολιτείες χρησιμοποίησαν τουλάχιστον τον συλλογικό μηχανισμό ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για να πιέσουν το Ιράκ και στη συνέχεια να τον εκδιώξουν από το Κουβέιτ.

Η δράση των κρατών στα Ηνωμένα Έθνη αποτελούσε σημαντικό στοιχείο της παγκόσμιας στρατηγικής της. Παρόλο που η Ουάσινγκτον μπορεί να είχε ξεκινήσει την Επιχειρήση Καταιγίδα της Ερήμου, ακόμη και χωρίς την έγκριση του Ο.Η.Ε, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε ότι οι προσπάθειες της ηγεσίας των Η.Π.Α. έγιναν υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών. Καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης, καθοδήγησαν τις εξελίξεις από τον χάρτη και από συγκεκριμένα ψηφίσματα κατά του Ιράκ.

Η συλλογική ασφάλεια και η ισορροπία εξουσίας δεν είναι εξ ολοκλήρου η αιτία της επέμβασης, αλλά μια πιο δίκαιη ερμηνεία είναι ότι η συλλογική ασφάλεια ήταν αρκετή για να μειώσει το βαθμό στον οποίο θα μπορούσαμε να πούμε ότι στην πράξη υπήρχε πολιτική ισορροπίας ισχύος.

Η προσέγγιση των Η.Π.Α. κατά τους πολέμους του 1991 και του 2003 διαφέρει σημαντικά, εν μέρει λόγω του ρόλου των Ηνωμένων Εθνών. Ο ρόλος τους ήταν περιορισμένος στον πόλεμο του 2003 και μάλιστα υπήρξε αποπροσανατολισμός των προσπαθειών που ανέλαβαν οι Ηνωμένες Πολιτείες για την έναρξη του πολέμου, αλλά ήταν σημαντική στη σύγκρουση του 1991. Σύμφωνα με τα λόγια του George W. H. Bush, η επιχείρηση Καταιγίδα της Ερήμου ήταν «μια νίκη για

τα Ηνωμένα Έθνη, για όλη την ανθρωπότητα, για το κράτος δικαίου, και για το τι είναι σωστό » (Brands,, 1998, p.34). Μια νέα εποχή φαινόταν να ξεκινάει για τον George H.W Bush, αλλά δεν θα περνούσε πολύς καιρός όπου το Ιράκ του Saddam ήταν για άλλη μια φορά σε πόλεμο με τις αμερικανικές δυνάμεις και ένας άλλος Bush προωθούσε τις έννοιες για μια νέα παγκόσμια τάξη, αν και από μια πολύ διαφορετική σκοπιά, που περιελάμβανε μια προσπάθεια εκδημοκρατισμού της Μέσης Ανατολής. Πριν όμως αυτό συμβεί, οι Ηνωμένες Πολιτείες και τα Ηνωμένα Έθνη θα βρεθούν σε μια επικίνδυνη μακροχρόνια διένεξη με τον Saddam Husein, έναν άνθρωπο που δεν φαινόταν ποτέ να εγκαταλείπει ακόμα και κάτω από τις πιο δύσκολες συνθήκες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Συμπεράσματα

Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, όπως και άλλες μεγάλες δυνάμεις στη σύγχρονη παγκόσμια πολιτική ή στην ιστορία, θα μπορούσαν να επιδιώξουν μια μεγάλη στρατηγική, αλλά η παρούσα πτυχιακή δείχνει έντονα ότι δεν το έκαναν αυτό στην περίπτωση του Πόλεμου του Κόλπου και της επιχείρησης « Καταιγίδα της ερήμου». Ο πυρήνας της εργασίας έδειξε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν λειτουργούσαν συχνά ως ενεργός εξισορροπιστής, προσπαθώντας προσεκτικά να διαχειριστούν την περιφερειακή ισορροπία εξουσίας και να εφαρμόσουν πολιτική ισορροπίας ισχύος. Και ήταν ακόμη λιγότερο πιθανό να ενεργήσουν με τον τρόπο αυτό με την πάροδο του χρόνου από το 1972 έως το 2005. Ούτε και τα στοιχεία που παρατέθηκαν στην πτυχιακή υποδηλώνουν ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες ήταν μια μορφή επιβολής υπεράκτιας ισορροπίας. Στην πραγματικότητα, εμπλέκονται στην περιοχή μόνο ως στρατηγική τελευταίας στιγμής για την αποτροπή ενός σημαντικού επιτιθέμενου από το να αποκτήσει υπερβολική εξουσία. Και σε αντίθεση με την ενδιαφέρουσα περίπτωση που έθεσε ο Christopher Layne, οι Ηνωμένες Πολιτείες επίσης δεν φαίνεται να ακολουθούν ηγεμονική στρατηγική στον Περσικό Κόλπο, με μερική εξαίρεση την εισβολή στο Ιράκ το 2003. Σε καμία περίπτωση όμως δεν παρουσιάστηκε κάτι τέτοιο στον Πόλεμο του Περσικού Κόλπου το 1990-91.

Όμως, όλα αυτά αφήνουν ανοικτή μια βασική ερώτηση. Εάν οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής δεν συμπεριφέρθηκαν σύμφωνα με αυτές τις βασικές στρατηγικές, πώς μπορούμε να αντιληφθούμε την εξωτερική πολιτική τους στην περιοχή και τι μπορεί να υπονοεί αυτή η αντίληψη για την εξωτερική πολιτική με πιο γενικούς όρους;

Αναλύεται εδώ, η έννοια της αντιδραστικής εμπλοκής. Η ενεργός δέσμευση δεν είναι μια αντίληψη για το πόσο οι μεγάλες δυνάμεις αναπτύσσονται ή ασκούν εξωτερική πολιτική. Αυτό, από μόνο του είναι ένα πολύ περίπλοκο θεματικό πεδίο στο οποίο αφιερώνεται ο όγκος εργασιών πολλών μελετητών. Αντίθετα, είναι μια αντίληψη του τρόπου με τον οποίο οι Ηνωμένες Πολιτείες ενήργησαν

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: Ανάλυση της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α στην επιχείρηση Καταιγίδα της Ερήμου.

σε ένα μακρινό μέρος, μια αντίληψη που πιστεύω ότι εξηγεί την αμερικανική εξωτερική πολιτική στον Περσικό Κόλπο πολύ καλύτερα από ό, τι άλλες εννοιολογήσεις και οι οποίες μπορεί να ισχύουν και πέρα από το πλαίσιο του Περσικού Κόλπου. (Tenet, 2007; 370)

Αρκετά στοιχεία ορίζουν τι εννοώ με την ενεργό εμπλοκή. Πρώτον, η ενεργός δέσμευση δεν αντικατοπτρίζει μια μεγάλη στρατηγική. (Thomas, 2004; 245). Αμφισβητεί την ιδέα ότι οι μεγάλες δυνάμεις έχουν μια οργανωμένη, πρωτεύουσα στρατηγική για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων υποθέσεων. Αυτή η άποψη, διαφέρει, για παράδειγμα, από την εξωεδαφική ηγεμονία, η οποία προϋποθέτει ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες επιδίωξαν μια στρατηγική κυριαρχίας στις περιοχές και τον κόσμο και άλλες μεγάλες στρατηγικές που εντοπίστηκαν από διάφορους μελετητές.

Δεύτερον, η έννοια της μεγάλης στρατηγικής υποθέτει ότι η εξωτερική πολιτική των μεγάλων δυνάμεων είναι αρκετά συνεπής με την πάροδο του χρόνου ώστε να προσφέρεται για να περιγραφεί ως μια μεγάλη στρατηγική. Για παράδειγμα, ο Layne σημειώνει ότι από τις αρχές της δεκαετίας του '40 οι Ηνωμένες Πολιτείες επιδιώκουν μια μεγάλη στρατηγική εξωπεριφερειακής ηγεμονίας, ότι ασχολήθηκαν με μια «σταθερή» στρατηγική για την επέκταση της εξουσίας και της ηγεμονίας. (Boot, 2003; 187). Από την πλευρά του, ο Colin Dueck υποστηρίζει ότι οι μεγάλες στρατηγικές επιμένουν μέχρι να αποδειχθούν αποτυχίες και να ανατραπούν σε εκλογές.

Η ενεργός δέσμευση υπογραμμίζει κεντρικά ότι η εξωτερική πολιτική είναι συχνά ασυμβίβαστη με την πάροδο του χρόνου. Υποθέτει ότι μετατοπίζεται, μερικές φορές ακόμη και γρήγορα και μερικές φορές ακόμη και πιεσμένη από την άποψη των κεντρικών προσεγγίσεων και πεποιθήσεων που την καθοδηγούν. Στον Περσικό Κόλπο, οι αμερικανικές πολιτικές δεν επενέβησαν εύκολα και σίγουρα καθόλου κάτω από μια εννοιολογική και οργανωμένη στέγη. Κάποιες φορές συνέβαινε το εντελώς αντίθετο. Η πολιτική των Η.Π.Α ήταν βασισμένη σε διαφορετικές υποθέσεις και αντιλήψεις για το Ιράν και το Ιράκ, τη Μέση Ανατολή σε γενικές γραμμές και τον ρόλο και τις δυνατότητες της Αμερικής στην περιοχή. Έτσι, η εποικοδομητική δέσμευση έναντι του Ιράκ ήταν σε μεγάλο βαθμό αντίθετη με την εξισορρόπηση ενάντια στην απειλή του Ιράν, η

οποία ήταν διαφορετική από την προσπάθεια να ενισχυθούν οι ιρανοί μετριοπαθείς ή να σχεδιαστεί αλλαγή καθεστώτος στο Ιράκ. Με απλά λόγια, είναι αναμφισβήτητο ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες προσπαθούσαν μερικές φορές να επιδιορθώσουν ή να πάρουν υπό την προστασία τους το Ιράν και το Ιράκ και άλλες φορές προσπάθησαν να τους υπονομεύσουν, καταργώντας τελικά τον Saddam Hussein.

Στην πραγματικότητα, οι στόχοι των Ηνωμένων Πολιτειών μετατοπίστηκαν ακόμη και στο πιο θεμελιώδες επίπεδο. Τα βασικά στοιχεία της αμερικανικής πολιτικής κουλτούρας υπογραμμίστηκαν σε ορισμένα σημεία. Έτσι, για το μεγαλύτερο μέρος της περιόδου που καλύπτεται στην παρούσα πτυχιακή, ο εκδημοκρατισμός της Μέσης Ανατολής εξαρτιόταν από τις ανησυχίες για την απώλεια στρατηγικών συμμάχων, ακόμα κι αν ήταν αυταρχικοί ηγέτες. Για παράδειγμα, η Ουάσιγκτον δεν προσπάθησε να ωθήσει τη Σαουδική Αραβία να εκδημοκρατιστεί, εν μέρει επειδή αυτό θα μπορούσε να είχε αποδυναμώσει την βασιλική οικογένεια, η οποία ήταν πιο αμερικανική από τη σαουδαραβική κοινότητα. Ωστόσο, με την άνοδο της διοίκησης του George W. Bush, ο εκδημοκρατισμός έγινε ένα πιο σημαντικό κίνητρο της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α στην περιοχή, ακόμα κι αν διέτρεξε τον κίνδυνο να αποξενώσει τους «παίκτες» που πολλοί θεωρούν στρατηγικούς συμμάχους.

Ακόμη και ο στόχος της προστασίας του εφοδιασμού με πετρέλαιο στην περιοχή μετατοπίστηκε σε σημαντικό βαθμό από τη μία περίπτωση στην άλλη, αν και η τάση πολλών παρατηρητών ήταν να βλέπουν το πετρέλαιο ως σταθερά για την εξωτερική πολιτική των Η.Π.Α. Έτσι, το πετρέλαιο ήταν κρίσιμο για να ωθήσει τις Ηνωμένες Πολιτείες να εκδιώξουν τις δυνάμεις του Ιράκ από το Κουβέιτ, αλλά φαινόταν στην καλύτερη περίπτωση ένα τριτογενές κίνητρο κατά την εισβολή στο Ιράκ το 2003 και σε μερικές προηγούμενες περιπτώσεις, όπως η υπόθεση Ιράν-Contra.

Τρίτον, η αντιδραστική δέσμευση υποδηλώνει ότι η εξωτερική πολιτική δεν είναι συνεπής εν μέρει επειδή οι μεγάλες δυνάμεις έχουν τόσους πολλούς στόχους σε τόσες πολλές αρένες. Συχνά έρχονται σε σύγκρουση μεταξύ τους και υπονομεύουν την ικανότητα να αναπτύξουν μεγάλη στρατηγική, ακόμη και αν αυτή η διακύμανση υπάρχει περιοδικά στο μυαλό των υπευθύνων λήψης

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: Ανάλυση της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α στην επιχείρηση Καταιγίδα της Ερήμου.

αποφάσεων. Οι Ηνωμένες Πολιτείες, για παράδειγμα, είχαν πολλαπλούς στόχους σε εγχώριο, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο, οι οποίοι συχνά εμπόδιζαν την άσκηση πολιτικής ισορροπίας εξουσίας. Η αντιδραστική δέσμευση βλέπει αυτούς τους πολλαπλούς στόχους εκφράζοντάς τους σε διάφορα μέρη στο περιεχόμενο και τη φύση της συνολικής εξωτερικής πολιτικής, περισσότερο σαν ασυντόνιστες εισροές.

Τέταρτον, η μεγάλη στρατηγική τείνει να υποθέσει ότι η συμπεριφορά των Ηνωμένων Πολιτειών είναι παρόμοια σε διάφορες περιοχές. Η ενεργός συμμετοχή υποστηρίζει ότι ακόμα και αν η συνεπής στρατηγική μπορεί να διακριθεί σε μια περιοχή, δεν είναι πιθανό να πραγματοποιηθεί σε πολλές περιοχές.

Πέμπτον, η αντιδραστική δέσμευση αναγνωρίζει ότι τα κράτη διαμορφώνουν πολιτικές προς τις περιοχές. Αλλά στον πυρήνα της, θεωρεί ότι οι εξωτερικές πολιτικές των μεγάλων δυνάμεων συχνά γίνονται ως αντίδραση σε βασικά γεγονότα ή διαμορφώνονται από αυτά. Η αντιδραστικότητα είναι θεμελιωδώς διαφορετική από τη συνεπή στρατηγική. Η ενεργητική συμπεριφορά, εξ ορισμού, δεν είναι προγραμματισμένη αλλά αυτοσχέδια. Δεν διέπεται από τα κίνητρα και τα συμφέροντα των μεγάλων δυνάμεων, σχεδόν όσο καθοδηγείται από γεγονότα πέρα από τον έλεγχο τους. Μερικές φορές οδηγεί σε αλλαγές στην εξωτερική πολιτική που μπορεί να γκρεμίσουν τις προϋπάρχουσες ιδέες και προσεγγίσεις. Και αμαυρώνει την εικόνα του ελέγχου που οι μεγάλες δυνάμεις επιδιώκουν να προβάλλουν και που πολλοί άνθρωποι αντιλαμβάνονται στις συμπεριφορές τους.

Η αμερικανική αντιδραστικότητα ήταν ξεκάθαρα σαφής από τα ντοκουμέντα της Ιστορίας. Έτσι, στον Περσικό Κόλπο, η Ιρανική επανάσταση, η οποία αιφνιδίασε τις Ηνωμένες Πολιτείες, έριξε την πολιτική διπλών πυλώνων και εγκαινίασε μια εποχή μεγαλύτερης αμερικανικής συμμετοχής στην περιοχή. Ο πόλεμος Ιράν-Ιράκ, που παράγεται από την απόφαση του Ιράκ να εισβάλει στο Ιράν το 1980 και η άρνηση του Ιράν να τερματίσει τον πόλεμο με τον Saddam που εξακολουθούσε να είναι στην εξουσία, ανάγκασε την Ουάσινγκτον να εξισορροπήσει την απειλή του Ιράν με τρόπους που δεν είχε προβλέψει και δεν τα κατάφερε καλά. Η ανησυχία υψηλού επιπέδου σχετικά με τους αμερικανούς

ομήρους που συλλήφθηκαν στον Λίβανο, αντανακλώντας την τεράστια προσοχή του Προέδρου Reagan, διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στη δημιουργία της προσέγγισης Ιράν - Η.Π.Α. Η συγκλονιστική εισβολή στο Κουβέιτ, την οποία λίγοι προέβλεπαν σε όλο τον κόσμο, μετέβαλε την πολιτική της Ουάσιγκτον από αυτήν της εποικοδομητικής δέσμευσης στον πόλεμο και τον περιορισμό.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες σίγουρα δεν προέβλεπαν αυτά τα γεγονότα. Ούτε οι υπάρχουσες πολιτικές δεν προσέφεραν τα απαραίτητα ικριώματα για να τα αντιμετωπίσουν. Ούτε, στην πραγματικότητα, θα μπορούσαν να καταλάβουν πώς αυτά τα γεγονότα θα αλλάξουν ανεξάρτητα και εν τω μεταξύ την ιστορία. Αντιθέτως, αντέδρασαν σε αυτά, μερικές φορές υπό πίεση χρόνου και συχνά με υπερβολική αίσθηση της ικανότητάς τους να επιφέρουν αποτελέσματα. Αυτό ήταν ασφαλώς αλήθεια για την ιρανική επανάσταση, την υπόθεση Iran-Contra, τις προσπάθειες προσαρμογής του Saddam Hussein στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και την εισβολή του Ιράκ το 2003. Μπορούμε μάλιστα να πούμε ότι, αντί να επιδιώκουν μια μεγάλη στρατηγική, στην Ουάσιγκτον επιδίωξαν μεγάλο υπερτονισμό της δύναμής τους.

Από αυτή την άποψη, οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων μπορεί να θέλουν να αντιδράσουν μέσα σε μια διατεταγμένη αρχιτεκτονική σκέψης, αλλά αυτό γίνεται μια πρόκληση. Αντ' αυτού, μπορεί να αναγκαστούν να αντιδράσουν χωρίς μεγάλη προετοιμασία και με μια ανάμιξη συμπεριφορών που στην καλύτερη περίπτωση αντικατοπτρίζουν πτυχές πολλών μεγάλων στρατηγικών και που μπορεί να μην διαρκέσουν πολύ στη συνολική εξέλιξη της εξωτερικής πολιτικής.

Μπορεί να γίνει μια ιστορική αλήθεια ότι οι μεγάλες δυνάμεις ξεκινούν με μεγάλες ιδέες αλλά καταλήγουν τις πιο πολλές φορές στον απόλυτο πραγματισμό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Abdallah, Abdel Mahdi. “Causes of Anti-Americanism in the Arab World: A Socio-Political Perspective.” *Middle East Review of International Affairs* 7 (December 2003).
- Adler, Emanuel, and Michael Barnett, eds. *Security Communities*. Cambridge: Cambridge University Press, 1998.
- Ajami, Fouad. “Iraq and the Arabs’ Future.” *Foreign Affairs* (January/February 2003).
- Albrecht-Carrie, Rene. *A Diplomatic History of Europe since the Congress of Vienn* New York: Harper and Row, 1958.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: Ανάλυση της εξωτερικής πολιτικής των Η.Π.Α στην επιχείρηση Καταιγίδα της Ερήμου.

- Albright, David, and Mark Hibbs. "Iraq's Bomb: Blueprints and Artifacts." *Bulletin of the Atomic Scientists* (January/February 1992).
- Albright, Madeleine. *Madam Secretary: A Memoir*. New York: Hyperion, 2003.
- Alikhani, Hossein. *Sanctioning Iran: Anatomy of a Failed Policy*. London: I.Tauris, 2000.
- Ambah, Faiza Saleh. "Bush Denies Saudi Request to Release 9/11 Information." *Knight Ridder News Service*, July 30, 2003. "Saudi Raids Uncover Network of Extremists' Sleeper Cells." *Associated Press*
- Amirahmadi, Hooshang. "Economic Destruction and Imbalances in Post-revolutionary Iran." In Hooshang Amirahmadi and Nader Entessar, eds., *Reconstruction and Regional Diplomacy in the Persian Gulf*. London: Routledge, 1992.
- Andrew, Christopher, "Intelligence, International Relations and "Under-Theorization'", *Intelligence and National Security* 19/2 (June 2004).
- Barylski, Robert "The Collapse of the Soviet Union and Gulf Security." In David E. Long and Christian Koch, eds., *Gulf Security in the Twenty-first Century*, London: I.Tauris, 1997.
- Bengio, Ofra. *Saddam's Word: Political Discourse in Iraq*. New York: Oxford University Press, 1998.
- Bill, James A. *The Eagle and the Lion: The Tragedy of American-Iranian Relations*. New Haven, CT: Yale University Press, 1988. "The U.S. Overture to Iran, 1985-1986: An Analysis."
- Mark J. Gasiorowski, eds., *Neither East nor West: Iran, the Soviet Union, and the United States*. New Haven, CT: Yale University Press, 1990.
- Betts, Richard K. "Wealth, Power, and Instability: East Asia and the United States after the Cold War." *International Security* 18 (Winter 1993/94).
- Blumberg, Daniel. *Reinventing Khomeini: The Struggle for Reform in Iran*. Chicago: University of Chicago Press, 2001.
- Bodansky, Yossef. *The Secret History of the Iraq War*. New York: HarperCollins, 2004.
- Boot, Max. *The Savage Wars of Peace: Small Wars and the Rise of American Power*. New York: Basic Books, 2003.

- Brands, H. W. *What America Owes the World: The Struggle for the Soul of Foreign Policy* Cambridge: Cambridge University Press, 1998.
- Breslauer, George, Harry Kreisler, and Ben Ward, eds. *Beyond the Cold War: Conflict and Cooperation in the Third World*. Berkeley: Institute of International Studies, University of California, 1992.
- Brzezinski, Zbigniew, Brent Scowcroft, and Richard Murphy. "Differentiated Containment." *Foreign Affairs* (May/June 1997).
- Buehrig, Edward H. *Woodrow Wilson and the Balance of Power*. Bloomington: Indiana University Press, 1955.
- Bull, Hedley. *The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics*. New York: Columbia University Press, 1977.
- Burt, Richard. "U.S. Studying Ways to Bolster Strength in Mideast." *New York Times*, December 10, 1979.
- Clarke, Richard A. *Against All Enemies: Inside America's War on Terror*. New York: Free Press, 2004.
- Claude, Inis L. *Power and International Relations*. New York: Random House, 1962. *Swords into Plowshares: The Problems and Progress of International Organization*. 4th ed. New York: Random House, 1971.
- Coll, Steve. *Ghost Wars: The Secret History of the CIA, Afghanistan, and bin Laden from the Soviet Invasion of Afghanistan to September 10, 2001*. New York: Penguin, 2004.
- Cooley, John K. *An Alliance against Babylon: The U.S., Israel, and Iraq*. London: Pluto Press, 2005.
- Cordesman, Anthony H. *After the Storm: The Changing Military Balance in the Middle East*. Boulder, CO: Westview Press, 1993. *The Gulf and the Search for Strategic Stability: Saudi Arabia, the Military Balance in the Gulf, and Trends in the Arab-Israeli Military Balance*. Boulder, CO: Westview Press 1984.
- Dueck, Colin. *Reluctant Crusaders: Power, Culture, and Change in American Grand Strategy*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2006.
- Duffield, John S. "Oil and the Iraq War: How the United States Could Have Expected to Benefit, and Might Still." *Middle East Review of International Affairs* 9 (June 2005).

- Duncan, Richard. "Three World Oil Forecasts Predict Peak Oil Production." *Oil & Gas Journal*, May 26, 2003.
- Dunn, David Hastings. "Myths, Motivations and 'Misunderestimations': The Bush Administration and Iraq." *International Affairs* 79 (March 2003).
- Eckholm, Erik. "Now You See It: An Audit Of KBR." *New York Times*, March 20, 2005.
- Ehrman, John. *The Rise of Neo conservatism*. New Haven, CT: Yale University Press, 1995.
- Eilts, Hermann. "Security Considerations in the Persian Gulf." *International Security* 5 (Fall 1980).
- Eisenstadt, Michael. *Like a Phoenix from the Ashes? The Future of Iraqi Military Power*. Policy Paper No. 36. Washington, DC: Washington Institute for Near East Policy, 1993.
- Elman, Colin. "Extending Offensive Realism: The Louisiana Purchase and America's Rise to Regional Hegemony." *American Political Science Review* 98 (November 2004). "Horses for Courses: Why Not Neorealist Theories of Foreign Policy?" *Security Studies* 6 (autumn 1996)
- Ferguson, Niall. *Colossus: The Rise and Fall of the American Empire*. New York: Penguin, 2005.
- Gaddis, John. *Strategies of Containment*. New York: Oxford University Press, 1982.
- Gamble Andrew, and Anthony Payne, eds. *Regionalism and World Order*. New York: St. Martin's Press, 1996.
- Gause, F. Gregory, III. "The Illogic of Dual Containment." *Foreign Affairs* 73 (March/ April 1994). "Saudi Arabia Challenged." *Current History* 103 (January 2004).
- Haass, Richard N. *The Opportunity: America's Moment to Alter History's Course*. New York: Public Affairs, 2005. *The Reluctant Sheriff: The United States after the Cold War*. New York: Council on Foreign Relations Press, 1997. "Saudi Arabia and Iran: The Twin Pillars in Revolutionary Times." In Hossein
- Jackson, Robert H. *Quasi-States: Sovereignty, International Relations, and the Third World*. Cambridge: Cambridge University Press, 1990.

- Jehl, Douglas. "Report Says White House Ignored C.I.A. On Iraq Chaos," New York Times, October 13, 2005. "Report Warned Bush Team about Intelligence Doubts." New York Times, November 6, 2005.
- Jentleson, Bruce W. *With Friends Like These: Reagan, Bush, and Saddam, 1982-1990*. New York: W. W. Norton, 1994.
- Joffe, Josef. *Überpower: The Imperial Temptation of America*. New York: W. W. Norton, 2006.
- Johnson, Maxwell Orme. *The Military as an Instrument of U.S. Policy in Southwest Asia*. Boulder, CO: Westview Press, 1983.
- Johnston, Alastair Ian. "International Structures and Chinese Foreign Policy." In Samuel S. Kim, ed., *China and the World: Chinese Foreign Policy Faces the New Millennium*. Boulder, CO: Westview Press, 1998.
- Juergensmeyer, Mark. "Religious Terror and Global War." In Craig Calhoun, Paul Price, and Ashley Timmer, eds., *Understanding September 11*. New York: New Press, 2002. Kapstein, Ethan "Is Realism Dead? The Domestic Sources of International Politics." *International Organization* 99 (Autumn 1995).
- Karabell, Zachary. "Backfire: US Policy toward Iraq, 1988-2 August 1990." *Middle East Journal* 49 (Winter 1995).
- Karam, Azza, ed. *Transnational Political Islam*. London: Pluto Press, 2004.
- Karsh, Efraim, Ed. *The Iran-Iraq War: Impact and Implications*. New York: St. Martin's Press, 1989.
- Lake, Anthony. "Confronting Backlash States." *Foreign Affairs* 73 (March-April 1994).
- Lake, David A., and Patrick M. Morgan, eds. *Regional Orders: Building Security in a New World*. University Park: Pennsylvania State University Press, 1997. "Regional Security Complexes: A Systems Approach." In Lake and Morgan, eds.
- Layne, "The Global Power Shift from West to East." *The National Interest*, June 2012.
- *Regional Orders: Building Security in a New World*. University Park: Pennsylvania State University Press, 1997.

- Lauerman, Vincent. "Gulf War II: Longer Term Implications for the World Oil Market." *Geopolitics of Energy* (April 2003).
- Miller, Eric A., and Steve Yetiv. "The New World Order in Theory and Practice: The Bush Administration's World View." *Presidential Studies Quarterly* 31 (March 2001).
- Monten, Jonathan. "The Roots of the Bush Doctrine: Power, Nationalism, and Democracy Promotion in U.S. Strategy." *International Security* 29 (Spring 2005).
- Moore, James W. "An Assessment of the Iranian Military Rearmament Program." *Comparative Strategy* 13 (1994).
- Morgenthau, Hans, and Kenneth Thompson. *Politics among Nations*. 6th ed. New York: Knopf, 1985.
- Munson, Henry. "Lifting the Veil: Understanding the Roots of Islamic Militancy." *Harvard International Review* 25 (Winter 2004).
- Mylroie, Laurie. *Bush vs. the Beltway: How the CIA and the State Department Tried to Stop the War on Terror*. New York: Regan Books, 2003.
- Nakash, Yitzhak. *The Shi'is of Iraq*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1994. "The Shiites and the Future of Iraq." *Foreign Affairs* 82 (July/August 2003).
- Nelson, Keith L. *The Making of Detente: Soviet-American Relations in the Shadow of Vietnam*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1995.
- Phythian, M. *Arming Iraq: How the U.S. and Britain Secretly Built Saddam's War Machine*. Boston: Northeastern University Press, 1997.
- Pollack, Kenneth M. *The Persian Puzzle: The Conflict between Iran and America*. New York: Random House, 2004. *The Threatening Storm: The Case for Invading Iraq*. New York: Random House, 2002.
- Posen, Barry R. "Command of the Commons: The Military Foundation of U.S. Hegemony." *International Security* 28 (Summer 2003).
- Rubin, Barry. *Paved with Good Intentions: The American Experience and Iran*. New York: Oxford University Press, 1980.

- Rubin, Barry, and Judith Colp Rubin, eds. *Anti-American Terrorism and the Middle East*. New York: Oxford University Press, 2002.
- Russell, Richard L. "The Persian Gulf's Collective Security Mirage." *Middle East Policy* 12 (Winter 2005).
- Safran, Nadav. *Saudi Arabia: The Ceaseless Quest for Security*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1985.
- Said, Mohamed Kadry. "Potential Egyptian Contribution to a Security Framework in the Persian Gulf." *Middle East Policy* 11 (Fall 2004).
- Salinger, Pierre (with Eric Laurent). *Secret Dossier: The Hidden Agenda behind the Gulf War*. London: Penguin, 1991.
- Sanger, David E. "Bush's Shift: Being Patient with Foes." *New York Times*, July 10, 2006. Sarabi, Farzin. "The Post-Khomeini Era in Iran: The Election of the Fourth Islamic Majlis." *Middle East Journal* 48 (Winter 1994).
- Schroeder, Paul. "Historical Reality vs. Neo-Realist Theory." *International Security* 19 (Summer 1994).
- Tenet, George. *At the Center of the Storm: My Years at the CIA*. New York: HarperCollins, 2007.
- Thomas, Raju G. "The South Asian Security Balance in a Western Dominant World." In T. V. Paul, James J. Wirtz, and Michel Fortmann, eds., *Balance of Power: Theory and Practice in the Twenty-first Century*. Stanford, CA: Stanford University Press, 2004.
- Thompson, William R. "The Regional Subsystem: A Conceptual Explication and a Propositional Inventory." *International Studies Quarterly* 17 (March 1973).
- Thornberry, Patrick. "On the Legal Case for Invading Iraq." In Alex Danchev and John MacMillan, eds, *The Iraq War and Democratic Politics*. New York: Routledge, 2005.
- Timmerman, Kenneth R. *Countdown to Crisis: The Coming Nuclear Showdown with Iran*. New York: Crown Forum, 2005.
- Walt, Stephen. *Origins of Alliances*, Cornell University Press, 1987.
- Wilson, Joseph. *The Politics of Truth: Inside the Lies That Put the White House on Trial and Betrayed My Wife's CIA Identity*. New York: Carroll and Graf, 2005.

- Wohlforth, William. *The Elusive Balance: Power and Perceptions during the Cold War*. Ithaca, NY: Cornell University Press, 1993. "The Stability of a Unipolar World." *International Security* 24 (Summer 1999).
- Wolfers, Arnold. *Discord and Collaboration: Essays on International Politics*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1962.
- Wong, Edward. "Iraq Dances with Iran, While America Seethes." *New York Times*, July 31, 2005.
- Woodward, Bob. *Bush at War* New York: Simon and Schuster, 2002. *Plan of Attack*. New York: Simon and Schuster, 2004.